

หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ

พฤษจิกายน พ.ศ. 2562

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	1
โครงสร้างและขอบเขตของหลักสูตร	3
เนื้อหา	
การเริ่มต้นเพื่อเข้าสู่อาชีพการทำประมง	6
ความสำคัญของทรัพยากรประมงและโครงสร้างของอุตสาหกรรมประมงของไทย	11
การจัดการประมงและการประเมินค่าผลผลิตที่สูงสุด	21
จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ	33
ความรู้เรื่องเครื่องมือประมง	39
กฎหมายประมงและการแบ่งเขตทะเล	77
การปิดอ่าวและกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องมือประมง	91
การแจ้งเข้าออกเรือประมง	107
การบันทึกข้อมูลการทำประมง	122
การใช้ระบบติดตามเรือประมง	139
การขนถ่ายสัตว์น้ำ	154
สัตว์น้ำที่ห้ามขึ้นเรือ สัตว์คุ้มครองและสัตว์สงวน	158
แผนที่และการเดินเรือ	168
ความปลอดภัยทางทะเล	190
การดำรงชีพในทะเล	196
การปฐมพยาบาลบนเรือเบื้องต้น	205
สุขอนามัยบนเรือ	228
สิ่งแวดล้อมทางทะเลและขยะทะเล	249
สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของลูกเรือ	270

คำนำ

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตสินค้าสัตว์น้ำที่สำคัญของโลก โดยผลผลิตส่วนใหญ่มาจากการจับจากทะเล โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ รายงานข้อมูลผลการจับสัตว์น้ำจากทะเลในปี ค.ศ. 2016 ของประเทศไทยพบว่าอยู่ในอันดับที่ 15 ของโลก และเป็นผู้ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำที่สำคัญอันดับ 4 ของโลก ทั้งนี้กลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป หรือ EU เป็นกลุ่มประเทศผู้นำเข้าสินค้าสัตว์น้ำที่สำคัญของไทย ในอดีตที่ผ่านมาการทำการประมงที่ของประเทศไทยมีสถานะบางส่วนที่เป็นการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing) หรือที่เรียกอย่างสั้นว่า IUU fishing และส่งผลให้สหภาพยุโรปให้ใบเหลืองแก่ประเทศไทย เพื่อเป็นการเตือนว่า หากไม่มีการแก้ไขประเทศไทยจะได้ใบแดง ไม่สามารถส่งออกสินค้าในอุตสาหกรรมประมงเข้าไปขายในประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปได้ ซึ่งโดยในภาพรวมจะทำให้ประเทศไทยสูญเสียรายได้จากการส่งออกจำนวนมาก ผู้ประกอบอาชีพทำการประมงทั้งระบบจะประสบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของกิจการเรือประมงในประเทศ แรงงานทั้งไทยและแรงงานต่างด้าว รวมทั้งผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น น้ำแข็ง เครื่องมือ อุปกรณ์การประมง เป็นต้น รวมถึงผู้ประกอบการออกสินค้า ผู้จัดจำหน่ายอีกด้วย ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับ IUU fishing หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทย ทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้ร่วมกันดำเนินการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และวิธีปฏิบัติในด้านต่าง ๆ จนในที่สุด สหภาพยุโรปได้ยกเลิกการให้ใบเหลืองแก่ประเทศไทย อย่างไรก็ตามแม้ว่าประเทศไทยจะได้รับการยกเลิกใบเหลือง แต่ก็ยังคงต้องมีการดำเนินการในส่วนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการทำประมงแบบผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุมเกิดขึ้นอีก ทั้งนี้การดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ และวิธีปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ให้ได้ผลดีนั้น ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ประกอบการหรือผู้ทำการประมง เช่น เจ้าของเรือ นายท้ายเรือ ไต้เรือ และลูกเรือ จำเป็นต้องได้รับการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่สินค้าประมงที่ส่งออกไปต่างประเทศต่อตลาดโลกและประเทศผู้นำเข้าให้เกิดการยอมรับอย่างยั่งยืน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสามารถทำได้ผ่านการฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ควรมีคู่มือหรือหลักสูตรการฝึกอบรมที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้โดยมีมาตรฐานเดียวกันทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ทั้งนี้ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทำประมงแบบผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม กระทรวงการต่างประเทศได้นำคณะชาวประมงไทยเดินทางไปดูงานสหกรณ์ชาวประมงที่สหพันธรัฐเยอรมันนี ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2560 และผลจากการดูงานข้างต้นได้มีข้อเสนอแนะให้มีการจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับการทำการประมงให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในประเทศไทย ในการนี้ กองสหภาพยุโรป กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและดำเนินการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทวิภาคีและพหุภาคีกับประเทศกลุ่มประเทศในภูมิภาคยุโรป และองค์การระหว่างประเทศของภูมิภาคยุโรป ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างส่วนราชการไทยกับตัวแทนของประเทศ กลุ่มประเทศในภูมิภาคยุโรป และองค์การระหว่างประเทศของภูมิภาคยุโรป ได้เล็งเห็นความสำคัญในการค้าสินค้าสัตว์น้ำระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป และเห็นถึงความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขปัญหการทำประมง

แบบผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพื่อให้อุตสาหกรรมประมงของประเทศไทยสามารถดำเนินการต่อไปได้ เป็นที่ยอมรับของประเทศผู้นำเข้าสินค้าสัตว์น้ำ ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประเทศไทย และเป็นการต่อยอดจากข้อเสนอแนะที่ได้จากการดำเนินงานสหกรณ์ชาวประมงที่สหพันธ์รัฐเยอรมันนี กรมนยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ จึงได้จัดจ้าง คณะประมงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดทำหลักสูตรสำหรับการอบรมลูกเรือประมง เพื่อเป็นคู่มือในการฝึกอบรมให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้โดยมีมาตรฐานเดียวกันต่อไป และเป็นการเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาการทำประมงแบบผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และ ไร้การควบคุม ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อีกทางหนึ่งด้วย

คณะผู้จัดทำ

นายเมธี แก้วเนิน

นายวรัณทัต ดุลยพฤกษ์

นางสาวศิริสุดา จำนงทรง

นายอนุกรณ์ บุตรสันต์

นายจุฑา มุกดาสนิท

คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โครงสร้างและขอบเขตของหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้ที่กำลังประกอบอาชีพด้านการทำการประมง โดยเป็นเจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ และลูกเรืออยู่แล้ว อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ผู้สนใจรายใหม่ที่จะเข้าสู่อาชีพการทำการประมงพาณิชย์ จึงได้กล่าวถึงข้อควรรู้ที่สำคัญในบท การเริ่มต้นเพื่อเข้าสู่อาชีพการทำการประมง และเมื่อเข้าสู่อาชีพการทำการประมงแล้วสามารถเรียนรู้เนื้อหาส่วนต่างๆในหลักสูตรฉบับนี้ต่อไป

โครงสร้าง

หลักสูตรสำหรับการอบรมสำหรับลูกเรือประมงฉบับนี้ จัดโครงสร้างของหลักสูตรโดยจัดหมวดของเนื้อหาเพื่อให้สามารถนำไปใช้สำหรับการอบรมให้กับกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เจ้าของเรือ
2. นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ
3. ลูกเรือ

เนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ความสำคัญของทรัพยากรประมงและโครงสร้างของอุตสาหกรรมประมงของไทย
2. การจัดการประมงและการประเมินค่าผลผลิตที่สูงสุด
3. จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ
4. ความรู้เรื่องเครื่องมือประมง
5. กฎหมายประมงและการแบ่งเขตทะเล
6. การปิดอ่าวและกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องมือประมง
7. การแจ้งเข้าออกเรือประมง
8. การบันทึกข้อมูลการทำประมง
9. การใช้ระบบติดตามเรือประมง
10. การขนถ่ายสัตว์น้ำ
11. สัตว์น้ำที่ห้ามขึ้นเรือ สัตว์คุ้มครองและสัตว์สงวน
12. แผนที่และการเดินเรือ
13. ความปลอดภัยทางทะเล
14. การดำรงชีพในทะเล
15. การปฐมพยาบาลบนเรือเบื้องต้น
16. สุขอนามัยบนเรือ
17. สิ่งแวดล้อมทางทะเลและขยะทะเล
18. สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของลูกเรือ

เนื้อหาในแต่ละเรื่องอธิบายถึงความสำคัญ หลักการหรือวิธีปฏิบัติที่สำคัญ จำนวนชั่วโมงที่ต้องใช้ในการอบรม วิธีการอบรม การประเมิน และคุณสมบัติของวิทยากร โดยเนื้อหาข้างต้นส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญและทุกกลุ่มเป้าหมายควรทราบ ในขณะที่เนื้อหาบางเรื่องเป็นเนื้อหาที่จำเพาะเฉพาะกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่มเท่านั้น ดังนั้นเพื่อให้เนื้อถูกนำไปใช้ในการอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม หลักสูตรฉบับนี้จึงจัดกลุ่มเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมหน่วยงานงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2562 และวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ณ คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร และจัดจำนวนชั่วโมงที่เหมาะสม ตามผลการทดสอบการอบรมซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 2 – 10 ตุลาคม พ.ศ. 2562 ณ ฝ่ายฝึกอบรม ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จ. สมุทรปราการ ดังนี้

ตารางแสดงการจำแนกเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย และจำนวนชั่วโมงสำหรับการอบรม

เนื้อหา	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนชั่วโมงในการอบรม
ความสำคัญของทรัพยากรประมงและโครงสร้างของอุตสาหกรรมประมงของไทย	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ	1.5
การจัดการประมงและการประเมินค่าผลผลิตที่สูงสุด	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ	1.5
จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ	3
ความรู้เรื่องเครื่องมือประมง	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ	3
กฎหมายประมงและการแบ่งเขตทะเล	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ	3
การปิดอ่าวและกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องมือประมง	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ	3
การแจ้งเข้าออกเรือประมง	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ	3
การบันทึกข้อมูลการทำประมง	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ	3
การใช้ระบบติดตามเรือประมง	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ	3

เนื้อหา	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนชั่วโมงในการอบรม
การขนถ่ายสัตว์น้ำ	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ	1
สัตว์น้ำที่ห้ามขึ้นเรือ สัตว์คุ้มครองและสัตว์สงวน	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ	1.5
แผนที่และการเดินเรือ	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ	6
ความปลอดภัยทางทะเล	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ	1
การดำรงชีพในทะเล	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ	3
การปฐมพยาบาลบนเรือเบื้องต้น	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ	3
สุขอนามัยบนเรือ	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ	3
สิ่งแวดล้อมทางทะเลและขยะทะเล	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ	1.5
สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของลูกเรือ	เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ	1.5

ขอบเขตของหลักสูตร

หลักสูตรจัดทำขึ้นโดยมีขอบเขตเพื่อใช้ในการอบรมกลุ่มแก่เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ และลูกเรือชาวไทยของเรือประมงพาณิชย์เท่านั้น ทั้งนี้ข้อกำหนด ประกาศหรือระเบียบที่ใช้ในการอ้างอิงเพื่อจัดทำหลักสูตรฉบับนี้อ้างอิงถึงกฎหมาย ประกาศ หรือระเบียบที่มีการประกาศใช้ล่าสุด ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2562

เนื่องด้วยหลักสูตรฉบับนี้จัดทำขึ้นในระหว่างที่มีกฎหมาย ประกาศ หรือระเบียบบางฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมสำหรับลูกเรือประมงฉบับนี้ กำลังมีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นเนื้อหาบางส่วนในหลักสูตรฉบับนี้อาจต้องเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยขึ้นในอนาคต ผู้นำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้ในการอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายจึงควรพิจารณาความทันสมัยของเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง

การเริ่มต้นเพื่อเข้าสู่อาชีพการทำการประมง

การประกอบอาชีพในการทำการประมง หรือที่รู้จักเป็นการทั่วไปว่าเป็นชาวประมงนั้น เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ ซึ่งเริ่มต้นจากอาชีพดั้งเดิมที่อาศัยการจับสัตว์น้ำต่าง ๆ จากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้ในการบริโภคในครัวเรือนหรือการก่อให้เกิดรายได้จากการจำหน่ายสินค้าสัตว์น้ำ และอาจพัฒนาต่อเนื่องสู่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น การทำนากุ้ง การเลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น เพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มปริมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ในการประกอบอาชีพเป็นชาวประมงนั้น โดยทั่วไปควรมีคุณสมบัติดังนี้ (อ้างถึง <https://naenaew.blogspot.com>)

1. มีความแข็งแรงของร่างกาย
2. มีความชำนาญ มีความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับการจับสัตว์น้ำ
3. รู้จักเรียนรู้ธรรมชาติของสัตว์น้ำ และพืชน้ำ
4. มีความระมัดระวังรอบครอบ

นอกจากคุณสมบัติทั่วไปข้างต้นแล้ว เนื่องด้วยในการประกอบอาชีพเป็นชาวประมงเพื่อจับสัตว์น้ำ โดยเฉพาะประมงพาณิชย์ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ สำหรับผู้ที่เริ่มต้นเข้าสู่อาชีพนี้จึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดพื้นฐานที่สำคัญดังนี้

การขึ้นทะเบียนผู้ทำการประมง

ผู้ที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนผู้ทำการประมงต้องมีคุณสมบัติและข้อปฏิบัติตามระเบียบกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนผู้ทำการประมง พ.ศ. 2561 ดังต่อไปนี้

1. ต้องมีสัญชาติไทย และมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ในกรณีลูกจ้างในเรือประมงทะเลต้องมีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปี หรือ ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้แทนหรือผู้ปกครองของผู้นั้น ในกรณีเป็นนิติบุคคลต้องจดทะเบียนในประเทศไทยและเป็นบุคคลสัญชาติไทยถือหุ้นร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. ต้องยื่นแบบคำขอ ทบ. 3-1 พร้อมแสดงบัตรประจำตัวประชาชนฉบับจริง และ สำเนาทะเบียนบ้าน หรือ แสดงหลักฐานอื่น ๆ ที่สามารถยืนยันรหัสประจำบ้านของผู้ยื่นได้ รวมทั้งเอกสารหรือหลักฐานตามระบุในแบบคำขอ ต่อ สำนักงานประมงจังหวัด หรือ หน่วยงานที่ประกาศกำหนด ในกรณีผู้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ตามมาตรา 174 ให้ยกเว้นการมีหนังสือรับรองดังกล่าวได้

การขออนุญาตในการทำการประมงพาณิชย์

ผู้ประสงค์จะทำการประมงพาณิชย์สามารถยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอ การยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่น ณ สถานที่ ดังนี้ กรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ สำนักงานประมงพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรมประมง ส่วนจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานประมงอำเภอแห่งท้องที่ที่มีอาณาเขตติดทะเล หรือสถานที่และวิธีการอื่น ตามที่อธิบดีกำหนด (<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/009/6.PDF>)

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1. ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีสิทธิทำการประมงตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย
2. ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม
3. ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในเรือประมงที่จะทำการประมง
4. เรือประมงต้องไม่อยู่ในบัญชีรายชื่อเรือประมงที่ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
5. เรือประมงต้องเป็นเรือที่มีขนาดตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไป หรือเป็นเรือที่ใช้เครื่องยนต์ มีกำลังแรงม้าถึงขนาดที่กำหนด หรือเป็นเรือที่มีหรือใช้เครื่องมือทำการประมงตามประเภท วิธี จำนวนแรงงานที่ใช้ หรือลักษณะการทำการประมงตามที่กำหนด
6. ในกรณีที่เรือประมงเป็นเรือประมงไทย ต้องเป็นเรือประมงที่จดทะเบียนเป็นเรือไทยตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย รวมทั้งต้องมีหมายเลขไอเอ็มโอสำหรับเรือที่มีลักษณะตามที่องค์การทางทะเลระหว่างประเทศกำหนด ในกรณีไม่ใช่เรือของประเทศไทย ต้องเป็นเรือประมงที่จดทะเบียนตามกฎหมายของรัฐเจ้าของธงซึ่งสามารถใช้ทำการประมงในเขตการประมงไทยตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย และต้องมีเลข IMO (International Maritime Organization)
7. เครื่องมือทำการประมงที่จะขออนุญาตใช้ทำการประมงต้องไม่เป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงหรือเป็นเครื่องมือทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงในทะเลนอกชายฝั่ง
8. เรือประมงต้องมีใบอนุญาตใช้เรือตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย ประเภทการใช้ทำการประมงซึ่งมีอายุอยู่ในวันที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตและในวันที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาต
9. เรือประมงมีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

10. เรือประมงต้องไม่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยการประมง หรือกรณีเป็นเรือประมงที่เคยถูกใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีหลักฐานแสดงว่าเจ้าของเรือ ผู้ควบคุมเรือ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงเดิมของเรือที่ใช้ในการกระทำความผิดไม่มีผลประโยชน์ได้เสียทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือมีอำนาจควบคุมเรือประมงดังกล่าวอีกต่อไป

11. ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีหนังสือรับรองมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง

การจดทะเบียนเรือไทย และการเปลี่ยนชื่อเรือ

ในการดำเนินการออกใบอนุญาตใช้เรือ (การจดทะเบียนเรือครั้งแรก)

1. ผู้ประสงค์จะขอยกใบอนุญาตใช้เรือ หรือการจดทะเบียนเรือครั้งแรกให้ยื่นคำขอได้ที่กองทะเบียนเรือกรมเจ้าท่า หรือ ณ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค หรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาที่เจ้าของเรือมีภูมิลำเนา
2. โดยเตรียมเอกสารหลักฐานที่จะต้องนำมาแสดงกับเจ้าหน้าที่ดังนี้
 - คำร้องแบบพิมพ์ของกรมเจ้าท่า
 - เรื่องขอจดทะเบียนรับใบอนุญาตใช้เรือครั้งแรก (แบบ ก.5)
 - คำขอให้เจ้าพนักงานตรวจเรือ (แบบ บ.1)
 - คำขอจดทะเบียนเรือไทย (แบบ บ.57)
3. เอกสารที่ใช้แสดงกรรมสิทธิ์เจ้าของเรือ ประกอบไปด้วย
 - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวข้าราชการ (ต้องไม่หมดอายุ)
 - สำเนาทะเบียนบ้าน
 - หนังสือแสดงการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน
 - หนังสือรับรองการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ
 - ใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนบริษัท
 - หนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท
 - หนังสือรับรอง
 - บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น
4. เอกสารหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ตัวเรือที่ใช้จดทะเบียนเรือ / ใบอนุญาตใช้เรือ

ก. เรือที่ต่อหรือซื้อภายในประเทศ

- ใบเสร็จรับเงินของอู่ต่อเรือหรือผู้รับจ้างต่อเรือหรือผู้ขายเรือ

- ใบเสร็จรับเงินค่าวัสดุและอุปกรณ์อื่น ๆ
- สัญญาจ้างต่อเรือ (ถ้ามี)
- ใบเสร็จรับเงินขายเครื่องจักรยนต์
- สัญญาซื้อขายเรือและเครื่องจักรยนต์

ข. เรือที่ต่อหรือซื้อจากต่างประเทศ

- หนังสือสัญญาซื้อขายเรือพร้อมคำแปลภาษาไทย
- ใบเสร็จรับเงินพร้อมคำแปลภาษาไทย
- หนังสือรับรองการจดทะเบียนเรือจากต่างประเทศ พร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย
- หลักฐานการนำเข้าในราชอาณาจักรจากกรมศุลกากร (แบบที่ 32) ใบเสร็จรับเงินชำระค่าภาษีของกรมศุลกากร

หมายเหตุ

* ในกรณีที่ยังไม่นำเรือเข้ามาในราชอาณาจักรให้จดทะเบียนเป็นเรือไทยได้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 68 (พ.ศ.2540) เมื่อนำเรือเข้ามาในราชอาณาจักรและผ่านพิธีการทางศุลกากรให้เจ้าของเรื่อนำหลักฐานการนำเข้าจากกรมศุลกากรมายื่นต่อกรมเจ้าท่า

* ในกรณีขอรับใบอนุญาตใช้เรือและจดทะเบียนเรือประเภทเรือประมงจะต้องมีหนังสือจากกรมประมงอนุญาตให้จดทะเบียนเรือมาแสดงก่อน

การต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือ การยื่นคำขอรับใบอนุญาตใช้เรือ สำหรับที่เคยได้รับใบอนุญาตใช้เรือแล้ว จะยื่น ณ กองทะเบียนเรือ กรมเจ้าท่า หรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค หรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาใดก็ได้

การขออนุญาตใช้เรือ

ให้เจ้าของเรือหรือตัวแทนยื่นคำร้องขอใบอนุญาตใช้เรือตามแบบพิมพ์ของกรมเจ้าท่า พร้อมหลักฐานต่างๆ ตามที่กำหนดตามหลักฐานที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน

- สำเนาบัตรประชาชน
- ใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือหนังสือเดินทางสำหรับชาวต่างประเทศ
- สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียน วัตถุประสงค์ และผู้มีอำนาจลงชื่อแทนนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าของเรือ (ถ้าเป็นบริษัท)

- หลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์ตัวเรือ เช่น ใบเสร็จรับเงินจากผู้ขายหรือผู้ต่อเรือ ใบเสร็จค่าวัสดุอุปกรณ์ และหากเป็นกรณีซื้อจากต่างประเทศ จะต้องมียุทธศาสตร์ในการนำเข้าราชอาณาจักรจากกรมศุลกากร และหากเรือได้จดทะเบียนไว้ในต่างประเทศแล้วต้องมีหนังสือรับรองการอนุญาตให้ถอนทะเบียนเรือจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ของประเทศนั้น

การขอใบสำคัญรับรองการตรวจเรือ และใบสำคัญรับรองอื่น ๆ

1. ขอใบสำคัญรับรองการตรวจเรือเพื่อขอจดทะเบียนเรือใหม่หรือต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือให้ยื่นคำร้องพร้อมหลักฐาน ต่าง ๆ ดังนี้
 - คำร้องขอจดทะเบียนรับใบอนุญาตใช้เรือครั้งแรกหรือต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือ
 - คำร้องขอให้เจ้าพนักงานตรวจเรือ(แบบ บ.1)
 - คำร้องขอจดทะเบียนเรือไทย (แบบ บ.57)
 - คำร้องยื่นเรื่องราวต่าง ๆ (แบบ ก.5 ด้านหลัง)
 - หนังสือมอบอำนาจกรณี ผู้ยื่นยื่นคำร้องแทน (แบบ บ.92)

โดยการดำเนินการ ให้ยื่นหลักฐานตามที่กำหนดตามหลักฐานที่อยู่ตามทะเบียนบ้านโดยยื่นในส่วนของทะเบียนเรือหลังจากนั้นหน่วยทะเบียนเรือจะผ่านเรื่องไปยังหน่วยตรวจเรือเพื่อนัดหมายไปตรวจสอบสภาพเรือ หากพบว่าสภาพเรือไม่ปลอดภัยและไม่พร้อมเจ้าพนักงานตรวจเรือจะแจ้งให้เจ้าของเรือแก้ไขตามหนังสือแนบ ร. 25 พร้อมทั้งนัดหมายเพื่อตรวจสอบอีกจนกว่าจะแล้วเสร็จและออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือให้

2. ติดต่อขอใบสำคัญรับรองอื่น ๆ เช่น ใบสำคัญรับรองขนาดตัน แนวน้ำ บรรทุกอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย รับรองตัวเรือและอุปกรณ์วิทยุให้ยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานต่าง ๆ ดังนี้

- แบบคำร้อง ก.5
- สำเนาใบอนุญาตใช้เรือ
- หนังสือมอบอำนาจของบริษัทเจ้าของเรือ
- นำเอกสารหลักฐานเดิมมาแสดงด้วย

โดยการดำเนินการจะเป็นไปเช่นเดียวกับการขอรับใบสำคัญรับรองการตรวจเรือเพื่อขอจดทะเบียนเรือใหม่หรือต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือ

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 0_1

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง ความสำคัญของอุตสาหกรรมประมงต่อการพัฒนาประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือได้ก่งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 1.5 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

อุตสาหกรรมประมงไทยมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในและระหว่างประเทศ โดยเริ่มต้นจากการก่อให้เกิดการจ้างงานและผลผลิตประมงที่มีมูลค่าภายในอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัน รวมถึงส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) เนื่องจากเป็นแหล่งโปรตีนที่มีคุณภาพดีที่สุดสำหรับมนุษย์และสัตว์เลี้ยงอื่นๆ รวมทั้งสามารถก่อให้เกิดรายได้หรือการได้ดุลการค้าจากการจำหน่ายสินค้าระหว่างประเทศผ่านการส่งออกในทุกๆ ปี

ความเข้าใจถึงระบบโครงสร้างที่สำคัญของอุตสาหกรรมประมงย่อมทำให้เห็นความเชื่อมโยงทั้งระบบของอุตสาหกรรมประมงในประเทศ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในแต่ละส่วนล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ทราบถึง ความสำคัญของอุตสาหกรรมประมงต่อการพัฒนาประเทศ โครงสร้างอุตสาหกรรมประมงไทย และ ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประมงไทย

เนื้อหาสาระ

ความสำคัญของอุตสาหกรรมประมงต่อการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายของการพัฒนาประเทศ คือ ให้คนในประเทศมีงานทำ สร้างเสถียรภาพทางการเงินของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงทางอาหาร

อุตสาหกรรมประมงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ดังนี้

1. สร้างรายได้ให้กับประเทศในส่วนภูมิภาค
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของภาคประมงในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา อยู่ระหว่างร้อยละ 1-3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร
2. ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
เป็นอุตสาหกรรมที่พัฒนาต่อเนื่องจากภาคประมง เช่น โรงน้ำแข็ง โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ ห้องเย็น อุตสาหกรรมต่อเรือ เป็นต้น
3. สร้างการจ้างงาน

สืบเนื่องจากอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดกิจกรรมหรืออาชีพใหม่ก่อให้เกิดการจ้างงานในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

4. ผลิตอาหารโปรตีนสูงจากเนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพสูงให้กับสังคม

ปลาเป็นแหล่งโปรตีนราคาถูก เป็นโปรตีนที่ย่อยง่าย เมื่อหุงต้มแล้วจะไม่เหนียวและไม่หืดตัวมาก นอกจากนี้ยังมีฟอสฟอรัสสูง ปลาเล็กปลาน้อยจะให้แคลเซียมมาก ปลาทะเลให้ไอโอดีน น้ำมันตับปลาให้วิตามินเอ และวิตามินดี เนื้อปลามีไขมันต่ำ และกรดอะมิโนสูงเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์อื่น ๆ

5. นำเข้าเงินตราต่างประเทศ

ประเทศไทยส่งออกสินค้าสัตว์น้ำในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สัตว์น้ำมีชีวิต (ปลาสวยงาม) ปลาแปรรูป ผลิตภัณฑ์สด (แช่เย็น แช่แข็ง) น้ำมันหอยบรรจุภาชนะอัดลม ตากแห้ง ร่มควัน

โครงสร้างอุตสาหกรรมประมง

โครงสร้างอุตสาหกรรมประมง แบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. การผลิต

เป็นการสร้างผลผลิตสัตว์น้ำ ทำได้ 2 วิธี คือ

- การจับ (capture)

เป็นวิธีดั้งเดิมของการทำประมง ในประเทศที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยมากการจับจะมาจากการประมงทะเล

- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

เป็นส่วนที่พัฒนาขึ้นมาภายหลังเมื่อทรัพยากรธรรมชาติเริ่มเสื่อมโทรม จำแนกได้ 3 ประเภท คือ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการเพาะเลี้ยงสัตว์ทะเล

2. การแปรรูป

เกิดขึ้นด้วยเหตุผล 3 ข้อ คือ เก็บเพื่อใช้บริโภคในอนาคต เพิ่มมูลค่าของสินค้า และให้ตรงความต้องการของผู้บริโภค

3. การตลาด

ประกอบด้วย ตลาดภายในประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนา หากคนไทยนิยมบริโภคปลาจะทำให้อุตสาหกรรมประมงไทยพัฒนาอย่างรวดเร็ว และตลาดต่างประเทศ จะเป็นตัวเร่งการพัฒนา

ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมประมงไทย

จากภาพประกอบแรกแสดงสถิติผลผลิตสัตว์น้ำจากทั่วโลก ที่รายงานโดยองค์การเกษตรและอาหารแห่งสหประชาชาติ (2018) จะพบว่า ผลผลิตสัตว์น้ำจากทั่วโลกเริ่มประสบปัญหาการลดลงจากผลผลิตสัตว์น้ำ

Table 1.2 Fisheries production in value by sub-sector, 1998-2017					
มูลค่า(Value) : ล้านบาท (Million Baht)					
ปี Year	รวม Total	จับธรรมชาติ (Capture)		เพาะเลี้ยง (Culture)	
		น้ำเค็ม (Marine)	น้ำจืด (Inland)	เพาะเลี้ยงชายฝั่ง (Coastal aquaculture)	น้ำจืด (Freshwater aquaculture)
2541 (1998)	124,546.5	48,380.8	7,687.5	61,526.3	6,951.9
2542 (1999)	134,121.5	48,444.6	7,221.3	70,502.5	7,953.1
2543 (2000)	157,603.1	49,401.8	7,024.8	92,743.3	8,433.2
2544 (2001)	138,619.6	53,718.5	7,049.4	68,571.9	9,279.8
2545 (2002)	132,291.3	58,374.5	6,290.3	56,638.7	10,987.8
2546 (2003)	131,942.2	64,169.5	7,069.9	47,517.4	13,185.4
2547 (2004)	137,799.7	61,800.5	7,436.2	49,250.1	19,312.9
2548 (2005)	141,025.9	63,222.7	7,852.8	49,787.9	20,162.5
2549 (2006)	146,967.0	63,043.9	8,442.2	55,292.6	20,188.3
2550 (2007)	138,331.1	55,327.2	9,232.4	52,649.5	21,122.0
2551 (2008)	129,308.3	42,147.0	9,138.4	55,145.3	22,877.6
2552 (2009)	141,735.6	42,758.1	9,107.2	66,566.9	23,303.4
2553 (2010)	143,249.0	45,505.6	9,578.1	64,620.4	23,544.9
2554 (2011)	162,738.1	49,630.6	10,636.7	81,422.7	21,048.1
2555 (2012)	174,393.2	54,911.1	11,161.8	83,217.2	25,103.1
2556 (2013)	158,568.6	56,191.9	11,555.0	65,352.2	25,469.5
2557 (2014)	145,414.1	52,242.9	10,161.0	58,213.3	24,796.9
2558 (2015)	140,722.4	50,900.2	10,325.1	54,605.8	24,891.3
2559 (2016)	153,245.5	55,787.2	10,624.3	63,464.4	23,369.6
2560 (2017)	160,298.7	58,222.1	10,273.3	69,229.4	22,573.9

ที่มา: กรมประมง

Table 1.1 Fisheries production in quantity by sub-sector, 1998-2017					
ปริมาณ (Unit) : 1,000 ตัน (Ton)					
ปี Year	รวม Total	จับธรรมชาติ (Capture)		เพาะเลี้ยง (Culture)	
		น้ำเค็ม (Marine)	น้ำจืด (Inland)	เพาะเลี้ยงชายฝั่ง (Coastal aquaculture)	น้ำจืด (Freshwater aquaculture)
2541 (1998)	3,505.8	2,709.0	202.3	367.6	226.9
2542 (1999)	3,625.9	2,725.2	206.9	441.2	252.6
2543 (2000)	3,713.2	2,773.7	201.5	467.0	271.0
2544 (2001)	3,648.4	2,631.7	202.5	534.5	279.7
2545 (2002)	3,797.0	2,643.7	198.7	660.1	294.5
2546 (2003)	3,914.0	2,651.2	198.4	703.3	361.1
2547 (2004)	4,099.6	2,635.9	203.7	736.3	523.7
2548 (2005)	4,118.5	2,615.6	198.8	764.7	539.4
2549 (2006)	4,053.1	2,484.8	214.0	826.9	527.4
2550 (2007)	3,675.4	2,079.4	225.6	845.3	525.1
2551 (2008)	3,204.2	1,644.8	228.6	808.3	522.5
2552 (2009)	3,287.3	1,663.8	206.8	894.8	521.9
2553 (2010)	3,062.6	1,601.3	209.3	755.4	496.6
2554 (2011)	3,036.5	1,610.4	224.7	817.0	384.4
2555 (2012)	2,991.6	1,500.2	219.4	817.7	454.3
2556 (2013)	2,822.1	1,614.5	210.3	561.5	435.8
2557 (2014)	2,567.8	1,488.3	181.8	482.6	415.1
2558 (2015)	2,421.5	1,317.2	184.1	508.7	411.5
2559 (2016)	2,413.4	1,343.3	188.9	499.6	381.6
2560 (2017)	2,387.0	1,300.4	192.6	480.7	413.3

ที่มา: กรมประมง

รูปภาพกราฟที่แสดงให้เห็นทิศทางการลดลงของปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้จากธรรมชาติของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาการลดลงของปริมาณสัตว์น้ำทั่วโลก ในขณะที่ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติกลับมีทิศทางเพิ่มขึ้น จึงอาจใช้เป็นข้อสังเกตในการแสดงปัญหาการจับสัตว์น้ำเกินอัตรา (Overfishing) ในฝั่งของการประมงทะเลได้

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ทั่วไปด้านการประมง ทรัพยากรประมง โครงสร้างอุตสาหกรรมประมงและการทำประมง

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง การจัดการประมงและผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือได้ก่งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 1.5 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจัดการประมงที่ถูกต้องจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในหลักของการจัดการประมงรูปแบบต่างๆ ตลอดจนวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการจัดการ ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ แนวคิด และมาตรการในการจัดการประมงแบบสากล ในการนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสมในการจัดการทรัพยากรประมงของประเทศไทย โดยความเข้าใจหลักการพื้นฐานที่ถูกต้องจากทุกภาคส่วนตั้งแต่ ตัวผู้ประกอบการประมง รวมถึงผู้กำหนดนโยบายจากทางภาครัฐ ย่อมมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการจัดการประมง และ สร้างความยั่งยืนเชิงนโยบายประมงในท้ายที่สุด

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดและมาตรการทางการจัดการประมงแบบสากล ปัจจัยที่สำคัญต่อทรัพยากรประมง และ ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประมงไทย

เนื้อหาสาระ

การจัดการประมง

หลักการพื้นฐานในการทำประมง

1. ทรัพยากรประมงเป็นทรัพยากรที่คนในสังคมทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน (common property)
ทุกคนในประเทศร่วมกันเป็นเจ้าของทรัพยากรประมงที่อยู่ในน่านน้ำของประเทศ (ยกเว้นแหล่งน้ำที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนหรือนิติบุคคล) แต่ไม่สามารถแบ่งได้ว่าสัตว์น้ำตัวใดเป็นของใคร
2. การทำการประมงเป็นแบบเสรี (open access)
คนในสังคมทุกคนสามารถทำประมงในแหล่งน้ำสาธารณะใดก็ได้ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ด้วยหลักการดังกล่าวทำให้มีการใช้ทรัพยากรประมงโดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์ ทุกคนพยายามจับสัตว์น้ำให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะหากปล่อยไว้คนอื่นก็จะจับไป ทรัพยากรประมงจึงถูกใช้โดยคนจำนวนมาก และไม่มีผู้ดูแลรักษา ผลสุดท้ายประเทศไทยที่มีการพัฒนาการประมงจึงพบกับปัญหาทรัพยากรประมงเสื่อมโทรม จึงจำเป็นต้องมีการจัดการประมงที่เหมาะสม เพื่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรมประมง

วัตถุประสงค์ของการจัดการประมง

1. วัตถุประสงค์ทางชีววิทยา
มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงเพื่อให้มีใช้ต่อไปอย่างยั่งยืน โดยมุ่งหวังให้ได้ผลผลิตถาวรสูงสุด (maximum sustainable yield: MSY)
2. วัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐศาสตร์
มุ่งเน้นการได้รับกำไรสูงสุดจากทรัพยากรประมง โดยมุ่งหวังให้ได้ผลตอบแทนถาวรสูงสุด (maximum sustainable economic yield: MEY)
3. วัตถุประสงค์ทางด้านสังคม
ผลประโยชน์ของทรัพยากรประมงควรได้รับการจัดสรรอย่างเป็นธรรมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน มุ่งหวังให้ได้ผลประโยชน์ถาวรสูงสุดแก่สังคม (maximum sustainable social yield: MScY)

ความรู้พื้นฐานในการจัดการประมง

การจัดการประมงจำเป็นต้องใช้ความรู้ด้านชีววิทยาประมง (fishery biology) เศรษฐกิจประมง (fishery economic) และสังคมศาสตร์ (social science) มาบูรณาการเข้าด้วยกัน จึงจะสามารถจัดการประมงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดการประมงองค์ความรู้ด้านชีววิทยาประมงเป็นสิ่งแรกที่จำเป็นในการประเมินปริมาณสัตว์น้ำในน่านน้ำของประเทศ และสามารถใช้ประโยชน์สัตว์น้ำได้มากที่สุดปีละเท่าใด โดยไม่ทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรม จึงต้องมีการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรสัตว์น้ำ (population)
หมายถึง กลุ่มของสัตว์น้ำชนิดเดียวกันที่อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน มีลักษณะบางอย่างเหมือนกัน และลักษณะนี้แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ โดยประชากรจะมีการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมภายในกลุ่ม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเป็นสิ่งสำคัญในการจำแนกประชากร
2. สต็อกสัตว์น้ำ (stock)
หมายถึง ส่วนหนึ่งของประชากร เช่น
 - สต็อกที่ใช้ประโยชน์ได้ (usable stock) คือ ส่วนของประชากรที่โตพอจะนำมาใช้ประโยชน์ทางการประมงได้
 - สต็อกของพ่อแม่ (parental stock) คือ ส่วนของประชากรที่อยู่ในวัยที่สามารถสืบพันธุ์ได้
 - สต็อกที่ไม่มีการทำประมง (virgin stock) คือ ส่วนของประชากรที่ยังไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ทางการประมง
3. การลงแรงประมง (Fishing Effort)

ปัจจัยที่ควบคุมประชากรสัตว์น้ำ

1. การทดแทนที่ (recruitment)

หมายถึง การที่สัตว์น้ำรุ่นใหม่ที่โตได้ขนาดแล้วเข้ามารวมกับสต็อกที่ใช้ประโยชน์ได้ เพื่อทำหน้าที่เดียวกับสัตว์ที่มีอยู่เดิมในสต็อก เป็นการชดเชยการตายของสัตว์ในสต็อก ทำให้น้ำหนักในสต็อกเปลี่ยนแปลงสามารถแบ่งเป็นระยะต่าง ๆ ได้ดังนี้

- ช่วงก่อนการทดแทนที่ (pre-recruit phase) เป็นช่วงที่สัตว์น้ำรุ่นใหม่มิมีขนาดเล็กมาก ยังไม่ได้รวมฝูงกับสัตว์น้ำรุ่นก่อน

- ช่วงหลังการทดแทนที่ (post-recruit phase) เป็นช่วงที่สัตว์น้ำรุ่นใหม่มิมีขนาดโตพอที่จะเข้ามารวมฝูงกับสัตว์น้ำรุ่นก่อน แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

- pre-exploited phase เป็นช่วงที่สัตว์น้ำยังมีขนาดเล็ก ไม่สามารถใช้ประโยชน์ทางการประมงได้

- exploited phase เป็นช่วงที่สัตว์น้ำมีขนาดใหญ่ขึ้น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการประมงได้

2. การเติบโต (growth)

หมายถึง การเพิ่มขนาดหรือน้ำหนักของสัตว์ในประชากร เป็นการชดเชยน้ำหนักที่สูญเสียไปจากการตาย

3. การตายโดยธรรมชาติ (natural mortality)

เป็นการตายที่เกิดขึ้นจากสาเหตุทางธรรมชาติ ได้แก่ การตายจากเชื้อโรค การตายจากผู้ล่า

4. การตายโดยการทำประมง (fishing mortality)

เป็นการตายจากการทำประมงเพื่อให้ได้ผลจับ (catch, yield) มาใช้ประโยชน์ อัตราการตายโดยการทำประมงขึ้นอยู่กับปริมาณการลงแรงประมง (fishing effort) ซึ่งประเมินจากประเภทและจำนวนเรือประมง เครื่องมือประมง และประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำของชาวประมง

จากตัวแปรทั้งหมด สามารถนำมาเขียนเป็น Russel Model (E.F. Russel, 1931) ดังนี้

$$E = B + (R+G) - (M+F)$$

E = น้ำหนักสต็อกของสัตว์น้ำตอนปลายปี

B = น้ำหนักสต็อกของสัตว์น้ำตอนต้นปี

R = การทดแทนที่

G = การเติบโต

M = การตายโดยธรรมชาติ

F = การตายโดยการทำประมง

ซึ่งหากต้องการให้สต็อกสัตว์น้ำคงที่ ($E=B$) จะต้องทำให้ $R+G = M+F$ ซึ่งการจัดการประมงสามารถควบคุมได้เพียงค่าเดียว คือ ค่า F ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เช่น ความคุมจำนวนเรือ เครื่องมือประมง และชาวประมงให้อยู่ในระดับเหมาะสม นั่นคือการควบคุมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมง

หากอ้างอิงจากสมการข้างต้น เพื่อการมีผลผลิตที่ยั่งยืน (Sustainable Yield: SY) เป็นการสร้างสมดุลระหว่างผลการจับสัตว์น้ำที่ก่อให้เกิดผลผลิตจากการทำการประมง กับ ปริมาณของสัตว์น้ำในการทดแทนกลับเข้ามาในระบบตามธรรมชาติ เช่น อัตราการทดแทนประชากรสัตว์น้ำ (Recruitment rate) และ อัตราการเจริญเติบโต (Growth rate) และผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield: MSY) จึงเป็นการสร้างสมดุลระหว่างผลการจับสัตว์น้ำที่ก่อให้เกิดผลผลิตจากการทำการประมง กับ ปริมาณของสัตว์น้ำในการทดแทนกลับเข้ามาในระบบตามธรรมชาติร่วมกับอัตราการเจริญเติบโต **ณ จุดที่ธรรมชาติสามารถรองรับได้สูงสุด** โดยอาศัยความรู้ทางวิชาการประมงในหลากหลายสาขาวิชา เช่น ชีววิทยาสัตว์น้ำ และ นิเวศวิทยาสัตว์น้ำ เป็นต้น

คำว่า ‘ยั่งยืน’ ดังกล่าวอาจหมายถึง การมีอยู่ตลอดไปที่เกิดจากสมดุลระหว่างผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำจากปริมาณผลผลิตจากการทำการประมง และ ปริมาณการทดแทนและการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของสัตว์น้ำ ซึ่งหากปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมงสูงกว่าปริมาณการทดแทนและการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของสัตว์น้ำย่อมก่อให้เกิดปัญหาการลดลงของปริมาณ/ชนิดสัตว์น้ำตามธรรมชาติและอาจนำไปสู่การสูญพันธุ์ในท้ายที่สุดได้ ซึ่งย่อมมีผลกระทบต่อความมั่นคงและยั่งยืนของอุตสาหกรรมประมงในท้ายที่สุดในทางกลับกัน หากปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมงมีค่าต่ำกว่าปริมาณการทดแทนและการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของสัตว์น้ำย่อมก่อให้เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรประมงแบบไร้ประสิทธิภาพ (inefficiency) ซึ่งย่อมมีผลกระทบต่อความมั่นคงและยั่งยืนของอุตสาหกรรมประมงเช่นกัน

วิธีการจัดการประมง

1. การจัดการโดยรัฐ (government-based management)

เป็นวิธีที่มีมาตั้งแต่เริ่มจัดการประมงจนถึงปัจจุบัน รัฐมีอำนาจในการจัดการประมงเพียงผู้เดียว โดยออกกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ตามข้อมูลวิชาการที่มีอยู่ แต่ด้วยข้อจำกัดหลายอย่างทำให้ไม่สามารถรักษาทรัพยากรประมงไว้ได้

2. การร่วมกันจัดการประมง (fishery co-management)

เป็นการร่วมกันระหว่างรัฐและชุมชน โดยจะร่วมกันรับผิดชอบในการจัดการประมงในเขตทะเลของแต่ละชุมชน ชุมชนสามารถเสนอแนวทางในการจัดการที่เหมาะสมกับชุมชนแก่ภาครัฐ

3. การจัดการประมงโดยชุมชน (community-based fishery management)

หลังจากมีการจัดการประมงไปถึงจุดหนึ่งจะเกิดการจัดการประมงโดยชุมชนขึ้น ในระบบนี้รัฐจะกระจายอำนาจให้กับชุมชนอย่างเต็มรูปแบบ รัฐจะเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนด้านกฎหมาย และหาข้อยุติในปัญหาต่าง ๆ ชุมชนสามารถกำหนดมาตรการจัดการประมงด้วยตนเอง แต่ต้องไม่ขัดกับกฎระเบียบของรัฐ

แนวคิดในการจัดการประมง

1. ecosystem-based management (EBM)

เป็นการจัดการทรัพยากรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระบบนิเวศให้มีความอุดมสมบูรณ์ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

2. right-based management (RBM)

เป็นการให้สิทธิการทำประมง สิทธิการทำประมง (การออกใบอนุญาต) จะให้แก่องค์กรประมงโดยไม่อนุญาตเป็นรายบุคคล ต้องมีการกำหนดสิทธิให้ชัดเจนว่ามีสิทธิด้านไหนบ้าง ใช้วิธีการควบคุม 2 ลักษณะ คือ ควบคุมวิธีการทำประมง (จำกัดเครื่องมือ กำหนดจำนวนเรือในการเข้าทำประมง) และการควบคุมผลจับ (กำหนดจำนวนผลจับ โควต้า)

3. fishery co-management (FCM)

เป็นแนวคิดที่ช่วยขจัดความขัดแย้งโดยมีเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยจัดสรรความรับผิดชอบและหน้าที่ในการจัดการประมงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทรัพยากรประมง

4. community-based management (CBM)

เป็นการจัดการประมงโดยชุมชน รัฐมอบอำนาจให้ชุมชนโดยรัฐจะเป็นเพียงผู้สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ หลักการที่สำคัญของแนวคิดนี้ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ความเสมอภาค การรักษาสภาพแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญต่อสินค้าพื้นเมืองและภูมิปัญญาท้องถิ่น และความเท่าเทียมกันทางเพศ

5. market-based management (MBM)

เป็นแนวคิดที่ใช้กลไกการตลาดมาเป็นแรงผลักดันในการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยมองว่าผู้บริโภคมีความสำคัญในการควบคุมการผลิต มีการทำฉลากสิ่งแวดล้อม (eco-label) เพื่อสื่อว่าสินค้าเหล่านั้นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มาตรการในการจัดการประมง

1. มาตรการทางอ้อม (indirect measures)

การใช้ระบบภาษี และการให้เงินอุดหนุน วิธีนี้การลงแรงประมงจะไม่เปลี่ยนทันที เพราะเป็นการควบคุมการลงแรงประมงโดยความสมัครใจของชาวประมง จึงไม่ค่อยนิยมใช้มากนักเนื่องจากไม่ค่อยได้ผล

2. มาตรการทางตรง (direct measures)

เมื่อนำมาใช้ในการลงแรงประมงจะเปลี่ยนแปลงทันที เพราะเป็นการบังคับชาวประมงให้ปฏิบัติตามได้แก่

- การห้ามทำการประมงในบางพื้นที่ (area closure)

เป็นการห้ามทำประมงในพื้นที่หนึ่งตลอดทั้งปี เพื่อให้สัตว์น้ำปลอดภัยจากการทำประมง เมื่อสัตว์น้ำชุมชุมก็จะอพยพไปยังพื้นที่อื่นให้ได้ใช้ประโยชน์

- การห้ามทำประมงในบางฤดูกาล (seasonal closure)

เป็นการใช้ข้อมูลทางวิชาการกำหนดห้ามทำประมงในพื้นที่ที่กำหนดว่าเป็นพื้นที่สืบพันธุ์ วางไว้ในช่วงเวลาหนึ่ง เช่น การห้ามทำประมงด้วยเครื่องมือบางประเภทในระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ถึง 15 พฤษภาคม ของทุกปี

- การควบคุมเครื่องมือทำการประมง (fishing gear restriction)

เป็นการควบคุมประสิทธิภาพของเครื่องมือประมง เช่น กำหนดขนาดตาอวน

- การควบคุมจำนวนเรือประมง (limit entry)

เป็นการควบคุมการลงแรงประมงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมโดยใช้กลไกทางภาษีหรือการออกใบอนุญาต

- การกำหนดโควตาในการจับสัตว์น้ำ (catch quota)

ใช้ได้กับประเทศที่มีการเก็บสถิติที่ทันสมัย และมีข้อมูลการประเมินสต็อกสัตว์น้ำที่เหมาะสม

ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประมงไทย

จากภาพแสดงทิศทางของสถานะทรัพยากรประมงโลกในช่วงระหว่างปีค.ศ. 1974 – 2015 พบว่า สัดส่วนของทรัพยากรประมงที่ถูกจับเกินอัตรา (Overfishing) มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่คุกคามความสมบูรณ์ของทรัพยากรประมงทั่วโลก ซึ่งก่อให้เกิดแนวความคิดการใช้ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ ตามแผนภาพแรก

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีความเข้าใจสำคัญในการจัดการประมง และแนวความคิดการจับสัตว์น้ำเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตที่ยั่งยืนที่สุด

- ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการอภิปรายและเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านทรัพยากรประมง และการจัดการประมง

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

จรรยาบรรณสากลในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบโดยสอดคล้องกับข้อกำหนดและหลักการต่าง ๆ รวมถึงมาตรฐานที่ควรใช้ในการอนุรักษ์ จัดการ และการพัฒนาการประมงทั้งปวงในรูปแบบที่มีใช้การบังคับใช้ โดยจรรยาบรรณดังกล่าวนี้มีกรอบสำหรับการดำเนินงานทั้งในระดับชาติและระดับสากลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีชีวิตในน้ำอย่างยั่งยืนและกลมกลืนไปกับสิ่งแวดล้อม

จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบจึงควรต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามข้อกำหนดหลักการและมาตรฐานสากล เพื่อให้มั่นใจในการอนุรักษ์ การจัดการและการพัฒนาทรัพยากรที่มีชีวิตในน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยเช่นกัน จรรยาบรรณตระหนักถึงความสำคัญด้านโภชนาการ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของการประมง รวมทั้งผลประโยชน์ของทุกคนที่เกี่ยวข้องกับภาคประมง

เนื่องจากจรรยาบรรณฯ ถูกกำหนดขึ้นโดยสากล คือ องค์การอาหารและเกษตรแห่งประชาชาติ (FAO) และประเทศไทยได้ลงนามยอมรับ จรรยาบรรณฯ นี้แล้วในเดือน มีนาคม 1994 การปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ประเทศก็จะได้รับการยอมรับในระดับสากล มีสิทธิมีเสียงในเวทีนานาชาติ สามารถส่งสินค้าออกไปขายตลาดต่างประเทศ ในส่วนชาวประมง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการทำประมง ก็สามารถขายสัตว์น้ำให้แก่โรงงานหรือผู้ที่มารับซื้อเพื่อการส่งออกได้ ที่สำคัญจรรยาบรรณฯ ถูกคิดและกำหนดขึ้นเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ทั้งตัวทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีสัตว์น้ำได้บริโภคในระยะยาวและสามารถตกทอดไปสู่รุ่นลูกรุ่นหลานสืบไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ทราบถึงที่มา ข้อกำหนดหลักการและมาตรฐานสากลของจรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ ตลอดจนข้อควรปฏิบัติของชาวประมง

เนื้อหาสาระ

จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบมีที่มาจากปัญหาการจับสัตว์น้ำทั่วทั้งโลกมีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่สำคัญได้แก่สัตว์น้ำที่ถูกจับขึ้นมาแล้วมีสัตว์น้ำพลอยจับได้และถูกทิ้งไป (bycatch and discards) เป็นจำนวนมาก จากรายงานฉบับที่ 339 ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ FAO ในปี 1994 ชื่อ A global of fisheries bycatch and discards เป็นผลการศึกษาของ Alverson และคณะ ได้รายงานไว้ว่า 27 เปอร์เซ็นต์/ปี (ประมาณ 27 ล้านตัน/ปี) ของสัตว์น้ำทั่วโลกเป็นสัตว์น้ำพลอยจับได้และถูกทิ้งไป ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนมหาศาล (ประเทศไทยปัจจุบันจับสัตว์น้ำประมาณ 1.5 ล้านตัน/ปี) รายงานดังกล่าวสร้างผลกระทบในความตระหนักถึงความสูญเสียของสัตว์น้ำทั่วโลกอันเนื่องมาจากสาเหตุดังกล่าว ถัดจากนั้นมาเพียง 1 ปี (1995) FAO จึงได้มีการออกจรรยาบรรณการทำประมงอย่างรับผิดชอบและอื่นๆ ตามมา หลังจากนั้น

สาเหตุที่ต้องมีจรรยาบรรณในการ ทำประมงอย่างรับผิดชอบ

1. ประชากรเพิ่มมากขึ้น
2. ความต้องการอาหารมากขึ้น
3. ทรัพยากรลดลง และเสื่อมโทรมลง (ทำประมงมากเกินไป วิธีทำประมงที่ทำลายเกินไป ฯ)
4. เทคโนโลยีก้าวหน้ามากขึ้น
5. กระแสการอนุรักษ์
6. ปัญหาสัตว์น้ำพลอยจับได้ (bycatch) และถูกทิ้งไป (discards)

ภูมิหลังของการจัดทำจรรยาบรรณฯ

การประชุมสมัชชาของวงการ FAO สมัยที่ 28 เริ่มจัดทำ 19 มีนาคม 2534 ที่ประชุมคณะกรรมการธิการประมงของ FAO แนะนำให้ พัฒนาแนวคิดทางการประมงอย่างรับผิดชอบ และจัดทำจรรยาบรรณ พฤษภาคม 2535 ประชุมนานาชาติด้วยการทำประมงอย่างรับผิดชอบที่ เมืองแคนคูน เม็กซิโก ออกปฏิญญาแคนคูน แนวคิดครอบคลุมถึงการ ใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืนและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ทั้ง การจับและการเพาะเลี้ยง มีนาคม 2542 ไทยลงนามยอมรับพร้อม 126 ประเทศ ณ กรุงโรม อิตาลี

ความหมายของจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพ การงานแต่ละอย่าง กำหนดขึ้น เพื่อรักษา และสร้างเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่ก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

ส่วนความหมายของจรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบ ปี 1995 นั้นได้เขียนความหมายไว้ในเล่ม (มาตราที่ 6.1) ใจความโดยภาพรวม ความว่า “รัฐและผู้ที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีชีวิตในน้ำ ควรอนุรักษ์ ระบบนิเวศทางน้ำ สิทธิทำการประมงนั้นมีพันธกรณีที่ต้อง กระทำในลักษณะที่รับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมใจ ในการอนุรักษ์และ การจัดการทรัพยากรที่มีชีวิตในน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ” (The right to fish carries with it the obligation to do so in a responsible manner so as to ensure effective conservation and management of the living aquatic resources)

มาตราต่าง ๆ ของจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณในการทำประมงอย่างรับผิดชอบมีทั้งหมด 12 มาตรา โดยมาตราที่จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับชาวประมงจับสัตว์น้ำ ได้แก่ มาตราที่ 8 ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 ลักษณะและขอบเขตของจรรยาบรรณ ซึ่งโดยมีลักษณะอาศัยความสมัครใจ และอ้างอิง สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ ทำใช้กำหนดหลักการและมาตรฐานในการอนุรักษ์ การจัดการและการประมง การแปรรูปสัตว์น้ำ การค้า ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การปฏิบัติทางการประมง การเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ การวิจัยทางการประมง และ การผสมผสานเพื่อการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง

มาตรา 2 วัตถุประสงค์ของจรรยาบรรณ โดยหลักกฎเกณฑ์จะคำนึงถึงในแง่ชีววิทยา เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และ การพาณิชย์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางที่สอดคล้องกันในการกำหนด และการปฏิบัติข้อปฏิบัติทั้งในและระหว่างประเทศ

มาตรา 3 ความสัมพันธ์กับตราสารระหว่างประเทศอื่นๆ โดยเน้นหลักปฏิบัติที่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ ของกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล พ.ศ. 2525 เป็นต้น

มาตรา 4 การใช้ปฏิบัติ การติดตามผลและการแก้ไขปรับปรุง มุ่งเน้นการร่วมปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ ตามภาระบทบาทตั้งแต่ระบบขององค์การสหประชาชาติ องค์การอาหารและเกษตรแห่ง สหประชาชาติ โดยเลขาธิการจะต้องรายงานผลต่อคณะกรรมการการประมง (COFI) รวมถึงบทบาทของรัฐและ องค์การระหว่างประเทศต่างๆ ที่มีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณและนำไปใช้ปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา 5 ความต้องการพิเศษของประเทศกำลังพัฒนา โดยให้โอกาสแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการ ปฏิบัติตามคำแนะนำตามสมควร โดยรัฐ หรือ องค์การภาคีระหว่างประเทศ และ องค์พัฒนาเอกชน ตลอดจน สถาบันทางการเงิน สามารถให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงิน ทางวิชาการ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การฝึกอบรม และความร่วมมือทางวิชาการ เป็นต้น

มาตรา 6 หลักการทั่วไป มุ่งเน้นในเรื่องการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงที่ไม่เกินกำลังผลิต ควบคู่กับ การอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ทางน้ำ โดยส่งเสริมให้เกิดการรักษาคุณภาพ ความหลากหลาย และการคงอยู่ของ ทรัพยากรประมง ตามหลักฐานทางวิชาการที่ดีที่สุด เช่น การหลักการป้องกันไว้ก่อนดีกว่าการแก้ไขในภายหลัง การพัฒนาเครื่องมือประมงที่เหมาะสมและปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม การแปรรูปและการจำหน่ายที่จะคงคุณค่า ทางโภชนาการ การส่งเสริมทางเลือกของการผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสม การปฏิบัติตาม และการใช้มาตรการอนุรักษ์และการจัดการที่มีประสิทธิภาพจากความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับทั้ง ในและระหว่างประเทศ

มาตรา 7 การจัดการประมง ที่มุ่งเน้นการจัดทำมาตรการเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืนโดยอ้างอิงจากหลักฐานทางวิชาการ งานวิจัยและข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องที่ดี ที่สุดเท่าที่จะหาได้ และอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนตั้งแต่ภายในประเทศจนถึงระหว่างประเทศสำหรับ ความร่วมมือการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำภายในประเทศจนถึงทรัพยากรสัตว์น้ำชนิดที่อยู่ข้ามแดน ตามลำดับ รวมทั้งการจัดทำกรอบกฎหมายและการบริหารตั้งแต่ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ พร้อมการติดตามตรวจสอบ ควบคุม และ บังคับใช้กฎหมายประมงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวัตถุประสงค์ของการจัดการดังกล่าวถูกกำหนด ขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงการทำประมงมากเกินไป การสนับสนุนอุตสาหกรรมประมงที่มาจากการทำประมงอย่าง รับผิดชอบ การคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาวประมงในทุกระดับ การอนุรักษ์ความหลากหลายและระบบ นิเวศน์ที่เกี่ยวข้องเพื่อคุ้มครองพืชหรือสัตว์น้ำที่ใกล้สูญพันธุ์ การฟื้นฟูทรัพยากรในกลุ่มที่เสื่อมโทรมอย่าง จริงจัง การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการกระทำของมนุษย์พร้อมการดำเนินการแก้ไข และ การลด มลภาวะและของเสียที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมการศึกษาวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ทางสถิติ และ การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ที่เกี่ยวกับทรัพยากรและผลกระทบในด้านต่างๆ เป็นต้น

มาตรา 8 การปฏิบัติการประมง โดยแบ่งระดับออกเป็น หน้าที่การปฏิบัติการของรัฐ ในการตรวจสอบ ควบคุม จัดระบบติดตาม การดูแลมาตรฐานด้านการอนามัยและความปลอดภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยใน ทะเล การจัดเก็บข้อมูลและการขึ้นทะเบียนชาวประมง และการบังคับใช้กฎหมาย สำหรับหน้าที่ของรัฐเจ้าของ

ธงและรัฐเจ้าของท่าเรือ มีส่วนเพิ่มเติมในการควบคุมดูแลเรือประมงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามข้อกำหนด บทบัญญัติแห่งชาติ หลักกฎหมายระหว่างประเทศ และ อนุสัญญาระหว่างประเทศ เป็นต้น

ส่วนด้านการปฏิบัติการประมง มุ่งเน้นการคำนึงถึงความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์และกฎข้อบังคับเพื่อป้องกันเรือชนกันในทะเลขององค์การพาณิชย์นาวีระหว่างประเทศ (IMO) การห้ามใช้วัตถุระเบิด วัตถุมีพิษ และการประมงเชิงทำลายล้าง การเก็บข้อมูลและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประมงเพื่อใช้ในการตรวจสอบ และเป็นข้อมูลในการประเมินประชากรสัตว์น้ำ การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการประมงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องมือและการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม การประหยัดพลังงาน รวมถึงการลดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมประมงต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การออกแบบท่าเรือและท่าขึ้นปลาที่มีมาตรฐาน และการสร้างปะการังเทียมและอุปกรณ์ล่อฝูงปลาที่เหมาะสม

มาตรา 9 การพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่มุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างรับผิดชอบเพื่อเป็นทางเลือกในการผลิตสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน โดยการประเมินผลกระทบที่อาจส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางพันธุกรรมและความสมบูรณ์โดยรวมของระบบนิเวศน์ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ทั้งระบบนิเวศน์ที่มีส่วนเชื่อมโยงข้ามพรมแดน โดยต้องมีความสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศตามความเหมาะสมที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างประเทศ

มาตรา 10 การผสมผสานการประมงกับการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง โดยกำหนดกรอบองค์การทางด้านนโยบาย กฎหมาย และ องค์การที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุผลในการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและผสมผสาน โดยเกิดจากความร่วมมือของภาคประมงและชุมชนในการร่วมตัดสินใจและวางแผนการจัดการและพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งร่วมกัน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับภูมิภาค

มาตรา 11 การแปรรูปสัตว์น้ำหลังการจับและการค้า โดยรัฐต้องเข้ามาควบคุม ดูแล และ ควบคุมความสะดวกต่อกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการประกันสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความปลอดภัย เสริมสุขภาพ และ ปราศจากสารเจือปน จากการบริโภคสินค้าสัตว์น้ำ ซึ่งสามารถอ้างอิงจากระบบการประกันความปลอดภัยและคุณภาพระดับสากลที่ยอมรับโดย FAO/WHO Codex Alimentarius Commission หรือข้อตกลงสากลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่มาจากการจัดการแปรรูป จำหน่ายสินค้า เก็บรักษา และ ขนส่งสัตว์น้ำ ที่มีมาตรฐานในระดับสากล และ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในระดับการค้าระหว่างประเทศ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวต้องสอดคล้องกับ หลักการ สิทธิและพันธกรณี ที่กำหนดไว้ในความตกลงว่าด้วยองค์การการค้าโลก (WTO)

มาตรา 12 การวิจัยทางการประมง รัฐควรสนับสนุนให้มีการทำวิจัยที่เหมาะสมในทุกด้านของการประมง รวมทั้งชีววิทยา นิเวศวิทยา เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ โภชนาการศาสตร์ เพื่อบรรวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้และถูกต้องตามที่ต้องการในการติดตามและประเมินสถานะของการประมงและระบบนิเวศน์อย่างต่อเนื่อง โดยอาจได้รับหรือร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศทางด้านเทคนิคและการเงิน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ต้องมีส่วนในความรับผิดชอบและแก้ปัญหาไปด้วยกัน แก้ปัญหาทางเทคนิค แก้ปัญหาในการจัดการ แก้ปัญหาในเรื่องคุณธรรม ความสำนึกในการรับผิดชอบต่อทรัพยากร

1. ชาวประมง/บริษัทประมง
2. ผู้จัดการ/เจาหนาท
3. นักวิจัย/นักวิทยาศาสตร์

4. ผู้คา/ผู้บริโภค

เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้แก่

1. การทำประมงเกินกำลังผลิต
2. การลดลงของสต็อกสัตว์น้ำ
3. วิกฤตปัญหาประมง และเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น IUU
4. ความยากจน ความหิวโหย
5. สิ่งแวดล้อม

ขอควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ ที่แสดงถึงความรับผิดชอบ มีจรรยาบรรณฯ ของชาวประมง

1. ไม่จับสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็กเกินไป
2. ไม่จับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่
3. ไม่จับสัตว์สงวน-หายาก
4. ไม่จับสัตว์น้ำที่ไม่ต้องการ เช่น ชนิดไม่ใช่ เพศไม่ใช่
5. ไม่จับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือประมงที่ไม่เหมาะสมกับแหล่งประมง เช่น ใช้วนลากบริเวณปะการัง
6. ใช้เครื่องมือประมงที่เลือกจับสูง-พัฒนาเครื่องมือประมงให้เลือกจับ
7. ใช้ตาอวนขนาดที่เหมาะสม วิธีการทำประมงไม่เหมาะสม ใน
8. ถ้าจับมาแล้วใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า ถ้าไม่มีประโยชน์พยายามปล่อยสู่ธรรมชาติ (แบบมีชีวิต)
9. ป้องกันการเกิดประมงผี (ghost fishing) เช็ครีลเครื่องมือให้พร้อม ไม่ทิ้งลงทะเล
10. อื่นๆ ที่เป็นเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำได้อย่างยั่งยืน

ถ้าไม่ทำตามจรรยาบรรณฯ จะเกิดอะไรขึ้น

1. ผลต่อประเทศ ไม่ได้การยอมรับในระดับสากล (ลงนามไปแล้วแต่ไม่ปฏิบัติตาม) อาจจะมีผลลบอื่นตามมา เช่น โดนกีดกันทางการค้า เอาสินค้าไปขายใน ตลาดโลกไม่ได้ รายได้เขาประเทศก็จะลดลง
2. ต่อชาวประมง อาจจะมีผลต่อการซื้อขายสัตว์น้ำโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับตลาด ต่างประเทศ ที่สำคัญคือหากทำประมงแบบไม่รับผิดชอบ สัตว์น้ำก็อาจจะลด น้อยถอยลง สภาพแวดล้อมหรือที่อยู่อาศัยก็ จะถูกทำลาย จนกระทั่งอาจจะสูญพันธุ์ไม่มีสัตว์น้ำให้จับได้อีกต่อไป
3. บางจรรยาบรรณฯ ถูกกำหนดเป็นกฎหมาย มีบทลงโทษตามกฎหมายถ้าหากมี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม

สิ่งท้าทายที่ต้องทำเพื่อการประมงอย่างยั่งยืน

1. รักษาที่อยู่ของสัตว์น้ำ (ป่าชายเลน ปะการัง หาดทะเล ฯลฯ)
2. ใช้-พัฒนาเครื่องมือประมงให้เลือกจับ
3. ลดผลกระทบเชิงลบจากเครื่องมือประมง วิธีการทำประมง
4. การบริหารจัดการที่ดี
5. งานศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ความรู้
6. ทักษะคนและความร่วมมือ

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีจรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบ

- ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย และเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

กรณีศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบที่ประสบความสำเร็จ

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านการทำการประมง จรรยาบรรณในการทำการประมง

เอกสารอ้างอิง

จรรยาบรรณ ในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบ สำนักงานประจําภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร, 2542

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 3_1

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง ความรู้เรื่องเครื่องมือประมง การจำแนกประเภทและชนิดของเครื่องมือประมง

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ประเภทและชนิดของเครื่องมือประมงทะเลโดยเน้นการทำประมงพาณิชย์ หลักเกณฑ์ในการการจำแนกประเภทและชนิดของเครื่องมือประมง มีความเชื่อมโยงกับกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ชาวประมงต้องปฏิบัติเพื่อให้การใช้เครื่องมือประมงเพื่อทำการประมงเป็นไปอย่างถูกต้อง ดังนั้นความรู้เรื่องเครื่องมือประมง การจำแนกประเภทและชนิดของเครื่องมือประมง จึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อชาวประมง

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจำแนกประเภทและชนิดของเครื่องมือประมงทะเลของประเทศไทย หลักเกณฑ์ในการจำแนกฯ วิธีการทำประมง แหล่งประมง ตลอดจนถึงระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สำคัญของเครื่องมือประมง การอนุญาตการทำประมงและอื่นๆ ที่กำหนดโดยหน่วยงานราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงจับสัตว์น้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำประมงพาณิชย์

เนื้อหาสาระ

สัตว์น้ำหรือปลาแต่ละชนิดมีที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน หากแบ่งตามระดับชั้นน้ำ หลักๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ พวกปลาผิวน้ำถึงกลางน้ำ พวกกลุ่มปลาที่อาศัยอยู่ลึกลงมาจากชั้นแรก อยู่เหนือบริเวณหน้าดิน พื้นท้องทะเล และอีกกลุ่ม คือ พวกนี้ส่วนมากแล้วจะอยู่หากินบริเวณหน้าดินเลย ซึ่งด้วยเหตุนี้เอง เมื่อเราต้องการจับปลาชนิดหนึ่งชนิดใด ทำให้ต้องคิดหาวิธีที่จะจับพวกมัน คิดหาวิธีที่สะดวก และต้องจับให้ได้มากๆ วิธีการที่เหมาะสม จึงเป็นเหตุให้มีเครื่องมือประมงถูกคิดประดิษฐ์ขึ้นมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีมากมายหลายประเภทหลายชนิด เครื่องมือประมงหนึ่งอาจถูกเรียกชื่อและจัดจำแนกได้หลายอย่าง ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการเรียกหรือการจัดแบ่ง เช่น อวนดำ อาจจะถูกเรียกว่า อวนล้อมปลาทุ อวนปลาทุ อวนล้อมปั่นไฟ อวนล้อมซั้ง เป็นต้น ดังนั้น การจัดจำแนกเครื่องมือประมงจึงมีความมีความจำเป็นเพื่อการเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ซึ่งจะมีผลต่อการบันทึกสถิติการจับของประเทศ นอกจากนี้ประเภทและชนิดของเครื่องมือประมงอาจมีผลในการตีความในแง่ของกฎหมายและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

หลักการจับสัตว์น้ำ 5 วิธี ได้แก่

1. การไล่ต้อนสัตว์น้ำให้เข้าไปหาเครื่องมือประมง
2. การล้อมสัตว์น้ำทั้งการใช้แสงไฟ เหยื่อ หรืออื่นๆ
3. การปิดกั้นเส้นทางการเคลื่อนที่ของสัตว์น้ำ เช่น การใช้วนลอยขวางเส้นทางว่ายน้ำของปลา
4. การกรองสัตว์น้ำหรือการซ้อนสัตว์น้ำออกจากแหล่งอาศัย
5. การกระทำโดยตรงต่อตัวสัตว์น้ำ เช่น การใช้ฉมวก แหเลน หอก แหงสัตว์น้ำ

- **ขั้นสรุป**

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านเครื่องมือประมง การทำการประมง

เอกสารอ้างอิง

เครื่องมือประมงของไทย (SEAFDEC, 2529)

คำนิยามและการจำแนกเครื่องมือประมงทะเลของไทย (กรมประมง, 2540)

Fishing Gear and Methods in Southeast Asia: 1. Thailand (SEAFDEC, 2004)

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 4_1 ถึง 4_3

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง กฎหมายประมงและการแบ่งเขตทะเลชายฝั่ง

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋กั้งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่ทรัพยากรประมงในประเทศมีลดน้อยลง มีการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาวประมงและประเทศเป็นอย่างมาก จากปัญหาดังกล่าวทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันแก้ไข และทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประมง รวมถึงมีการแบ่งเขตทะเลที่ชัดเจนขึ้น เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรประมงให้มีความยั่งยืนต่อไป จึงมีความจำเป็นที่ผู้ที่เข้าการอบรมจะได้รับทราบข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ ด้านกฎหมายประมง การแบ่งเขตทะเล และประเภทการทำการประมงที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการทำการประมงพาณิชย์ในน่านน้ำไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบข้อมูล ความรู้ ด้านกฎหมายประมง
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบข้อมูล ความรู้ ด้านการแบ่งเขตทะเล และประเภทการทำการประมง ตามกฎหมายประมง

เนื้อหาสาระ

1) กฎหมายประมง: พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความเป็นมาของกฎหมายประมง

กฎหมายประมงฉบับแรกของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ร.ศ. 120 (ประมาณปี พ.ศ. 2444) ซึ่งมีความมุ่งหมาย 3 ประการ คือเพื่อเก็บเงินภาษีอากร เพื่อให้มีสัตว์น้ำเพียงพอเพื่อเป็นอาหารของประชาชน และเพื่อให้สัตว์น้ำเป็นสินค้าของบ้านเมือง ต่อมาได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการประมงที่มีการกำหนดนิยามศัพท์ต่างๆ ที่สำคัญ การดูแลที่จับสัตว์น้ำ บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ การจดทะเบียนและการขออนุญาต สลิดิการประมง การควบคุม และบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการประมงที่ชัดเจนมากขึ้น ตัวอย่างมาตรการที่สำคัญ จากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 เช่น การห้ามจับปลาในฤดูวางไข่ การห้ามจับปลาหน้าวัด โดยส่วนใหญ่เป็นกฎหมายที่ดูแลการทำการประมงในประเทศ ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงนอกน่านน้ำ เพราะตอนนั้นยังไม่มีความสามารถไปจับปลานอกน่านน้ำ พระราชบัญญัติการประมงฉบับนี้ได้มีการใช้มาอย่างยาวนาน จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยได้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประมง โดยเน้นเพื่อแก้ไขปัญหการทำการประมง ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยในขณะนั้น กฎหมายว่าด้วยการประมงฉบับดังกล่าว คือ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

- **จรรยาบรรณว่าด้วยการทำประมงอย่างรับผิดชอบ (พ.ศ. 2538) :FAOs Code of Conduct for Responsible Fisheries (CCRF)**

จรรยาบรรณว่าด้วยการทำประมงอย่างรับผิดชอบเป็นข้อตกลงที่ประเทศสมาชิกองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (เอฟ เอ โอ) ให้การรับรองเมื่อปี พ.ศ. 2538 จรรยาบรรณฯ นี้ไม่ได้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่มีการบังคับใช้ แต่เป็นมาตรการความร่วมมือที่ให้ประเทศสมาชิกองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ นำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านการประมงของตนตามความสมัครใจ

หลักการสำคัญของ จรรยาบรรณฯ คือ กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การจัดการและการพัฒนาการประมงที่ครอบคลุมกิจกรรมการทำประมงในทุกสาขา เช่น การทำการประมง การพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กระบวนการแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การวิจัยทางการประมง และการบูรณาการการทำประมงกับการจัดการพื้นที่ชายฝั่งโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งให้ความสำคัญในด้านความเป็นอยู่ ความมั่นคงทางอาหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจารีตประเพณีที่เกี่ยวกับการทำประมงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ

- **แผนปฏิบัติการสากลว่าด้วยการต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (พ.ศ. 2544) : FAOs International Plan of Action on Prevent, Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing (IPOA-IUU)**

หลักการสำคัญของแผนปฏิบัติการสากลว่าด้วยการต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (พ.ศ. 2544) (แผนปฏิบัติการสากล ไอพีโอเอ-ไอยูยู) คือ “... การกำหนดมาตรการในการดำเนินการเพื่อป้องกันและต่อต้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย (IUU fishing) ของรัฐเจ้าของธง รัฐเจ้าของท่าเรือ รัฐชายฝั่ง และมาตรการที่เกี่ยวข้องในด้านการค้าระหว่างประเทศ ที่สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ กฎหมายทะเล (UNCLOS 1982) ...”

- **ความตกลงว่าด้วยมาตรการของรัฐเจ้าของท่า เพื่อป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU fishing): Port State Measure Agreement (PSMA)**

มุ่งหวังโดยอย่างจริงจัง “ถึงการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชากรสัตว์น้ำ ระบบนิเวศทางทะเล และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวประมงที่ถูกกฎหมาย และความต้องการด้านความมั่นคงด้านอาหารที่กำลังเพิ่ม มากขึ้นในระดับโลก”

ตระหนัก “ถึงบทบาทของรัฐเจ้าของท่าในการรับเอามาตรการที่มีประสิทธิภาพมาใช้ เพื่อส่งเสริมการ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเลอย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์ทรัพยากรในระยะยาว”

ยอมรับ “ว่ามาตรการของรัฐเจ้าของท่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าในการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม”

- องค์การจัดการทรัพยากรประมงระดับภูมิภาค: Regional Fisheries Management Organization (RFMO)

การจัดตั้งองค์การจัดการทรัพยากรประมงระดับภูมิภาค ได้ดำเนินการเพื่อบริหารจัดการและควบคุมการทำประมง ในเขตทะเลหลวง เป็นองค์การระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นโดยประเทศต่าง ๆ ที่มีความสนใจด้านการประมงในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง โดยแต่ละองค์การมีการมุ่งเน้นที่แตกต่างกันไป เช่น องค์การที่มุ่งเน้นไปที่สายพันธุ์อูยพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาทูน่า ได้แก่ คณะกรรมาธิการปลาทูน่าแห่งมหาสมุทรอินเดีย (องค์การ Indian Ocean Tuna Commission: IOTC) และองค์การที่มุ่งเน้นจัดการสต็อกปลาทั้งหมดที่พบในพื้นที่เฉพาะแห่ง ได้แก่ องค์การบริหารจัดการประมงตามกรอบความตกลงว่าด้วยการทำประมงในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (South Indian Ocean Fisheries Agreement: SIOFA)

การเปรียบเทียบโครงสร้างของพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 แบ่งออกเป็น 6 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 ที่จับสัตว์น้ำ, หมวดที่ 2 บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ, หมวดที่ 3 การจดทะเบียนและการขออนุญาต, หมวดที่ 4 สถิติการประมง, หมวดที่ 5 การควบคุม และ หมวดที่ 6 บทกำหนดโทษ ในขณะที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ฉบับปัจจุบัน ได้มีการเพิ่มบทบัญญัติต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การประมงนอกน่านน้ำและสุขอนามัยของสัตว์น้ำ เป็นต้น โดยแบ่งออกเป็น 11 หมวด ได้แก่ หมวดที่ 1 บททั่วไป, หมวดที่ 2 การบริหารจัดการด้านการประมง, หมวดที่ 3 การทำประมงในน่านน้ำไทย, หมวดที่ 4 การทำประมงนอกน่านน้ำไทย, หมวดที่ 5 มาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการ, หมวดที่ 6 การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ, หมวดที่ 7 การควบคุมเฝ้าระวัง สืบค้นและการตรวจสอบ, หมวดที่ 8 สุขอนามัยสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ, หมวดที่ 9 พนักงานเจ้าหน้าที่, หมวดที่ 10 มาตรการปกครอง, และ หมวดที่ 11 บทกำหนดโทษ (ภาพที่ 3)

พระราชบัญญัติการประมง 2490

หมวด 1 : ที่จับสัตว์น้ำ

หมวด 2 : บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ

หมวด 3 : การจดทะเบียนและการขออนุญาต

หมวด 4 : สถิติการประมง

หมวด 5 : การควบคุม

หมวด 6 : บทกำหนดโทษ

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

หมวด 1 : บททั่วไป

หมวด 2 : การบริหารจัดการด้านการประมง

ส่วนที่ 1 คณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด

หมวด 3 : การทำประมงในน่านน้ำไทย

หมวด 4 : การทำประมงนอกน่านน้ำไทย

หมวด 5 : มาตรการอนุรักษ์และบริหารจัดการ

หมวด 6 : การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

หมวด 7 : การควบคุม เฝ้าระวัง สืบค้น และตรวจสอบ

ส่วนที่ 1 การควบคุม และเฝ้าระวัง

ส่วนที่ 2 หลักฐานเพื่อการสืบค้น

ส่วนที่ 3 มาตรการในการตรวจสอบ

หมวด 8 : สุขอนามัยของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

หมวด 9 : พนักงานเจ้าหน้าที่

หมวด 10 : มาตรการปกครอง

หมวด 11 : บทกำหนดโทษ

ภาพที่ 3 การเปรียบเทียบโครงสร้างของกฎหมายว่าด้วยการประมงระหว่าง พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 และ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

มาตรา 4: เจตนารมณ์ของพระราชกำหนด

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 นี้ มีมุ่งหมาย เพื่อการจัดระเบียบการประมงในประเทศไทย และในน่านน้ำทั่วไป เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์ชาติอย่างยั่งยืน เพื่อรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมตามแนวทาง กฎเกณฑ์ และมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับนับถือในนานาประเทศ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของคนประจำเรือ และป้องกันการใช้แรงงานผิดกฎหมายในภาคการประมง

มาตรา 5: นิยามศัพท์

ในมาตรา 5 ได้มีการกำหนดนิยามศัพท์ที่สำคัญต่างๆ ไว้ เช่น

- “สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำเป็นปกติ สัตว์จำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก (เช่น เต่า กบ จระเข้) สัตว์ที่อยู่ในบริเวณน้ำท่วมถึง สัตว์ที่มีการดำรงชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำ สัตว์ที่มีวงจรชีวิตช่วงหนึ่งที่อาศัยอยู่ในน้ำเฉพาะช่วงชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำ (เช่น แมลงดานา) รวมทั้งไข่และน้ำเชื้อของสัตว์น้ำ และสาหร่ายทะเล ชาก หรือส่วนส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และให้หมายรวมถึงพันธุ์ไม้น้ำตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด* และชากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์ไม้น้ำนั้นด้วย

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “สัตว์น้ำ” - จากบัญชีแนบท้าย ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดพันธุ์ไม้น้ำให้เป็นสัตว์น้ำ พ.ศ. 2559 จะเห็นได้ว่ารัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดให้หญ้าทะเล จำนวน 12 ชนิด เป็นพันธุ์ไม้น้ำตามที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งถือได้ว่าเป็นสัตว์น้ำตามนิยามของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 นี้ด้วย

บัญชีแนบท้าย

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดพันธุ์ไม้น้ำให้เป็นสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๕๙

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
๑	หญ้าน้ำทะเล	<i>Enhalus acoroides</i>
๒	หญ้าชะเงาเต่า	<i>Thalassia hemprichii</i>
๓	หญ้าเงาแคระ	<i>Halophila beccarii</i>
๔	หญ้าเงาใส	<i>Halophila decipiens</i>
๕	หญ้าเงาใบเล็ก	<i>Halophila minor</i>
๖	หญ้าเงาหรือหญ้าน้ำพัน	<i>Halophila ovalis</i>
๗	หญ้าน้ำขี้เหล็ก	<i>Halodule pinifolia</i>
๘	หญ้าน้ำขี้เหล็กทะเล	<i>Halodule uninervis</i>
๙	หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย	<i>Cymodocea serrulata</i>
๑๐	หญ้าชะเงาใบมน	<i>Cymodocea rotundata</i>
๑๑	หญ้าน้ำหอมทะเล	<i>Syringodium isoetifolium</i>
๑๒	หญ้าตะกานน้ำเค็ม	<i>Ruppia maritima</i>

- “การประมง”: หมายความว่า การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การดูแลรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ และหมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการสนับสนุนการทำการประมง

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “การประมง” – “การประมง” มีความหมายกว้างกว่า คำว่า “ทำการประมง” โดยคำว่า “ทำการประมง” เน้นไปที่การจับสัตว์น้ำ

- “ทำการประมง”: หมายความว่า ค้นหา ล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำ หรือการกระทำใด ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “ทำการประมง” ตัวอย่าง มาตราที่ห้ามทำการประมง เช่น มาตรา 56 ห้ามจับสัตว์น้ำในเขตรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ, มาตรา 69 ห้ามใช้อวนล้อมจับขนาดต่ำกว่า 2.5 ซม.ตอนกลางคืน)

- “ที่จับสัตว์น้ำ” หมายความว่า ที่ที่มีน้ำขังหรือไหล หาดทั้งปวงที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ป่าไม้และพื้นดินที่มีน้ำท่วมตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินของเอกชน ทะเล

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “ที่จับสัตว์น้ำ” เป็นคำเดิมใช้มาตั้งแต่ในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 และใช้ต่อเนื่องมาจนถึง พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 เพื่อคุ้มครองที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ ตัวอย่าง ใน มาตรา 60 ห้ามใช้ไฟฟ้า ระเบิด ในที่จับสัตว์น้ำ โดยคำว่า “หาด” คือ พื้นที่ระหว่างจุดน้ำลงต่ำสุดจนถึงจุดน้ำขึ้นสูงสุด เช่น หาดทราย หาดเลน หาดหิน เป็นบริเวณที่อาจไม่มีน้ำ แต่มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่ เช่น ปู แสม เต่าทะเล และหากเป็นหาดของเอกชน จะไม่ใช้ที่จับสัตว์น้ำตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 นอกจากนี้ยังเป็นการคุ้มครองพื้นที่น้ำท่วม ซึ่งเป็นแหล่งวางไข่ของสัตว์น้ำด้วย

- “เครื่องมือทำการประมง” หมายความว่า เครื่องกลไก เครื่องใช้ เครื่องอุปกรณ์ ส่วนประกอบ อาวุธ เสา และหลักที่ใช้ทำการประมง

- “เรือประมง” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกขนาดที่ใช้หรือเจตนาจะใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงยานพาหนะทางน้ำที่ใช้สนับสนุนเรือที่ใช้ทำการประมง ขนถ่ายสัตว์น้ำ หรือแปรรูปสัตว์น้ำ

- “เรือขนถ่ายสัตว์น้ำ” หมายความว่า เรือประมงที่ใช้ทำการขนถ่ายสัตว์น้ำ ขนส่งสัตว์น้ำ แปรรูปสัตว์น้ำ หรือเก็บรักษาสัตว์น้ำเป็นการเฉพาะ

- “เรือประมงไทย” หมายความว่า เรือประมงที่จดทะเบียนเป็นเรือไทยตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย

- “เรือไร้สัญชาติ” หมายความว่า เรือที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือ เรือที่มีตั้งแต่สองสัญชาติขึ้นไป หรือ เรือที่เปลี่ยนธงในระหว่างการเดินทาง แต่ไม่รวมถึงเรือของผู้มีสัญชาติไทยที่ทำการประมงพื้นบ้านหรือประมงน้ำจืดซึ่งมีขนาดตามที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนด

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “เรือไร้สัญชาติ” มาตรา 10 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เรือไร้สัญชาติทำการประมง มีโทษตาม มาตรา 123 และหากผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 10 มีโทษปรับตั้งแต่ หนึ่งหมื่นถึงหนึ่งแสนบาท หรือ ปรับสามเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า (หมายเหตุ โทษปรับสูงขึ้นตามขนาดเรือ)

- “การทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย” หมายถึง การทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมาย (Illegal) การทำการประมงที่ไม่ได้รายงาน (Unreported) และการทำการประมงโดยไร้กฎเกณฑ์ (Unregulated)

นอกจากนี้ได้มีการกำหนดคำนิยามเกี่ยวกับ คนสำคัญ 3 คนในเรือ ซึ่งได้แก่

- “เจ้าของเรือ” หมายถึง ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในเรือประมง (ผู้มีกรรมสิทธิ์ในทะเบียนเรือ หรือผู้ครอบครองเรือเพื่อใช้ประโยชน์ (เช่น ผู้เช่า) - เรือบางลำมีเจ้าของเรือ 2 คน)
- “ผู้ควบคุมเรือ” หมายถึง ผู้มีหน้าที่บังคับเรือและรับผิดชอบในเรือประมง (ไต๋ หรือ ไต้ก๋ง)
- “คนประจำเรือ” หมายถึง ลูกเรือหรือคนที่มีหน้าที่ประจำอยู่ในเรือ แต่ไม่รวมถึงผู้ควบคุมเรือ (เช่น ช่างเครื่อง และ จอมโปก (คนทำอาหารในเรือประมง))

2) การแบ่งเขตทะเลและประเภทการทำการประมง ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การแบ่งเขตทางทะเล แบ่งออกได้เป็น 4 เขต ดังนี้

- 1) เขตทะเลชายฝั่ง
- 2) ทะเลนอกชายฝั่ง
- 3) ทะเลนอกน่านน้ำไทย
- 4) ทะเลที่อยู่ในเขตของรัฐชายฝั่งอื่น

โดยเขตทะเลชายฝั่งและทะเลนอกชายฝั่ง เป็นทะเลที่อยู่ในน่านน้ำไทย ในขณะที่ทะเลนอกน่านน้ำไทยและทะเลที่อยู่ในเขตของรัฐชายฝั่งอื่น เป็นทะเลที่อยู่นอกน่านน้ำไทย

ในมาตรา 5 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ได้กำหนดนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ การแบ่งเขตทะเลไว้ โดยนิยามศัพท์ที่สำคัญ มีดังนี้

- “ทะเล” หมายความว่า ทะเลชายฝั่ง ทะเลนอกชายฝั่ง ทะเลนอกน่านน้ำไทย และทะเลที่อยู่ในเขตของรัฐชายฝั่งอื่น
- “น่านน้ำไทย” หมายความว่า น่านน้ำภายใน ทะเลชายฝั่ง และทะเลนอกน่านน้ำไทย
- “น่านน้ำภายใน” หมายความว่า ที่จับสัตว์น้ำภายในราชอาณาจักรที่มีใช้ทะเล
- “ทะเลชายฝั่ง” หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปสามไมล์ทะเล เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำจะออกกฎกระทรวงกำหนดให้เขตทะเลชายฝั่งในบริเวณใดมีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตบริเวณที่กำหนดแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “ทะเลชายฝั่ง” ตัวอย่าง กฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560 ลว. 30 พ.ค. 2560 โดยอาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “ทะเลชายฝั่ง” ในมาตรา 5 และ

มาตรา 6 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ ในจังหวัดดังต่อไปนี้ จังหวัดกระบี่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดตรัง จังหวัดตราด จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดระนอง จังหวัดสตูล และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในที่นี้ขอยกตัวอย่างการกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง ในจังหวัดชลบุรี (ภาพที่ 4) และจังหวัดตรัง (ภาพที่ 5)

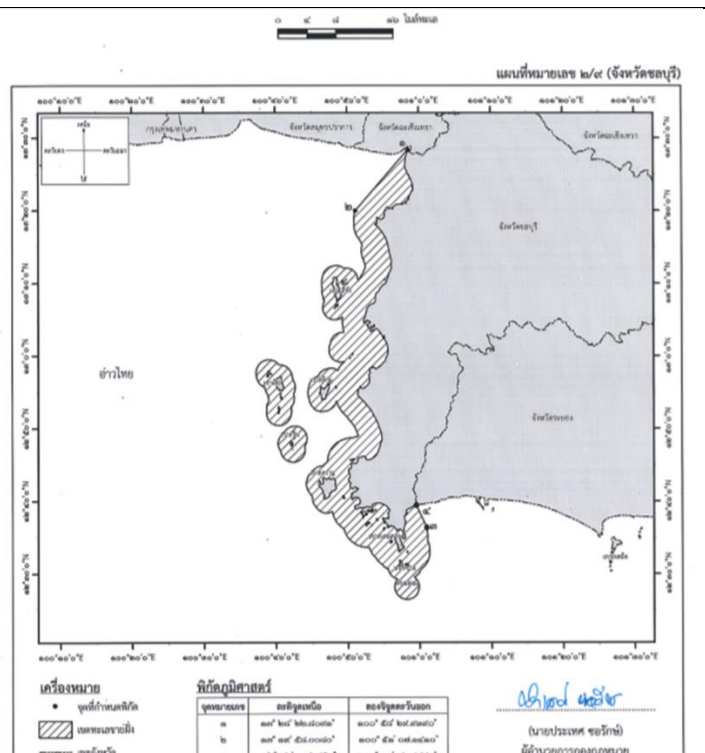
https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20190527170740_1_file.PDF

ข้อ 2 กำหนดให้จังหวัดชลบุรี มีเขตทะเลชายฝั่ง ดังต่อไปนี้

1) ระยะ 3 ไมล์ทะเลนับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลจรดแผ่นดินบริเวณชายฝั่ง

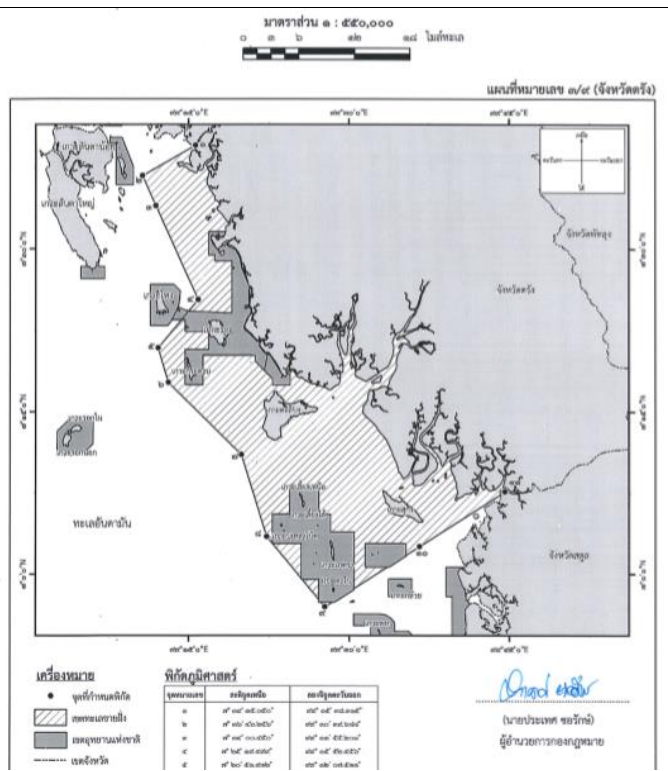
2) ระยะหนึ่ง 1.6 ไมล์ทะเลนับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลจรดแผ่นดินบริเวณชายเกาะ

ทั้งนี้ ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงหมายเลข 2/9 (กฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560 ลว. 30 พ.ค. 2560)

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง ในจังหวัดชลบุรี ตามกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560 ลว. 30 พ.ค. 2560

ข้อ 3 กำหนดให้จังหวัดตรัง มีเขตทะเลชายฝั่งนับจากแนวชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลจรดแผ่นดินบริเวณชายฝั่งและบริเวณชายเกาะ ทั้งนี้ ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง หมายเลข 3/9

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง ในจังหวัดตรัง ตามกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ลว. ๓๐ พ.ค. ๒๕๖๐

- “แนวชายฝั่งทะเล” หมายความว่า แนวที่น้ำทะเลจรดแผ่นดินบริเวณชายฝั่ง ชายเกาะ ตามที่ระบุในแผนที่เดินเรือของกรมอุทกศาสตร์ว่ามีความลึกน้ำศูนย์เมตร หรือแนวขอบนอกของพื้นที่ที่มีการถมทะเล
- “ทะเลนอกชายฝั่ง” หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักรที่อยู่พ้นจากทะเลชายฝั่งจนสุดเขตเศรษฐกิจจำเพาะตามประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย หรือสุดเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิอธิปไตยของราชอาณาจักรไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ สุดแต่เขตใดจะไกลกว่า
- “ทะเลนอกน่านน้ำไทย” หมายความว่า ทะเลหลวงที่อยู่พ้นจากทะเลนอกชายฝั่ง และหมายความรวมถึงทะเลที่อยู่ในเขตของรัฐชายฝั่ง
- “ทะเลที่อยู่ในเขตของรัฐชายฝั่ง” หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในเขตอำนาจรัฐของรัฐชายฝั่ง หรือที่รัฐชายฝั่งมีสิทธิหาประโยชน์ได้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ
- “รัฐชายฝั่ง” หมายความว่า ประเทศที่มีอาณาเขตจรดน้ำทะเล แต่ไม่รวมถึงประเทศไทย

การทำการประมง แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 1) ประมงน้ำจืด
- 2) ประมงพื้นบ้าน
- 3) ประมงพาณิชย์
- 4) ประมงนอกน่านน้ำไทย

ในมาตรา 5 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ได้กำหนดนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ ประเภท การทำการประมง โดยนิยามศัพท์ที่สำคัญ มีดังนี้

- “ประมงน้ำจืด” หมายความว่า การทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำที่อยู่ในน่านน้ำภายใน
คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “ประมงน้ำจืด” - น่านน้ำภายใน หมายถึง ที่จับสัตว์น้ำภายใน
ราชอาณาจักรที่มีใช้ทะเล เช่น ที่จับสัตว์น้ำในพื้นที่แหล่งน้ำจืด เช่น แม่น้ำ ลำคลอง

- “ประมงพื้นบ้าน” หมายความว่า การทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่งไม่ว่าจะใช้เรือประมง หรือ
ใช้เครื่องมือโดยไม่ใช้เรือประมงทั้งนี้ ที่มีใช้เป็นประมงพาณิชย์

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “ประมงพื้นบ้าน” - ขนาดเรือประมงพื้นบ้านมีขนาด ไม่ถึง 10 ตัน
กรอส

- “ประมงพาณิชย์” หมายความว่า การทำการประมงโดยใช้เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่สิบตันกรอส
ขึ้นไป หรือที่ใช้เครื่องมือทำการประมงตามประเภท วิธี จำนวนแรงงานที่ใช้ หรือลักษณะการทำการประมง
ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และให้หมายความรวมถึงการใช้เรือประมงดังกล่าวทำการแปรรูปสัตว์น้ำไม่ว่า
จะมีการทำการประมงด้วยหรือไม่ก็ตาม

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “ประมงพาณิชย์” -

- ใช้เรือขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป หรือ
- ที่ใช้เครื่องยนต์ที่มีกำลังแรงม้าถึงขนาดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เช่น ประกาศ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ล.ว. 11 พ.ค. 59 ให้เรือประมงที่ใช้เครื่องยนต์มีขนาดกำลัง
แรงม้าตั้งแต่ 280 แรงม้าขึ้นไปทำการประมง เป็นประมงพาณิชย์ หรือ
- ใช้เรือประมงโดยมีหรือใช้เครื่องมือทำการประมงตามประเภท วิธี จำนวนแรงงานที่ใช้
หรือลักษณะการทำการประมงตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เช่น ประกาศกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ ล.ว. 15 ธ.ค. 2560 ให้การทำการประมงโดยใช้เรือประมงทุกขนาด
ประกอบเครื่องมือทำการประมง ดังต่อไปนี้ เป็นประมงพาณิชย์ เครื่องมืดังกล่าวได้แก่
อวนลากคู่, อวนลากแผ่นตะเฆ่, อวนลากคานถ่าง, อวนล้อมจับ (มีสายมาน), อวนล้อม
จับปลาตะกั้ง, คราดทุกชนิดประกอบเรือกล, และ เรือประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เรือ
ปั่นไฟ)

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ใช้เรือตั้งแต่หนึ่งร้อยห้าสิบตันกรอสขึ้นไป ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หกล้านบาทถึงสามสิบล้านบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ตัวอย่างประกาศที่ออกตามความในมาตรา 36 วรรค 2 ได้แก่ **ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. 2562** สรุปได้ดังนี้

- การนับห้วงเวลาในการทำการประมงแต่ละลำ ให้นับแต่ละเที่ยวเรือ โดยให้นับเวลาเริ่มต้นทำการประมงถัดออกไปสามชั่วโมงนับจากเวลาที่เจ้าของเรือจะออกไปทำการประมง และปรากฏข้อมูลในระบบสารสนเทศการทำการประมง (Fishing Info) และนับเวลาสิ้นสุด ย้อนหลังไปสามชั่วโมงจากเวลาที่เจ้าของเรือจะเข้าเทียบท่า
- การออกไปทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือที่มีห้วงเวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง นับเป็นหนึ่งวันทำการประมง ถ้าเกิน 24 ชม. ให้เอาเวลาทั้งหมดหารด้วย 24 ผลลัพธ์คือจำนวนวันของเที่ยวเรื่อนั้น เศษที่เหลือหากน้อยกว่าหรือเท่ากับ 12 ชม. ไม่นับเป็นหนึ่งวัน แต่ถ้ามากกว่า 12 ชม. จะนับเป็นหนึ่งวันทำการประมง

- มาตรา 38 ห้ามเรือประมงพาณิชย์ทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง

ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง

บทกำหนดโทษ - มาตรา 130 ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 38 มาตรา 43 หรือมาตรา 52 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ใช้เรือตั้งแต่ยี่สิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงหกสิบตันกรอส ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ใช้เรือตั้งแต่หกสิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงร้อยห้าสิบตันกรอส ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หกแสนบาทถึงหกล้านบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ใช้เรือตั้งแต่หนึ่งร้อยห้าสิบตันกรอสขึ้นไป ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หกล้านบาทถึงสามสิบล้านบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

- มาตรา 34 ห้ามเรือประมงพื้นบ้านทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่ง

ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน ทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

บทกำหนดโทษ - มาตรา 127 ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 34 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีความรู้เรื่องที่มาของกฎหมาย คำนิยาม และการแบ่งเขตทางทะเล

- ขั้นการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย และเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านกฎหมายประมง และการแบ่งเขตทะเล

เอกสารอ้างอิง

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับชั่วโมงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. 2562

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 5_1 ถึง 5_4

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง การประกาศปิดอ่าว และกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องมือทำการประมง

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

มาตรการที่สำคัญในการอนุรักษ์และบริหารจัดการด้านการประมง คือ การประกาศปิดอ่าว การกำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติและรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำและระบบนิเวศไว้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด และวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือประมงประเภทต่าง ๆ ให้ผู้ทำการประมงนำไปปฏิบัติ เพื่อให้สามารถบรรลุผลของการอนุรักษ์และบริหารจัดการได้ จึงมีความจำเป็นที่ผู้ที่เข้าการอบรมจะได้รับทราบข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการปิดอ่าวและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือประมงประเภทต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการทำการประมงพาณิชย์ในน่านน้ำไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบข้อมูล ความรู้ เกี่ยวกับการประกาศปิดอ่าว
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบข้อมูล ความรู้ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด และวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือประมงประเภทต่าง ๆ

เนื้อหาสาระ

1. การประกาศปิดอ่าว

ในพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรการที่สำคัญเกี่ยวกับการประกาศปิดอ่าว มีดังนี้

มาตรา 70

“ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงในพื้นที่และในระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ หรือวางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน หรือระยะเวลาอื่นใดที่จำเป็นต่อการคุ้มครองสัตว์น้ำตามที่อธิบดีประกาศกำหนด เว้นแต่จะใช้เครื่องมือ วิธีการทำการประมง และปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่นบรรดาที่อธิบดีกำหนด

อำนาจตามวรรคหนึ่ง อธิบดีจะมอบหมายเป็นหนังสือให้คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดเป็นผู้กำหนดก็ได้”

มาตรา 71 ให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดมีอำนาจออกประกาศใน 3 เรื่อง ด้วยกัน โดยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกาศปิดอ่าวคือ มาตรา 71 (1) เรื่อง “เครื่องมือทำการประมงตามรูปแบบของเครื่องมือ วิธีการทำการประมง พื้นที่ทำการประมง ขนาดของเรือประมงที่ใช้ประกอบการทำการประมง และเงื่อนไขอื่นที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำ”

ประกาศกรมประมงที่เกี่ยวข้องกับการปิดอ่าว ที่ออกตามความในมาตรา 70 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด

กรณีที่ห้ามใช้ทำการประมงในพื้นที่และช่วงเวลาปิดอ่าว ที่ออกตามความในมาตรา 71 (1) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศสำคัญอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปแยกตามแหล่งที่จับสัตว์น้ำ (พื้นที่ปิดอ่าว) ได้ดังนี้

- 1) การประกาศปิดอ่าว บริเวณอ่าวไทยใน 3 จังหวัด (บางส่วนของ จ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.ชุมพร และ จ.สุราษฎร์ธานี) :
 - ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2561 (ลว. 31 ม.ค. 2561) (ออกตามความในมาตรา 70 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม)
 - ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ภายในระยะเวลาที่กำหนด (ลว. 24 ม.ค. 2550)
 - ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ภายในระยะเวลาที่กำหนด พ.ศ. 2560 (ลว. 9 ก.พ. 2560)
- 2) การประกาศปิดอ่าว บริเวณอ่าวไทย ปิดต่อเนื่อง บางส่วนของ จ.ประจวบคีรีขันธ์ :
 - ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2561 (ลว. 31 ม.ค. 2561)
 - ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ลว. 9 ต.ค. 2550)
 - ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2560 (ลว. 9 พ.ค. 2560)
- 3) การประกาศปิดอ่าว บริเวณอ่าวไทย รูปตัว ก. ใน 8 จังหวัด :
 - ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี พ.ศ. 2561” (ลว. 5 มิ.ย. 2561)

จากประกาศกรมประมงเกี่ยวกับการปิดอ่าวที่สำคัญทั้ง 3 ฉบับนี้ สามารถสรุปช่วงเวลาและพื้นที่ในการปิดอ่าว ได้ดังนี้

- 15 ก.พ. – 15 พ.ค. ของทุกปี : อ่าวไทย (บางส่วนของ จ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.ชุมพร และจ.สุราษฎร์ธานี)
- 16 พ.ค. – 14 มิ.ย. ของทุกปี : อ่าวไทย (ปิดต่อเนื่อง) (บางส่วนของ จ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.ชุมพร และจ.สุราษฎร์ธานี)
- 16 พ.ค. – 14 มิ.ย. ของทุกปี : อ่าวไทย (ปิดต่อเนื่อง) (บางส่วนของ จ. ประจวบคีรีขันธ์)

- จัน ยอ แร้ว สวิง แห เบ็ด สับปะนง ขอ ลอบ ฉมวก และเครื่องมืออื่นใดที่ไม่ใช่ ประกอบเรือกลขณะทำการประมง เป็นต้น

● มิตด้านเครื่องมือและวิธีการทำการประมง - ที่ห้ามใช้

เครื่องมือทำการประมงและวิธีการทำการประมงที่ห้ามใช้ในบริเวณอ่าวไทย ในช่วงฤดูปิดอ่าวนี้ มีการบังคับใช้ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2 ฉบับ คือ (1) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดทำการประมงในฤดูปลามีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวในวัยอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานีภายในระยะเวลาที่กำหนด ฉบับลงวันที่ 24 ม.ค. 2550 ที่ออกตามความในมาตรา 32 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 และ (2) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดทำการประมงในฤดูปลามีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวในวัยอ่อนในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ภายในระยะเวลาที่กำหนด ฉบับลงวันที่ 9 ก.พ. 2560 ที่ออกตามความในมาตรา 71 (1) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

โดยประกาศกระทรวงฉบับหลังนี้ (ลว. 9 ก.พ. 2560) ได้มีการยกเลิก ข้อความใน ข้อ 3 (3) เดิมในประกาศกระทรวงฯ ฉบับ ลว. 24 ม.ค. 2550 และกำหนดข้อ 3 (3) ใหม่ โดยสรุปจากประกาศกระทรวงฯ ทั้งสองฉบับ ในฤดูปลาที่มีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวในวัยอ่อน กำหนดตั้งแต่วันที่ 15 ก.พ. ถึง 15 ก.พ. ของทุกปีนั้น ห้ามบุคคลใดใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้ทำการประมง

(1) เครื่องมืออวนลากทุกชนิดที่ใช้ประกอบกับเรือกล ยกเว้นเครื่องมืออวนลากที่ใช้ ประกอบกับเรือกลลำเดียวที่มีความยาวเรือไม่เกิน 16 เมตร ให้ทำการประมงได้เฉพาะเวลากลางคืน

(2) เครื่องมืออวนติดตามที่ใช้ประกอบกับเรือกลทำการประมงด้วยวิธีล้อมติดปลาทุ หรือด้วยวิธีอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน

(3) เครื่องมืออวนติดตามจับปลาทุกชนิดที่ใช้ประกอบเรือกลทำการประมง ยกเว้นการใช้เครื่องมืออวนติดตามจับปลาที่มีช่องตาอวนตั้งแต่ 2 นิ้วขึ้นไป ที่ใช้ประกอบกับเรือกลที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ตัน กรอสทำการประมง (แก้ไขตาม ประกาศกระทรวงฯ ลว. 9 ก.พ. 2560)

(4) เครื่องมืออวนล้อมจับทุกชนิดที่ใช้ประกอบกับเรือกลทำการประมง

(5) เครื่องมืออวนครอบ อวนซ้อน หรืออวนยก ที่ใช้ประกอบกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ทำการประมง ปลาเกะตัก

(6) เครื่องมืออวนรุนที่ใช้ประกอบกับเรือกลที่มีขนาดความยาวเรือเกินกว่า 14 เมตรขึ้นไป

การประกาศปิดอ่าวบริเวณอ่าวไทย (ปิดต่อเนื่อง บางส่วนของ จ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.ชุมพร และ จ.สุราษฎร์ธานี)

● มิตด้านเวลาและพื้นที่

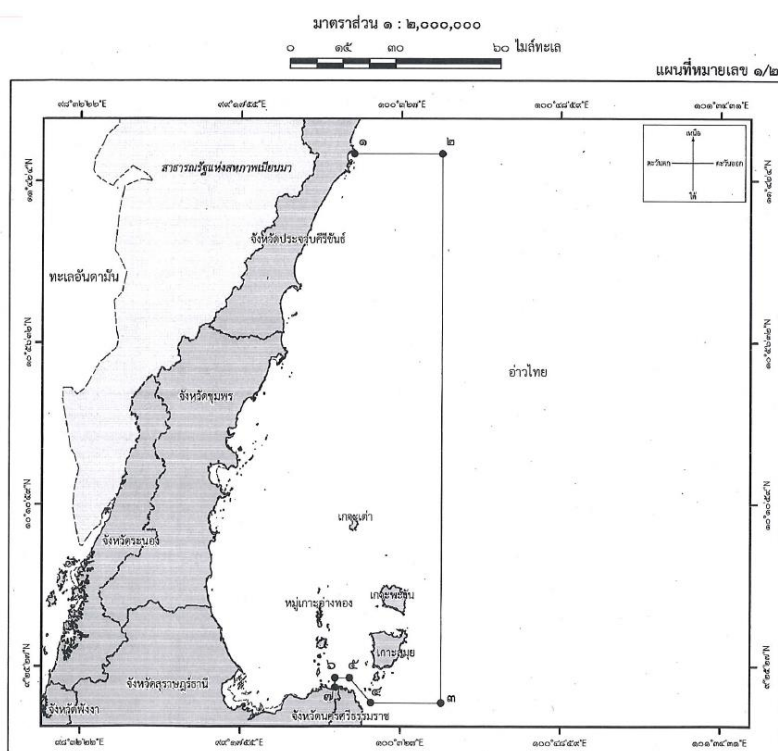
16 พ.ค. – 14 มิ.ย. ของทุกปี ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมงในพื้นที่บางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี (ภาพที่ 3 : แผนที่ท้ายประกาศหมายเลข 2/2)

● มิตด้านเครื่องมือและวิธีการทำการประมง - ที่ได้รับการยกเว้น

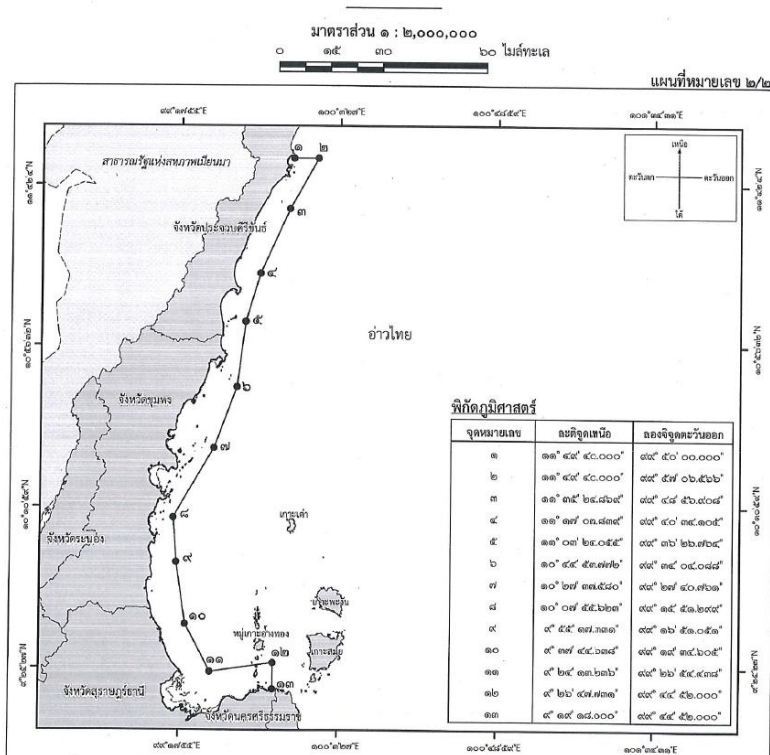
ตัวอย่าง เครื่องมือทำการประมงและวิธีการทำการประมง ที่ได้รับการยกเว้น ให้ทำการประมงในพื้นที่และเวลาที่ปิดอ่าวได้ เช่น

- เครื่องมืออวนลากแผ่นตะเฆ่ อวนลากคานถ่างทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่ง

- เครื่องมืออวนติดตามปลาที่ใช้ประกอบเรือกลที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ตันกรอส และมีช่องตาอวน ตั้งแต่ 2 นิ้ว ยกเว้นที่มีความยาวอวนเกิน 2,500 เมตร
- เครื่องมืออวนครอบ อวนซ้อน หรืออวนยกหมึก ที่ใช้ประกอบกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่ง
- จัน ยอ แร้ว สวิง แห เบ็ด สับปะนง ขอ ลอบ ฉมวก และเครื่องมืออื่นใดที่ไม่ใช่ประกอบเรือกลขณะทำการประมง เป็นต้น

ภาพที่ 2. แผนที่ท้ายประกาศหมายเลข 1/2 ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2561” (ลว. 31 ม.ค. 2561)

ภาพที่ 3. แผนที่ท้ายประกาศหมายเลข 2/2 ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2561” (ลว. 31 ม.ค. 2561)

2) การประกาศปิดอ่าว บริเวณอ่าวไทย (ปิดต่อเนื่อง) บางส่วนของ จ.ประจวบคีรีขันธ์

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2561” (ลว. 31 ม.ค. 2561)

ตามที่กรมประมงได้กำหนดมาตรการคุ้มครองสัตว์น้ำในฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อนในบริเวณที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปีมาเป็นเวลานาน โดยพื้นที่ซึ่งมีการกำหนดมาตรการได้มีการเปลี่ยนแปลง นั้น

จากการติดตามข้อมูลการเคลื่อนย้ายของสัตว์น้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาทุกลายหลังจากการสิ้นสุดฤดูดังกล่าว พบว่ามีประชากรปลาทุกลายขนาดเล็กจำนวนมากที่ยังไม่ได้ขนาดแรกเริ่มสืบพันธุ์เคลื่อนย้ายขึ้นมาด้านบนนอกเขตที่กำหนดมาตรการอยู่เดิม จึงเห็นควรกำหนดมาตรการคุ้มครองสัตว์น้ำในฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มเติมอีกระยะหนึ่ง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 70 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อธิบดีกรมประมงออกประกาศไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้

- **มิติด้านเวลาและพื้นที่**

16 พ.ค. – 14 มิ.ย. ของทุกปี ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประมง ในพื้นที่บางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งแต่ปลายแหลมเขาม่องไล่ ถึง อำเภอหัวหิน จ. ประจวบคีรีขันธ์ (ภาพที่ 4)

- **มิติด้านเครื่องมือและวิธีการทำการประมง - ที่ได้รับการยกเว้น**

ตัวอย่าง เครื่องมือทำการประมงและวิธีการทำการประมง ที่ได้รับการยกเว้น ให้ทำการประมงในพื้นที่และเวลาที่ปิดอ่าวได้ เช่น

- เครื่องมืออวนลากแผ่นตะเฆ่ อวนลากคานถ่างที่ใช้ประกอบเรือกลที่มีขนาดความยาว ไม่เกิน 16 เมตร และทำการประมงในเวลากลางคืน ทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่ง

- เครื่องมืออวนติดตามปลาที่ใช้ประกอบเรือกลที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ตันกรอส และมีช่องตาอวน ตั้งแต่สองนิ้ว ยกเว้นที่มีความยาวอวนเกิน 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ ที่ทำการประมง ในเขตทะเลชายฝั่ง

- เครื่องมืออวนปู อวนลอยกุ้ง เป็นต้น

● มิตด้านเครื่องมือและวิธีการทำการประมง - ที่ห้ามใช้

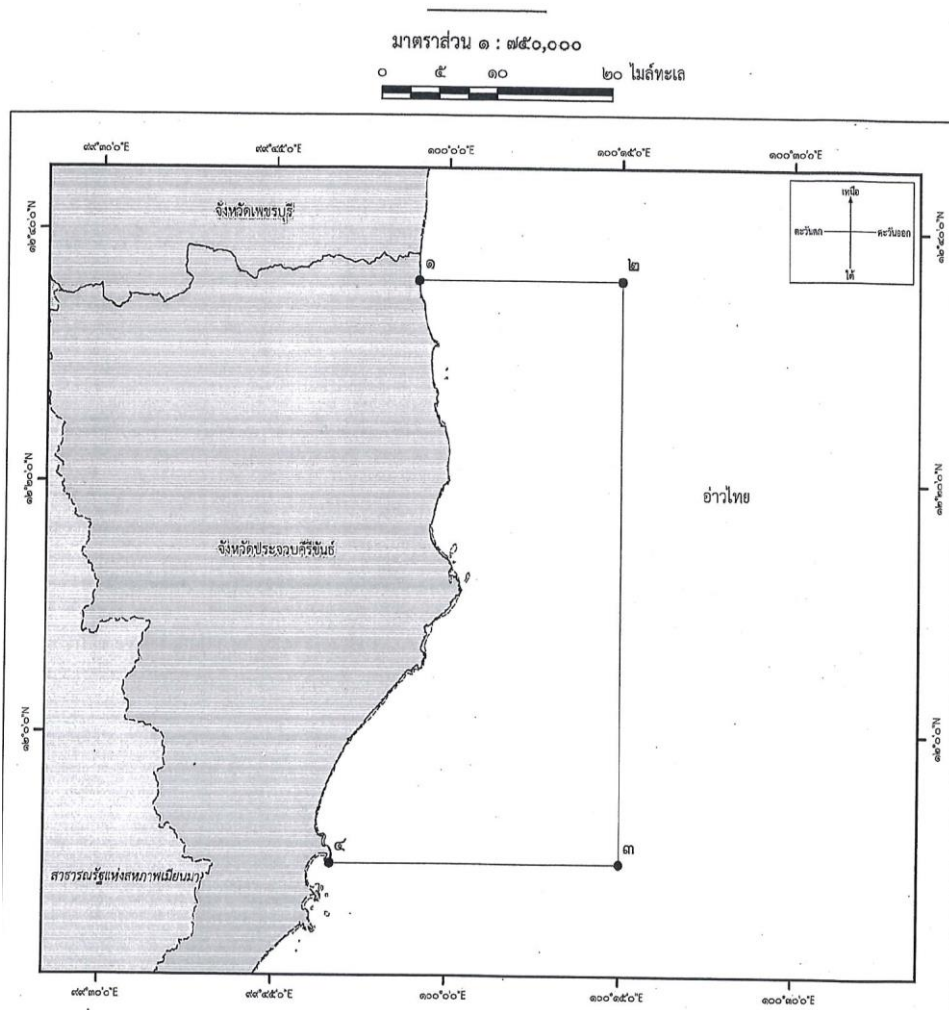
ในพื้นที่และช่วงฤดูปิดอ่าวนี้ มีประกาศกระทรวงฯ ที่เกี่ยวข้องกับการห้ามเครื่องมือทำการประมงและเงื่อนไขการทำการประมง ที่สำคัญอยู่ 2 ฉบับ ได้แก่

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลว. 9 ต.ค. 2550 ออกตามความ มาตรา 32 (2) และ (4) พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490

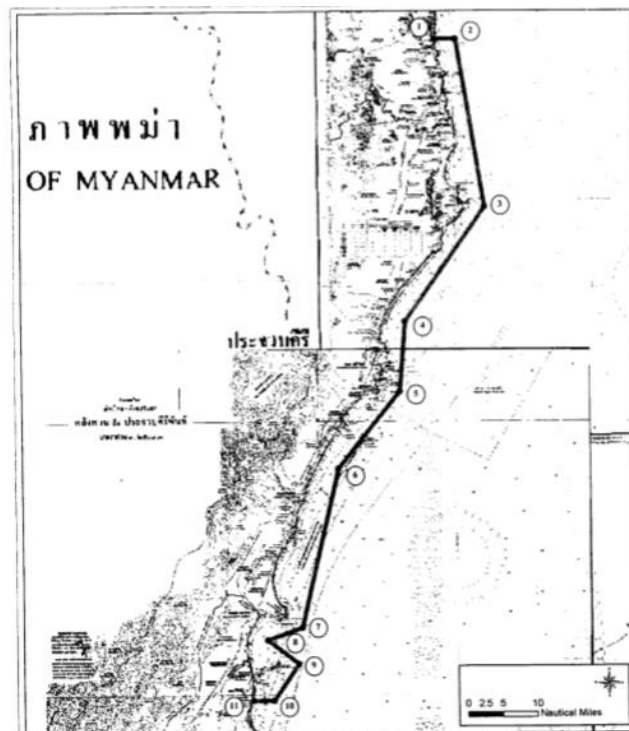
ประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ ได้ห้ามบุคคลใดใช้เครื่องมืออวนลากชนิดมีถูง เครื่องมืออวนรุน ละวะ ชิบ หรือรุนกึ่ง รุนเคย หรืออวนถูงทุกชนิดและทุกขนาด ที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมง ไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ภายในที่จับสัตว์น้ำบริเวณพื้นที่ตามแผนที่แนบท้ายประกาศ (ภาพที่ 5)

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ออกตามความในมาตรา 71 (1) กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2560 (ลว. 9 พ.ค. 2560) สรุปเนื้อหาในประกาศนี้ ได้ดังนี้

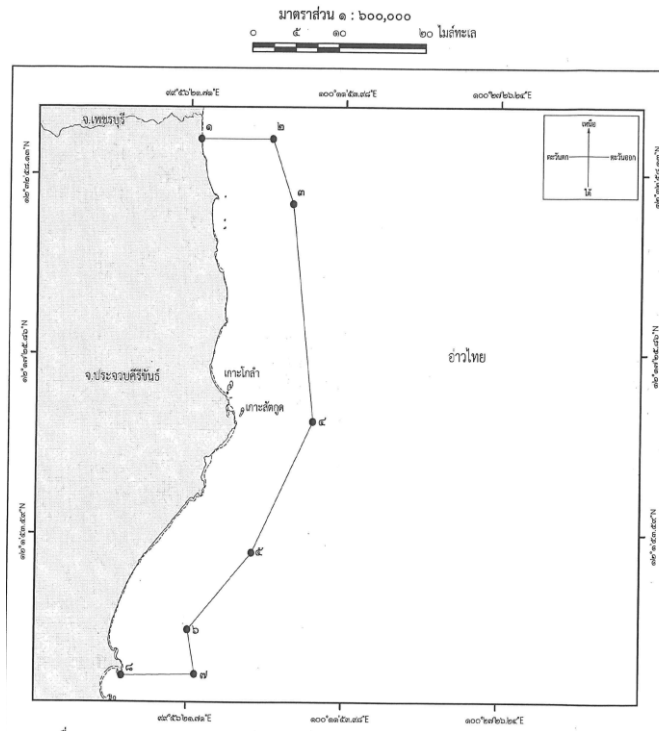
ภายในระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 16 พ.ค. 2560 - 30 มิ.ย. 2560 ห้ามใช้เครื่องมืออวนทุกชนิดที่ใช้ประกอบเรือกลทำการประมงโดยใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามแผนที่แนบท้ายประกาศ (ภาพที่ 6) ยกเว้น การทำการประมงโดยใช้เครื่องมืออวนครอบ อวนซ้อนหรืออวนยกหมึก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) นอกเขตทะเลชายฝั่ง

ภาพที่ 4. แผนที่แนบท้ายประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ลว. ๓๑ ม.ค. ๒๕๖๑)

ภาพที่ 5. แผนที่แนบท้าย ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของ จ.ประจวบคีรีขันธ์ (ลว. 9 ต.ค. 2550)

ภาพที่ 6. แผนที่แนบท้าย ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2560 (ลว. 9 พ.ค. 2560)

3) การประกาศปิดอ่าว บริเวณอ่าวไทยรูปตัว ก ใน 8 จังหวัด

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี พ.ศ. 2561 (ลว. 5 มิ.ย. 2561)

- มิติด้านเวลาและพื้นที่

15 มิ.ย. - 15 ส.ค. ของทุกปี ห้ามมิให้ ผู้ใดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำในทะเลอ่าวไทยตอนในฝั่งตะวันตกพื้นที่บางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร (เขตที่ 1 ในภาพที่ 7)

1 ส.ค. - 30 ก.ย. ของทุกปี ห้ามมิให้ผู้ใด ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำในทะเลอ่าวไทยตอนในด้านเหนือพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี (เขตที่ 2 ในภาพที่ 7)

- มิติด้านเครื่องมือและวิธีการทำการประมง - ที่ได้รับการยกเว้น

ตัวอย่าง เครื่องมือทำการประมงและวิธีการทำการประมง ที่ได้รับการยกเว้น ให้ทำการประมงในพื้นที่และเวลาที่ปิดอ่าวได้ เช่น

- เครื่องมืออวนลากแผ่นตะเฆ่ใช้ประกอบกับเรือกลลำเดียวขนาดต่ำกว่า 20 ตันกรอส และทำการประมงในเวลากลางคืน นอกเขตทะเลชายฝั่ง

- เครื่องมืออวนครอบ อวนซ้อน หรืออวนยกหมึก ที่ใช้ประกอบกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่ง

- จั่น ยอ แร้ว สวิง แห เบ็ด สับปะนง ขอ ลอบ ฉมวก

- เครื่องมืออื่นใดที่ไม่ใช่ประกอบเรือกลขณะทำการประมง เป็นต้น

● มิต้านเครื่องมือและวิธีการทำการประมง - ที่ห้ามใช้

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ออกตาม ม. 71 (1) ห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี ในระยะเวลาที่กำหนด พ.ศ. 2560 (ลว. 9 มิ.ย. 2560)

ตัวอย่าง เครื่องมือทำการประมงและวิธีการทำการประมง ที่ห้ามใช้ เช่น

- เครื่องมืออวนล้อมจับที่ใช้ประกอบกับเรือกล

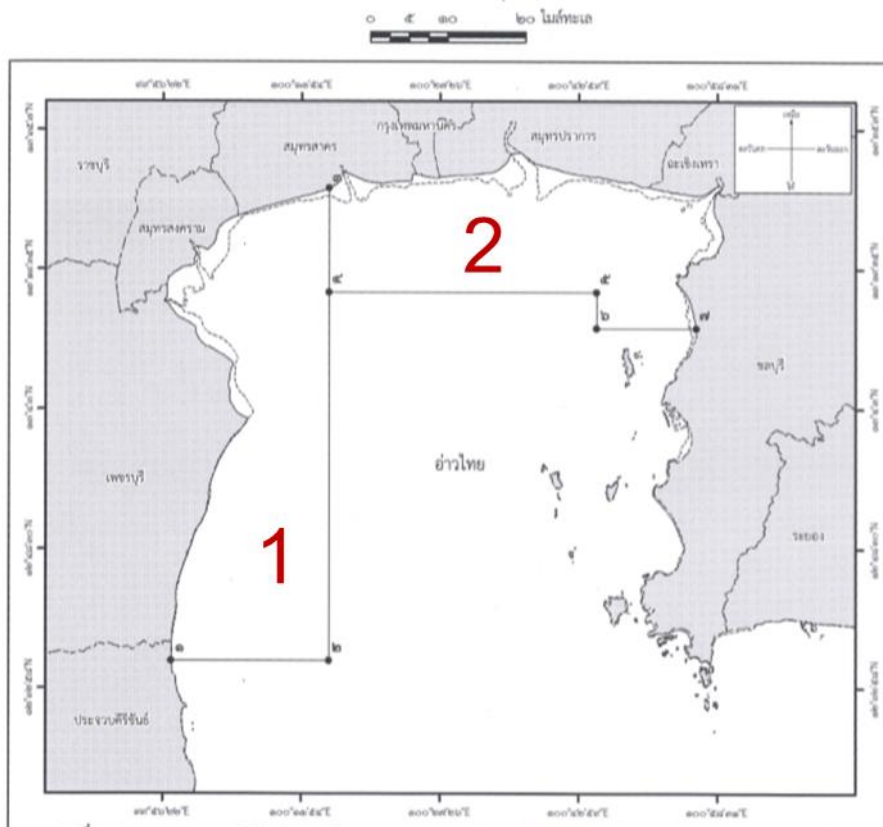
- เครื่องมืออวนลากที่ใช้ประกอบกับเรือกล ยกเว้นเครื่องมืออวนลากแผ่นตะเฆ่ที่ใช้

ประกอบกับเรือกลลำเดียวขนาดต่ำกว่า 20 ตันกรอสทำการประมงในเวลากลางคืน

- เครื่องมืออวนครอบ อวนซ้อนหรืออวนยก ที่ใช้ประกอบกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ทำการประมงปลากะตัก

- เครื่องมืออวนติดตามที่ใช้ประกอบกับเรือกลทำการประมงด้วยวิธีล้อมติดปลาทุหรือด้วยวิธีอื่นใด ที่คล้ายคลึงกัน

- เครื่องมืออวนติดตามจับปลาทุกชนิดที่ใช้ประกอบกับเรือกลทำการประมง ยกเว้นการใช้เครื่องมืออวนติดตามจับปลาที่มีช่องตาอวนตั้งแต่ 5 เซนติเมตรขึ้นไป ความยาวอวนไม่เกิน 2,000 เมตร ที่ใช้ประกอบเรือกลที่มีขนาดต่ำกว่าสิบตันกรอสทำการประมง

ภาพที่ 7 แผนที่แนบท้ายประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี พ.ศ. 2561 (ลว. 5 มิ.ย. 2561)
แหล่งที่มา : http://laws.fish.ku.ac.th/pdf/638_6_70_7-Regulations.PDF

2. หลักเกณฑ์ ข้อกำหนด และวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือประมงประเภทต่าง ๆ

นอกเหนือจากกฎระเบียบเกี่ยวกับข้อกำหนดการใช้เครื่องมือทำการประมงในฤดูปิดอ่าวแล้ว ยังมีหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด และวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือประมงประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญ มีดังนี้

- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560 (ลว. 9 พ.ย. 2560)

อาศัยอำนาจตาม มาตรา 71 (1) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมือทำการประมงดังต่อไปนี้ ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง

- (1) อวนลากทุกชนิดที่ใช้ประกอบเรือกล
- (2) อวนล้อมจับที่มีสายमान
- (3) อวนติดตาปลาที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ
- (4) อวนปูที่มีความยาวอวนเกินกว่า 3,000 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ
- (5) อวนลอยกุ้งสามชั้นที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ

- (6) อวนหมึกที่มีความยาวอวนเกินกว่า 2,500 เมตร ต่อเรือประมง 1 ลำ
- (7) ลอบปูที่มีขนาดตาอวนโดยรอบเล็กกว่า 2.5 นิ้ว หรือใช้ทำการประมงมากกว่า 300 ลูกต่อเรือประมง 1 ลำ
- (8) ลอบหมึกที่ใช้ทำการประมงมากกว่า 100 ลูก ต่อเรือประมง 1 ลำ
- (9) ลอบหมึกสายที่ใช้ทำการประมงมากกว่า 2,000 ลูก ต่อเรือประมง 1 ลำ
- (10) อวนครอบ อวนซ้อน หรืออวนยกหมึก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ)
- (11) อวนครอบ อวนซ้อน หรืออวนยกปลากะตัก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ)
- (12) เครื่องมือทำการประมงทุกชนิดที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ทำการประมงโดยใช้ไฟได้นำเพื่อล่อสัตว์น้ำ ความใน (10) มิให้ใช้บังคับกรณีที่คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดออกประกาศกำหนดไว้เป็น อย่างอื่น

- มาตรา 67 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558

มาตรา 67 ห้ามมิให้ผู้ใด ใช้ หรือ มีไว้ในครอบครองเพื่อใช้ ซึ่งเครื่องมือทำการประมง ดังต่อไปนี้

- (1) โพงพาง รั้วไซมานหรือก้นชูรั้วไซมาน ลี หรือเครื่องมืออื่นที่มีลักษณะและวิธีการคล้ายคลึงกัน
- (2) ลอบพับได้หรือไถ่ ที่มีช่องทางเข้าของสัตว์น้ำสลับซ้ายขวาอยู่ทางด้านข้างใช้สำหรับดักสัตว์น้ำ
- (3) อวนลากที่มีช่องตาอวนก้นถุงเล็กกว่าขนาดที่อธิบดีประกาศกำหนด (หมายเหตุ อวนลากต้องมีขนาดช่องตาอวนก้นถุง ตั้งแต่ 4 ซม. ขึ้นไป)
- (4) อวนรุนที่ใช้ติดกับเรือยนต์ เว้นแต่เป็นอวนรุนเคย

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดขนาดช่องตาอวนก้นถุงของเครื่องมืออวนลากที่ให้ใช้ทำการประมง พ.ศ. 2560 (ลว. 25 ธ.ค. 2558)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 67 (3) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 อธิบดีกรมประมงออกประกาศไว้ ดังนี้ เครื่องมืออวนลากที่ใช้หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้ทำการประมงต้องมีขนาดช่องตาอวนก้นถุง ตั้งแต่ 4 เซนติเมตรขึ้นไป

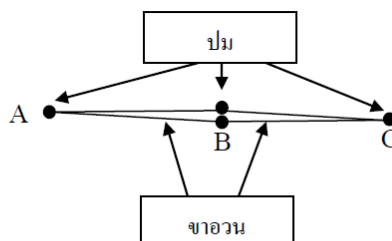
- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดขนาดช่องตาอวนก้นถุงของเครื่องมืออวนลากที่ให้ใช้ทำการประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 (ลว. 9 ต.ค. 2560)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 67 (3) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 อธิบดีกรมประมงออกประกาศไว้ ให้เพิ่มความต่อไปนี “วิธีการวัดขนาดช่องตาอวนก้นถุงของเครื่องมืออวนลากที่ใช้หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้ทำการประมงให้เป็นไปตามวิธีการวัดท้ายประกาศนี้” เป็นวรรคสองของข้อ 1 ของประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดขนาดช่องตาอวนก้นถุงของเครื่องมืออวนลากที่ให้ใช้ทำการประมง พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2558

โดยวิธีการวัดขนาดช่องตาอวนก้นถุงของเครื่องมืออวนลากที่ให้ใช้ทำการประมง มีวิธีการวัดดังนี้ ให้วัดขณะที่อวนเปียก ดึงอวนให้ตึงโดยปมกลางทั้งสองปมชนกัน วัดจากกึ่งกลางปมช่องตาที่ 1 จนถึง กึ่งกลางปมช่องตาที่ 20 และในการคำนวณขนาดช่องตาอวน ให้คิดค่าเฉลี่ยจากการวัด 20 ช่องตาอวนยาวต่อกัน (ภาพที่ 8)

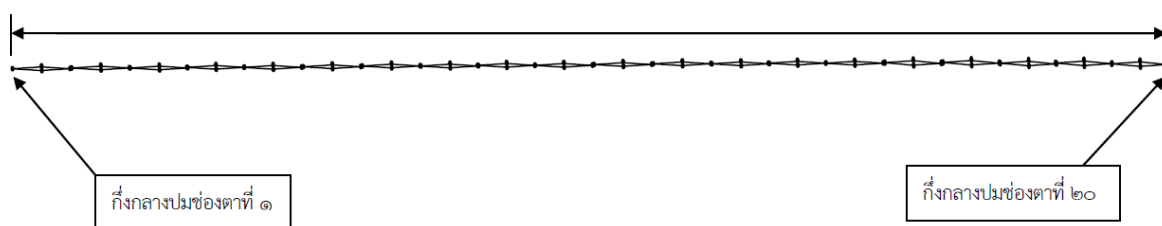
แนวทางการวัดขนาดช่องตาอวนกันถูง

๑. ส่วนประกอบของช่องตาอวน

๒. วิธีการวัด

- ๒.๑ วัดขณะที่อวนเปียก
- ๒.๒ ดึงอวนให้ตึงโดยปมกลางทั้งสองปมชนกัน
- ๒.๓ วัดจากกึ่งกลางปมช่องตาที่ ๑ จนถึง กึ่งกลางปมช่องตาที่ ๒๐
- ๒.๔ การคำนวณขนาดช่องตาอวน ให้ใช้ค่าเฉลี่ยจากการวัด ๒๐ ช่องตาอวนยาวต่อกัน

ภาพที่ 8 วิธีการวัดขนาดช่องตาอวนกันถูงของเครื่องมืออวนลากที่ใช้ทำการประมง แนบท้ายประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดขนาดช่องตาอวนกันถูงของเครื่องมืออวนลากที่ใช้ทำการประมง (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2560 (ลว. 9 ต.ค. 2560)

แหล่งที่มา : http://laws.fish.ku.ac.th/pdf/6_14-3-Regulations.pdf

- มาตรา 68 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 68 ผู้ใดใช้เครื่องมืออวนรุนเคยที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบของอวน ขนาดของเรือ วิธีที่ใช้ บริเวณ พื้นที่ หรือระยะเวลาในการทำการประมง

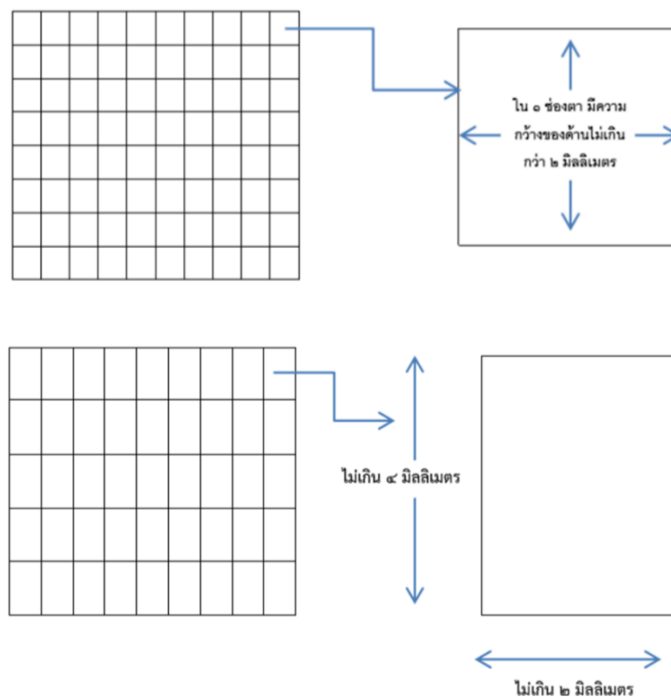
- ประกาศกระทรวงฯ เรื่อง กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับรูปแบบของอวน ขนาดของเรือ วิธีที่ใช้ และบริเวณพื้นที่ในการทำการประมง ที่ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนเคย ที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2559 (ลว. 20 มี.ค. 62)

เงื่อนไขที่ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนเคยที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงต้องปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

- การทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนเคยประกอบเรือยนต์ที่มีขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป ต้องทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่ง

- การทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนเคยประกอบเรือยนต์ที่มีขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึง 15 ตันกรอสและอธิบดีกรมประมงได้อนุญาตให้ทำการประมงพื้นบ้านต่อไปตามมาตรา 174 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 หรือทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนเคยประกอบเรือยนต์ที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ตันกรอสลงมา ต้องทำการประมงนอกเขตระยะ 1,000 เมตร นับจากขอบน้ำตามแนวชายฝั่งขณะทำการประมง

- ตาอวนต้องเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบบไม่มีปม
- ถ่วงน้ำหนักแนวกับเชือกคร่าวล่างได้ แต่ห้ามติดโซ่
- ตาอวนไม่เกิน 2x2 มม. ยกเว้นบางจังหวัดและบางเดือน ใช้ 2x4 มม. ได้ (ภาพที่ 9)

ภาพที่ 9 การวัดขนาดตาอวนรุนเคย

- มาตรา 69 พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 มาตรา 69 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องมืออวนล้อมจับที่มีช่องตาอวนเล็กกว่า 2.5 ซม. ทำการประมงในเวลากลางคืน

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีความรู้เกี่ยวกับการปิดอ่าวและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทำการประมง

- **ชั้นการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม**

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย และเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- **ขั้นสรุป**

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านกฎหมายประมงเกี่ยวกับการประกาศปิดอ่าว และเครื่องมือประมง

เอกสารอ้างอิง

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ภายในระยะเวลาที่กำหนด พ.ศ. 2560

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2561

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมืออวนลากและอวนรุนที่ใช้ประกอบเรือยนต์ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำบางแห่งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2560

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดพื้นที่และระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน ในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี พ.ศ. 2561

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดทำการประมงในฤดูปลามีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวอ่อนในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานีภายในระยะเวลาที่กำหนด

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง ห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดในที่จับสัตว์น้ำบางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา และชลบุรี ในระยะเวลาที่กำหนด พ.ศ. 2560

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมง ที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. 2560

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดขนาดช่องตาอวนกันถูงของเครื่องมืออวนลากที่ใช้ทำการประมง พ.ศ. 2558

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดขนาดช่องตาอวนกันถูงของเครื่องมืออวนลากที่ใช้ทำการประมง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับรูปแบบของอวน ขนาดของเรือ วิธีที่ใช้ บริเวณพื้นที่ และระยะเวลาในการทำการประมงที่ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนรุนเคย ที่ใช้ ประกอบเรือยนต์ทำการประมงต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 6_1 ถึง 6_12

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง การแจ้งเข้าออกเรือประมง

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือได้ก่งเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

การแจ้งเข้า-ออกเรือประมงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ใช้ในการรายงานข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งนอกจากจะเป็นการรายงานข้อมูลที่ช่วยให้การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อก่อนให้เกิดความชัดเจนและเข้มข้นตามมาตรฐานการปฏิบัติงานในการบริหารจัดการประมงไว้ให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรและปราศจากการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย การแจ้งเข้า-ออกเรือประมงเป็นกิจกรรมควบคุมการทำการประมงของเรือประมงไทยผ่านศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า – ออกเรือประมง (PIPO Control Center) ในด้านการตรวจการเข้าออกของเรือประมง ซึ่งในการดำเนินงานขั้นตอนต่าง ๆ เจ้าหน้าที่จากสหวิชาชีพที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ PIPO ตลอด 24 ชั่วโมง ได้แก่ กรมประมง กรมเจ้าท่า ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมจัดหางาน กรมการปกครอง และกองบังคับการตำรวจน้ำ จะร่วมกันพิจารณาอนุญาตให้เรือออกไปทำการประมงและกลับเข้าเทียบท่าหลังจากการทำประมงตามกฎหมายกำหนด โดยจะมีการตรวจเอกสาร ตรวจลูกเรือประมง ตรวจเรือประมงที่จะต้องติดระบบติดตามเรือประมง VMS รวมทั้งการตรวจสอบในประเด็นความปลอดภัย สุขอนามัย สวัสดิภาพของคนประจำเรือ ทั้งขาไปและกลับทุกครั้ง ความรู้เกี่ยวกับการแจ้งเข้า-ออกเรือประมงจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือได้ก่งเรือควรต้องทราบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อเรียนรู้และศึกษาข้อกำหนดและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเข้าออกเรือ

เนื้อหาสาระ

คำนิยามที่สำคัญใน พรก. การประมง 2558 โดยสังเขปดังนี้

ทำการประมง หมายความว่า ค้นหา ล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำ หรือการกระทำใดๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ

เรือประมง หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกขนาดที่ใช้หรือเจตนาจะใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงยานพาหนะทางน้ำที่ใช้สนับสนุนเรือที่ใช้ทำการประมง ขนถ่ายสัตว์น้ำ หรือแปรรูปสัตว์น้ำ

ประมงพาณิชย์ หมายความว่า การทำการประมงโดยใช้เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่ลิบตันกรอสขึ้นไป หรือใช้เครื่องยนต์มีกำลังแรงม้าถึงขนาดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ($> = 280$ hp) หรือใช้เรือประมงโดยมีหรือใช้เครื่องมือทำการประมงตามประเภท วิธี จำนวนแรงงานที่ใช้ หรือลักษณะการทำการประมงตามที่รัฐมนตรี

4. แจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ทางระบบ Single Window 4 Fishing Fleet (<http://fipo.md.go.th>) หรือแจ้งโดยตรงตามแบบคำขอไปยังศูนย์ฯ
5. การแจ้งออกไปเพื่อนำเรือขึ้นคานหรือซ่อมบำรุง ให้แจ้งออกแล้วนำเรือขึ้นคานหรือซ่อมบำรุงแล้วเสร็จจึงมาแจ้งการเข้าท่าเทียบเรือ โดยสามารถแจ้งโดยตรงหรือผ่านโปรแกรม Line เพื่อนำเรือออกทดสอบได้โดยไม่ต้องแจ้งผ่านระบบ
6. กรณีไปช่วยเหลือเรือหรือผู้ประสบภัยทางทะเล แจ้งให้ศูนย์ฯ ทราบ โดยไม่ต้องแจ้งตามข้อ 4
7. เจ้าของเรือต้องพิมพ์ใบตอบรับการแจ้งที่มีหมายเลข PO ออกนำติดเรือไปด้วย
8. ห้ามนำเรือออกก่อนเวลาที่แจ้งความประสงค์จะออก
9. เมื่อนำเรือออกจากท่าเทียบเรือ ไม่ให้นำเรือเข้าท่าเทียบเรืออื่น หรือจอดเรือเพื่อทำกิจกรรมอื่น เว้นแต่เหตุสุดวิสัย ให้แจ้งต่อศูนย์ฯ ภายในระยะเวลาไม่เกิน 30 นาที
10. กรณีนำเรือออกจากท่าเทียบเรือแล้ว พบว่าคนประจำเรือไม่ตรงกับรายชื่อ สามารถแจ้งกับศูนย์ฯ ได้ภายใน 12 ชั่วโมง นับจากเวลาที่แจ้งออก โดยต้องนำเรือกลับเข้าเทียบท่าทันที และห้ามทำการประมง
11. เมื่อแจ้งการเข้าท่าเทียบเรือแล้ว ต้องนำเรือเข้าเทียบท่าภายใน 2 ชั่วโมง และห้ามขนถ่ายหรือนำสัตว์น้ำขึ้นท่าก่อนเวลาที่แจ้ง
12. การแจ้งการเข้าท่าเทียบเรือมากกว่าหนึ่งทำให้แจ้งในคราวเดียวกัน เว้นแต่ท่าเทียบเรือนั้นอยู่นอกพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ฯ นั้น ต้องแจ้งออกไปเพื่อการเชื่อนั้น
13. ห้ามนำเรือเข้าท่าเทียบเรืออื่นจากที่แจ้งไว้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยให้แจ้งศูนย์ฯ PIPO ทราบก่อน
14. กรณีเรือไม่สามารถจอดเทียบท่าได้ สามารถแจ้งโดยตรงหรือทางโปรแกรม Line เพื่อนำเรือไปจอด ณ จุดที่ขอจอดเรือได้
15. เมื่อเรือเทียบท่าแล้ว ขอเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์การเข้าท่าเทียบเรือ ขอเปลี่ยนท่าเทียบเรือ และขอเพิ่มท่าเทียบเรือที่จะเข้าได้ภายในเวลาที่กำหนด โดยการแจ้งโดยตรงหรือโปรแกรม Line ภายใน 3 วัน
16. การนำเรือเข้าเทียบท่าเพื่อขึ้นสัตว์น้ำต้องส่งมอบสมุดบันทึกการทำประมงตามหลักเกณฑ์วิธีการฯ ก่อน กรณีเรือประมงที่มีการขนถ่ายสัตว์น้ำด้วยต้องส่งมอบรายงานการขนถ่ายสัตว์น้ำที่รับรองโดยผู้ควบคุมเรือขนถ่าย พร้อมกับการส่งสมุดบันทึกการทำประมง
17. เจ้าของเรือมอบหมายให้ผู้ควบคุมเรือหรือบุคคลอื่นทำการแทนได้
18. ประกาศมีผลบังคับเมื่อพ้นสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาการกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงของเรือประมง ที่ออกไปทำการประมงพาณิชย์ในทะเลนอกชายฝั่ง พ.ศ. 2560

โดยมีข้อกำหนดที่สำคัญดังนี้

1. กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตทำการประมงพาณิชย์หรือผู้ควบคุมเรือที่มีขนาดตั้งแต่สามสิบตันกรอสขึ้นไป และขนาดตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไปที่ใช้เครื่องมือประเภทอวนลาก อวนล้อมจับ และ อวนครอบปลากระตัก ที่ออกไปทำประมงในทะเลนอกชายฝั่ง ต้องนำเรือประมงกลับเข้าท่าเทียบเรือทุกสามสิบวัน นับแต่วันที่มีการแจ้งออกต่อศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก
2. กรณีมีเหตุอันเกิดจากภัยธรรมชาติที่ทำให้ไม่สามารถนำเรือประมงกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงให้แจ้งเหตุผ่านวิทยุสื่อสาร/โทรศัพท์ตามที่กำหนด ไม่น้อยกว่า 24 ชม.ก่อนครบกำหนด และส่งแบบชี้แจงภายใน 1 ชม.เมื่อเรือเทียบท่า
3. การนำเรือกลับเข้าท่า ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการเกี่ยวกับการแจ้งเข้าออกที่กำหนด

- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดขนาดเรือขนถ่ายสัตว์น้ำที่ต้องถูกควบคุมและเฝ้าระวัง พ.ศ. 2562

โดยมีข้อกำหนดที่สำคัญดังนี้

โดยกำหนดให้เจ้าของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำต้องดำเนินการจัดทำหนังสือกำกับการขนถ่ายสัตว์น้ำ ซึ่งรับรองความถูกต้องโดยผู้ควบคุมเรือ เพื่อรายงานต่อกรมประมงในระยะเวลาและวิธีการที่กำหนด การแจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือต่อศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก (ภาพที่ 12-13 ตัวอย่างแบบฟอร์มการแจ้งเข้าออกเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ) การกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงตามหลักเกณฑ์และระยะเวลา การจัดทำเครื่องหมายประจำเรือขนถ่ายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด การติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและการดูแลรักษา การขออนุมัติแผนการขนถ่ายสัตว์น้ำสำหรับการขนถ่ายนอกน่านน้ำไทย และ การมีผู้สังเกตการณ์ประจำในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือประมงของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำ พ.ศ. 2560

โดยมีข้อกำหนดที่สำคัญดังนี้

1. กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ควบคุมเรือประมงที่จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ หรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำออกไปขนถ่ายสัตว์น้ำ ต้องแจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือประมงด้วยวิธีการแจ้งโดยตรงหรือโทรสาร (กำลังแก้ไขให้เป็น electronic)
2. แจ้งภายใน 24 ชม. แต่ไม่น้อยกว่า 2 ชม.ก่อนนำเรือเข้าหรือออก
3. ต้องส่งมอบหลักฐาน
 - 1) บัญชีรายชื่อและหนังสือคนประจำเรือ (คนไทย)
 - 2) บัญชีรายชื่อและใบอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวสำหรับคนประจำเรือซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย
 - 3) สำเนาเอกสารจัดเวลาพัก (กำลังแก้ไขให้เป็น electronic)

4. เจ้าหน้าที่รวบรวมสำเนาและรายงานผลการตรวจสอบส่งทุกสามสัปดาห์

- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดแนวปฏิบัติในการแจ้งข้อมูลการนำเรือประมงที่ทำการประมงพื้นบ้าน โดยรัฐเจ้าของธงที่มีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรไทย เข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2561

โดยมีข้อกำหนดที่สำคัญดังนี้

1. เรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดต่ำกว่าสิบตันกรอสของรัฐเจ้าของธงที่มีอาณาเขตติดต่อกับไทย (กัมพูชา มาเลเซีย และ สาธารณรัฐเมียนมา) ที่ต้องการเข้ามาในประเทศไทย ไม่ต้องปฏิบัติตาม ม.95
2. การนำเรือเข้ามาในราชอาณาจักร ต้องแจ้งข้อมูลเมื่อนำเรือประมงเข้ามาเทียบท่าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ด้านตรวจสัตว์น้ำ พร้อมเอกสาร
 - 2.1 ใบทะเบียนเรือ
 - 2.2 ใบอนุญาตทำการประมง
 - 2.3 เอกสารรัฐเจ้าของธงรับรองสัตว์น้ำมิได้จากการทำประมงผิดกฎหมาย
3. เรือกัมพูชาหรือมาเลเซียแจ้งไม่น้อยกว่า 3 ชม. เรือเมียนมา 6 ชม. ก่อนเรือถึงท่าเทียบเรือ
4. เมื่อรับแจ้ง เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลว่าไม่เป็นสัตว์น้ำผิดกฎหมาย แจ้งผู้ควบคุมเรือหรือตัวแทนสายเรือภายในเวลา
 - 4.1 เรือกัมพูชาหรือมาเลเซีย แจ้งภายใน 1 ชม. หลังรับแจ้งขอเข้าเทียบท่า หรือก่อนเวลาที่เรือจะเข้ามาในราชอาณาจักร สุดแต่เวลาใดจะเร็วกว่า
 - 4.2 เรือเมียนมา แจ้งภายใน 3 ชม. หลังรับแจ้งขอเข้าเทียบท่า หรือก่อนเวลาที่เรือจะเข้ามาในราชอาณาจักร สุดแต่เวลาใดจะเร็วกว่า
5. เมื่อรับแจ้งอนุญาตเทียบท่าให้นำเรือเข้าเทียบท่าเพื่อรับการตรวจสอบ ตามท่าที่กำหนด และดำเนินการตามวัตถุประสงค์ได้

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีความรู้จากการแจ้งเข้าออกเรือประมง

- ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย และเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และระเบียบการแจ้งเข้าออกเรือประมง

เอกสารอ้างอิง

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดขนาดเรือประมงที่ต้องถูกควบคุมและเฝ้าระวัง พ.ศ. 2562

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการแจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ พ.ศ. 2562

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นเอกสารและหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก ก่อนนำเรือประมงพาณิชย์ออกจากท่าเทียบเรือประมง พ.ศ. 2561

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาการกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงของเรือประมงที่ออกไปทำการประมงพาณิชย์ในทะเลนอกชายฝั่ง พ.ศ. 2560

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดขนาดเรือขนถ่ายสัตว์น้ำที่ต้องถูกควบคุมและเฝ้าระวัง พ.ศ. 2562

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือประมงของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำ พ.ศ. 2560

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดแนวปฏิบัติในการแจ้งข้อมูลการนำเรือประมงที่ทำการประมงพื้นบ้าน โดยรัฐเจ้าของธงที่มีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรไทยเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2561

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 7_1 ถึง 7_7

หมายเหตุ

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือประมงของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำ พ.ศ. 2560 อยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไข ผู้ให้การฝึกอบรมควรติดตามข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง การบันทึกข้อมูลการทำประมง (Fishing Logbook)

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

ระบบการตรวจสอบย้อนกลับสัตว์น้ำที่จับโดยเรือประมงไทยมีความสำคัญที่ช่วยแสดงให้เห็นว่า สัตว์น้ำที่จับได้มาจากการทำประมงที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งในแง่ของเรือประมง เครื่องมือประมง แหล่งทำการประมง ชนิดและปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำ ทำให้ทราบถึงแหล่งที่มาของสินค้าและผลิตภัณฑ์ประมงทะเลได้ตลอดสายการผลิต (Supply Chain) ตั้งแต่สัตว์น้ำที่จับได้ ต้องมีการจดบันทึกการทำประมง (logbook) ตามความเป็นจริงทุกครั้ง และเมื่อนำสัตว์น้ำขึ้นที่ท่าเทียบเรือ จะต้องมีการคัดแยกและชั่งน้ำหนักสัตว์น้ำรายชนิด โดยเมื่อมีการซื้อขายสัตว์น้ำ จะต้องกรอกข้อมูลชนิดและปริมาณสัตว์น้ำที่ซื้อขายในเอกสารกำกับการซื้อขายสัตว์น้ำ (Marine Catch Purchasing Document - MCPD) เพื่อให้มีข้อมูลในการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของสัตว์น้ำในทุกขั้นตอนตลอดสายการผลิต นอกจากนี้ยังสามารถใช้ข้อมูลในการประเมินค่าผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield: MSY) อีกด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบสมุดบันทึกการทำประมง ระยะเวลาและวิธีการส่งรายงานที่ถูกต้อง พร้อมทั้ง แนวคิดผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (MSY) ที่ใช้กำหนดปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำสูงสุดที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

เนื้อหาสาระ

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดรูปแบบสมุดบันทึกการทำประมง ระยะเวลาและวิธีการส่งรายงาน สมุดบันทึกการทำประมงของเรือประมงพาณิชย์ พ.ศ. 2561

กำหนดให้เจ้าของเรือที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทยตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไป จัดทำสมุดบันทึกการทำประมงตามประเภทของเครื่องมือทำการประมง โดยกรอกข้อมูลอย่างน้อยทุกยี่สิบสี่ ชั่วโมง นับจากเวลาแจ้งออกทำการประมง และให้เจ้าของเรือส่งสำเนาสมุดบันทึกการทำประมงที่ได้บันทึกสำหรับเที่ยวนั้นทุกครั้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก ตามวิธีการและข้อกำหนด พร้อมตัวอย่าง สมุดบันทึกการทำประมงแต่ละประเภท โดยการพัฒนาสมุดบันทึกการทำประมงรูปแบบที่ 1 ในปี พ.ศ. 2553 จนถึงสมุดบันทึกการทำประมงรูปแบบที่ 6 ในปีพ.ศ. 2561 ซึ่งถูกใช้มาจนถึงปัจจุบัน (ภาพที่ 1 พัฒนาการสมุดบันทึกการทำประมง)

สมุดบันทึกการทำประมงแบบที่ 2

ขนาด 21.6 x 35.6 ซม. ขนาดกระดาษ A4 เครื่องมือประมงที่ใช้ ได้แก่ อวนลากคู่ (เรือรอง) อวน
ล้อมจับปลาตะกั้ง อวนล้อมจับ อวนครอบปลาตะกั้ง – อวนช้อน/ยกปลาตะกั้ง อวนช้อนปลาจะละเม็ด อวน
ติดตา อวนครอบหมึก อวนรุนเคย คราดหอย ลอบปลา ลอบปู ลอบหมึก ลอบหมึกสาย เบ็ดราว แผงยกปู
จักจั่น เบ็ดมือ (ภาพที่ 9)

[illegible]

ภาพที่ 9 ตัวอย่างรูปแบบสมุดบันทึกการทำประมงแบบที่ 2

กิจกรรมระหว่างทำประมง

ปริมาณสัตว์น้ำที่ได้รับจากเรือหลัก

ภาพที่ 10 ตัวอย่างช่องรายละเอียดข้อมูลที่ต้องกรอกในแบบบันทึกการทำประมงแบบที่ 2 เรือรองของเครื่องมืออวนลากคู่จะเพิ่มเติมส่วนของกิจกรรมระหว่างทำประมงและปริมาณสัตว์น้ำที่รับจากเรือหลัก

- คู่มือการบันทึกและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสำหรับการประเมินค่าผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (MSY) (เครื่องมืออวนลาก และอวนล้อมจับ)

ผลผลิตที่ยั่งยืน (Sustainable Yield: SY) เป็นการสร้างสมดุลระหว่างผลการจับสัตว์น้ำที่ก่อให้เกิดผลผลิตจากการทำประมง กับ ปริมาณของสัตว์น้ำในการทดแทนกลับเข้ามาในระบบตามธรรมชาติ เช่น อัตราการทดแทนประชากรสัตว์น้ำ (Recruitment rate) และ อัตราการเจริญเติบโต (Growth rate) และผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield: MSY) จึงเป็นการสร้างสมดุลระหว่างผลการจับสัตว์น้ำที่ก่อให้เกิดผลผลิตจากการทำประมง กับ ปริมาณของสัตว์น้ำในการทดแทนกลับเข้ามาในระบบตามธรรมชาติร่วมกับอัตราการเจริญเติบโต ณ จุดที่ธรรมชาติสามารถรองรับได้สูงสุด โดยอาศัยความรู้ทางวิชาการประมงในหลากหลายสาขาวิชา เช่น ชีววิทยาสัตว์น้ำ และ นิเวศวิทยาสัตว์น้ำ เป็นต้น

คำว่า ‘ยั่งยืน’ ดังกล่าวอาจหมายถึง การมีอยู่ตลอดไปที่เกิดจากสมดุลระหว่างผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำจากปริมาณผลผลิตจากการทำประมง และ ปริมาณการทดแทนและการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของสัตว์น้ำ ซึ่งหากปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมงสูงกว่าปริมาณการทดแทนและการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของสัตว์น้ำย่อมก่อให้เกิดปัญหาการลดลงของปริมาณ/ชนิดสัตว์น้ำตามธรรมชาติและอาจนำไปสู่การสูญพันธุ์ในท้ายที่สุดได้ ซึ่งย่อมมีผลกระทบต่อความมั่นคงและยั่งยืนของอุตสาหกรรมประมงในท้ายที่สุดในทางกลับกัน หากปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมงมีค่าต่ำกว่าปริมาณการทดแทนและการเจริญเติบโต

ในส่วนของการประกาศกรมประมงที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำเครื่องหมายประจำเรือประมง สำหรับเรือประมงพาณิชย์ในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2561

กำหนดให้เจ้าของเรือประมงนำเครื่องหมายประจำเรือประมงที่กรมประมงออกให้ในใบอนุญาตทำการประมงไปเขียนหรือพ่นสีให้เห็นบนเรือประมงลำที่ได้รับอนุญาต ดังนี้

1. เครื่องหมายที่หนึ่ง เป็นตัวอักษรหรือชุดตัวอักษรใช้แทนพื้นที่ทำการประมง ดังนี้

ฝั่งอ่าวไทย ใช้ตัวอักษร T

ฝั่งอันดามัน ใช้ตัวอักษร A

2. เครื่องหมายที่สอง เป็นตัวอักษรใช้แทนขนาดของเรือประมง ดังนี้

ไม่ถึงสามสิบตันกรอส ใช้ตัวอักษร S

ตั้งแต่สามสิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงหกสิบตันกรอส ใช้ตัวอักษร M

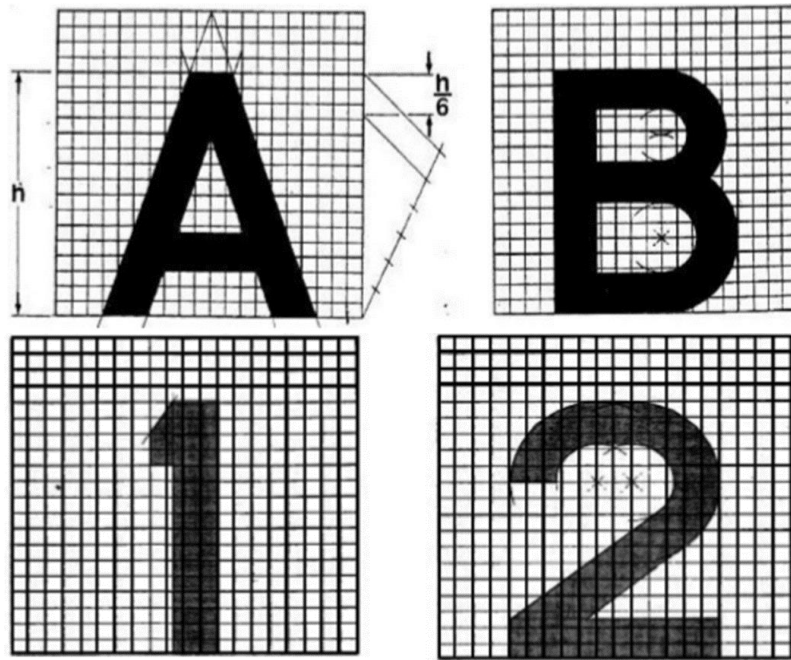
ตั้งแต่สามสิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบตันกรอส ใช้ตัวอักษร L

ตั้งแต่หนึ่งร้อยห้าสิบตันกรอสขึ้นไป ใช้ตัวอักษร X

3. เครื่องหมายที่สาม เป็นตัวเลขหรือชุดตัวเลขแสดงลำดับที่ของใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ตามขนาดของเรือแต่ละกลุ่มตาม 2.

4. เครื่องหมายที่สี่เป็นตัวอักษรหรือชุดตัวอักษรใช้แทนประเภทเครื่องมือทำการประมง ดังนี้ (ภาพที่ 12 – 14)

อวนลาก	ใช้ตัวอักษร A
อวนล้อมจับ	ใช้ตัวอักษร B
คราด	ใช้ตัวอักษร C
อวนซ้อน อวนยก	ใช้ตัวอักษร D
อวนครอบ	ใช้ตัวอักษร E
อวนติดตา	ใช้ตัวอักษร F
อวนรุนเคย	ใช้ตัวอักษร G
ลอบ	ใช้ตัวอักษร H
เบ็ดราว	ใช้ตัวอักษร J
เครื่องมืออื่น ๆ	ใช้ตัวอักษร K
เรือประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เรือปั่นไฟ)	ใช้ตัวอักษร M

ภาพที่ 12 ตัวอย่างแบบอักษรและตัวเลขเครื่องหมายประจำเรือประมง

ภาพที่ 13 ตัวอย่างการเขียนเครื่องหมายประจำเรือประมง

- T หมายถึง พื้นที่อ่าวไทย
M หมายถึง เรือขนาด 30 ตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึง 60 ตันกรอส
245 หมายถึง ใบอนุญาตลำดับที่ 245 ของเรือขนาด 30 ตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึง 60 ตันกรอส
B หมายถึง ประเภทเครื่องมืออวนล้อมจับ

ความรู้พื้นฐานของวิทยาการ

ความรู้ด้านกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลการทำประมง

เอกสารอ้างอิง

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดรูปแบบสมุดบันทึกการทำประมง ระยะเวลาและวิธีการส่งรายงาน สมุดบันทึกการทำประมงของเรือประมงพาณิชย์ พ.ศ. 2561

คู่มือการบันทึกและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสำหรับการประเมินผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (MSY) (เครื่องมืออวนลาก และอวนล้อมจับ)

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำเครื่องหมายประจำเรือประมง สำหรับเรือประมงพาณิชย์ในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2561

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 8_1 ถึง 8_2

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง ระบบติดตามเรือประมง VMS

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

ระบบติดตามเรือ (Vessel Monitoring System: VMS) เป็นระบบที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ในการรับข้อมูลต่าง ๆ จากเรือที่ติดตั้งอุปกรณ์ที่มีระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Position System: GPS) และ ส่งข้อมูลดังกล่าวเข้าสู่ระบบติดตามเรือด้วยการสื่อสารผ่านดาวเทียม ระบบอาศัยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งคอยรับ-สัญญาณจากดาวเทียมและศูนย์รับสัญญาณบนฝั่ง เพื่อประโยชน์ในการทราบและติดตามตำแหน่งเรือประมง ซึ่งในประเทศได้มีการพัฒนาโดยกรมประมงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเรือประมงไทย ปัจจุบันระบบจะเชื่อมโยงกับ ศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า-ออกเรือประมง (Port In - Port Out) ในพื้นที่ครอบคลุม 22 จังหวัดชายฝั่งทะเล และ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการติดตาม ควบคุมและตรวจตราเฝ้าระวัง (MCS) รวมถึงการแจ้งเข้าออกท่าเรือประมงซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุม กำกับ ดูแลการทำประมงของเรือประมงให้ถูกต้องตามกฎหมายเป็นที่น่าเชื่อถือตามหลักสากลและเป็นไปตามหลักการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรทางทะเล เพื่อใช้ในการติดตามและเฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายในทะเล แจ้งผู้เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุ และ ใช้สามารถนำมาประมวลผลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมการเดินทาง

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้เข้าใจถึงองค์ประกอบของระบบติดตามเรือ ข้อกำหนดอุปกรณ์ที่ติดตั้งในเรือเพื่อใช้รับส่งข้อมูลระหว่างเรือและตัวกลางแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อมูลของระบบติดตามเรือ การติดตั้งและการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ และการดูแลรักษา

เนื้อหาสาระ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบติดตามเรือประมง (VMS)

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง เนื่องจากข้อจำกัดของอัตรากำลังของพนักงานเจ้าหน้าที่และต้นทุนการดำเนินการที่สูงในการดูแลทรัพยากรประมงทั้งระบบ และยังเป็น ระบบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและทันเวลา (Real time) เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพที่สุดในปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นชุดข้อมูลที่มีความถูกต้องและแม่นยำเพื่อใช้ประกอบการจัดการทรัพยากรประมงอย่างเป็นระบบ

ระบบติดตามเรือ (Vessel Monitoring System: VMS) เป็น ระบบที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ในการรับข้อมูลต่าง ๆ จากเรือที่ติดตั้งอุปกรณ์ที่มีระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) และส่ง

ในส่วนของการประกาศกรมประมงที่เกี่ยวข้องกับ VMS โดยสรุปมีดังนี้

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. 2558

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พร้อมใบรายงานการติดตั้งอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือ และ ใบรายงานตำแหน่งเรือกรณีระบบติดตามเรือขัดข้อง

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมง (รุ่นที่ 2) พ.ศ. 2560

การกำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมง

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมงที่ได้จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำ (รุ่นที่ 2) พ.ศ. 2560

การกำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมง ดำเนินการเช่นเดียวกับเรือประมง

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมง (รุ่นที่ 2) เพิ่มเติม ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2560

การกำหนดการติดตั้งระบบติดตามเรือประมงตามมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมง หมายเหตุ ปัจจุบัน ผู้ให้บริการระบบ VMS รุ่น 2 พร้อมให้บริการเรียบร้อยแล้ว ประกาศฉบับนี้จึงไม่สามารถบังคับใช้ได้

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมง และเรือประมงที่ได้จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษา สัตว์น้ำ (รุ่นที่ 2) เพิ่มเติม พ.ศ. 2560

การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการติดตั้ง และ การดูแลรักษาระบบติดตามเรือเพื่อให้ใช้งานได้ตลอดเวลา ปัจจุบัน ผู้ให้บริการระบบ VMS รุ่น 2 พร้อมให้บริการเรียบร้อยแล้ว ประกาศฉบับนี้จึงไม่สามารถบังคับใช้ได้

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. 2560 (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2560

การกำหนดการจัดให้ระบบติดตามเรือประมงส่งข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือทุกหนึ่งชั่วโมง หลังจากรายงานออกจากท่าเทียบเรือจนถึงกลับเข้าท่าเทียบเรือ ยกเว้น

เรือประมงที่ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ประเภทเครื่องมือ อวนล้อมจับ ชนิดเครื่องมือ อวนล้อมจับ ปลากะตักระบบ VMS ต้องส่งข้อมูลทุก 15 นาที หลังจากออกจากท่าเทียบเรือ จนถึง กลับเข้าท่าเทียบเรือ

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2560

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา เมื่อทำการติดตั้ง VMS เรียบร้อยแล้ว ให้นำข้อมูล PIPO เพื่อทำการล๊อคเครื่องอุปกรณ์ กรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องเคลื่อนย้าย VMS ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ก่อนดำเนินการตัดอุปกรณ์ล๊อคเครื่อง

กรณีที่ต้องการตัดอุปกรณ์ล๊อคเครื่อง สามารถทำได้ดังต่อไปนี้

1. มีเหตุต้องมีการซ่อมแซมอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือประมง และอุปกรณ์ต่อพ่วง
2. เรือประมงต้องขึ้นคานเพื่อซ่อมแซม
3. มีเหตุต้องเปลี่ยนอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือประมงใหม่

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับเรือประมง

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2560

มีข้อกำหนดที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. กำหนดให้ผู้ประกอบการเรือประมงที่ได้จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำที่ออกไปทำการขนถ่ายสัตว์น้ำ โดยใช้เรือขนาดตั้งแต่สามสิบตันกรอสขึ้นไปติดตั้งระบบติดตามเรือประมงตามมาตรฐานที่กำหนด

2. เมื่อมีการติดตั้ง VMS แล้ว ให้รายงานการติดตั้งมายัง ศูนย์ FMC ภายใน 7 วัน
3. ดำเนินการนัดหมายศูนย์ PIPO ในพื้นที่เพื่อทำการล๊อคเครื่องอุปกรณ์

เมื่อเรือไม่ส่งข้อมูล VMS ในระหว่างการทำประมงต้องปฏิบัติ ดังนี้

1. เมื่อได้รับแจ้งเหตุขัดข้องจากศูนย์ FMC ให้แก้ไขเหตุขัดข้องภายใน 4 ชั่วโมง
2. กรณีที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ให้นำเรือกลับเข้าท่า พร้อมทั้ง รายงานเหตุขัดข้องโดยใช้แบบฟอร์ม ศฟป. 7.1 และศฟป.7.2 ยื่นต่อศูนย์ PIPO เช่นเดียวกับการขาดหายของสัญญาณ VMS ทั่วไป
3. กรณีที่เรือต้องการออกไปทำประมงอีกครั้ง ให้มีการทดสอบระบบ VMS ณ บริเวณท่าเทียบเรือเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบสองชั่วโมง

กรณีที่ต้องการปิดระบบ VMS สามารถทำได้ดังต่อไปนี้

1. กรณีที่เรือเกิดการชำรุดเสียหายต้องซ่อมแซม โดยมีการนำเรือขึ้นคาน ต้องมีหนังสือรับรองจากอู่ซ่อมเรือ โดยระบุวันที่เริ่มต้นขึ้นคาน และลงจากคาน
2. กรณีอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือชำรุด และอยู่ระหว่างซ่อมแซมหรือเปลี่ยนอุปกรณ์
3. กรณีเรือประมงที่ได้จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำให้อับปาง โดยแนบสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีมาด้วย

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2560

กำหนดให้ศูนย์ FMC ได้รับแจ้งการติดตั้งอุปกรณ์ VMS ให้แจ้งไปยังศูนย์ PIPO ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อตรวจสอบการติดตั้ง และทำการล๊อคตรึงและตีตราอุปกรณ์ VMS

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พร้อมใบคำร้องขอปิดสัญญาณอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือ (VMS) ชั่วคราว และ ใบแจ้งเหตุเมื่อเรือไม่ส่งข้อมูล VMS แนบท้าย กรณีการแจ้งปิดระบบติดตามเรือประมงเดิมประกาศกำหนดไว้ 7 ข้อ ปัจจุบันสามารถทำได้เฉพาะกรณี ดังต่อไปนี้

1. กรณีเรือประมงเกิดการชำรุด เสียหายต้องซ่อมแซมโดยนำเรือประมงขึ้นคาน โดยต้องมีหนังสือรับรองจากอู่ซ่อมเรือ โดยระบุวันที่เริ่มต้นขึ้นคาน และลงจากคาน
2. กรณีอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือชำรุด และอยู่ระหว่างซ่อมแซมหรือเปลี่ยนอุปกรณ์ โดยต้องมีหนังสือรับรองจากผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคม
3. กรณีเรือประมงอับปาง โดยแนบสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีมาด้วย

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. 2560 (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2560

กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พร้อมใบแจ้งเหตุเมื่อเรือไม่ส่งข้อมูล VMS แนบท้าย

กรณีที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ให้นำเรือกลับเข้าเทียบท่า ตามเหตุดังต่อไปนี้

1. ไม่ได้รับสัญญาณจากระบบติดตามเรือประมงเป็นระยะเวลาเกินกว่าสี่ชั่วโมง นับจากเวลาที่ได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่
2. ไม่ได้รับสัญญาณจากระบบติดตามเรือประมงสะสมเป็นจำนวนหกครั้ง ภายในระยะเวลาสี่สัปดาห์

3. ไม่ได้รับสัญญาณจากระบบติดตามเรือประมงซ้ำกันหลายครั้ง บริเวณแนวแบ่งเขตระหว่างเขตทะเลชายฝั่งและทะเลนอกชายฝั่ง พื้นที่ซึ่งมีข้อกำหนดห้ามทำการประมง หรือบริเวณแนวแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ

4. มีการขาดหายของสัญญาณจากระบบติดตามเรือประมงทุกครั้ง ในระหว่างการแจ้งออกทำการประมง ต่อเนื่องกันเป็นจำนวนหกครั้ง

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

(ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2560

กรณีการติดตั้งอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือประมงใหม่หรือทดแทนของเดิม ให้ศูนย์ FMC แจ้งข้อมูล ไปยังศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออกในเขตพื้นที่รับผิดชอบมีหน้าที่ตรวจสอบการติดตั้งและทำการล๊อคตรึงติดตั้งอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือประมง ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ หรือเรือประมงที่ได้จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. 2560

ให้ผู้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ หรือ ผู้ประกอบการเรือประมงที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำ ดำเนินการตรวจสอบระบบติดตามเรือประมงทุกปี โดยให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออกเพื่อดำเนินการตรวจสอบตามแบบประเมินมาตรฐานการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง มีแบบประเมินมาตรฐานการติดตั้งอุปกรณ์ระบุตำแหน่งเรือประมงแนบท้าย (หน่วยงานราชการเป็นผู้ดำเนินการตรวจประเมินระบบ VMS ประจำปี)

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการติดตั้งระบบติดตามเรือ(Vessel Monitoring System: VMS)

- ขั้นการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการอภิปรายและเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและดูแลรักษา
ระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ หรือเรือประมงที่ได้จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือ
เก็บรักษาสัตว์น้ำให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. 2560

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 9_1 ถึง 9_14

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง หนังสือกำกับการขนถ่ายสัตว์น้ำ

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 1 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

ข้อกำหนดและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการรายงานการขนถ่ายสัตว์น้ำโดยใช้หนังสือกำกับการขนถ่ายสัตว์น้ำในน่านน้ำไทย เป็นอีกข้อมูลหนึ่งที่ผู้ประกอบการควรทราบเพื่อให้กิจกรรมการขนถ่ายสัตว์น้ำจากเรือประมงเป็นไปอย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อเรียนรู้ข้อกำหนดและข้อปฏิบัติที่เจ้าของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำต้องดำเนินการจัดทำหนังสือกำกับการขนถ่ายสัตว์น้ำ (Marine Catch Transshipping Document; MCTD) อย่างถูกต้อง

เนื้อหาสาระ

กิจกรรมการขนถ่ายสัตว์น้ำจากเรือประมงต้องมีการจัดทำหนังสือกำกับการขนถ่ายสัตว์น้ำ (MCTD) โดยเจ้าของเรือขนถ่ายเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อรายงานต่อเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออกตามแบบฟอร์มที่กำหนด ซึ่งแบ่งออกเป็นสามส่วนหลักๆ ดังนี้ ส่วนแรกจะเป็นรายละเอียดของเรือขนถ่าย ส่วนที่สองจะเป็นรายละเอียดของสินค้าหรือสัตว์น้ำที่ทำการขนถ่ายในภาพรวม และ ส่วนสุดท้ายจะเป็นการกรอกรายละเอียดของเรือประมงและรายละเอียดของสัตว์น้ำจากการขนถ่าย ของความสอดคล้องและถูกต้องของข้อมูลจะมีผลต่อการตรวจสอบย้อนกลับ(Traceability) ในระบบของกรมประมงนั่นเอง (ภาพที่ 1 ตัวอย่างแบบหนังสือกำกับการขนถ่ายสัตว์น้ำ (MCTD))

- ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการขออนุญาต การอนุญาต และการรายงาน การขนถ่ายสัตว์น้ำในทะเลของเรือประมง พ.ศ. 2558

ข้อกำหนดในการขนถ่ายสัตว์น้ำในทะเลจะทำได้เฉพาะกรณีการขนถ่ายไปยังเรือประมงที่ได้จดทะเบียนให้เป็นเรือขนถ่ายหรือเก็บรักษาสัตว์น้ำเท่านั้น โดยก่อนดำเนินการ เจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือ ต้องแจ้งขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก ตามข้อกำหนดและวิธีการ โดยพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาและแจ้งผลการอนุญาตภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับจากได้รับแจ้ง มีแบบรายงานการขนถ่ายสัตว์น้ำ

ในกรณีที่เรือประมงพื้นบ้านขนาดเล็กที่มีขนาดต่ำกว่า 10 ตันกรอสของประเทศเพื่อนบ้านต้องมีการดำเนินการตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังนี้

- ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดแนวปฏิบัติในการแจ้งข้อมูลการนำเรือประมงที่ทำการประมงพื้นบ้าน โดยรัฐเจ้าของธงที่มีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรไทย เข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2561

โดยกำหนดให้เรือประมงพื้นบ้านที่มีขนาดต่ำกว่าสิบตันกรอสของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย (เช่น กัมพูชา มาเลเซีย และ สาธารณรัฐเมียนมา) ที่ต้องการเข้ามาในประเทศไทย ต้องแจ้งข้อมูลเมื่อนำเรือประมงเข้ามาเทียบท่าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ด่านตรวจสัตว์น้ำ โดยกำหนดให้แสดงหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งพร้อมสำเนา ดังต่อไปนี้ ใบทะเบียนเรือ ใบอนุญาตทำการประมง เอกสารที่รัฐเจ้าของธงรับรองว่าสัตว์น้ำนั้นมิได้มาจากการทำประมงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยต้องแจ้งข้อมูลล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามชั่วโมงก่อนสำหรับเรือประมงสัญชาติสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ ไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมงสำหรับเรือประมงสัญชาติราชอาณาจักรกัมพูชาและมาเลเซีย) ก่อนเดินทางถึงท่าเทียบเรือ พร้อมตัวอย่างแบบแจ้งนำเรือประมงที่ทำการประมงพื้นบ้านโดยรัฐเจ้าของธงมีอาณาเขตติดกับประเทศไทยเข้าเทียบท่า

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการขออนุญาต การอนุญาต และการรายงานการขนถ่ายสัตว์น้ำในทะเลของเรือประมง

- ขั้นการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการอภิปรายและเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยาการ

ความรู้ด้านกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับการขนถ่ายสัตว์น้ำ

เอกสารอ้างอิง

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดระยะเวลาและวิธีการรายงานหนังสือกำกับการขนถ่ายสัตว์น้ำของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2562

ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการขออนุญาต การอนุญาต และการรายงานการขนถ่ายสัตว์น้ำในทะเลของเรือประมง พ.ศ. 2558

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดแนวปฏิบัติในการแจ้งข้อมูลการนำเรือประมงที่ทำการประมงพื้นบ้าน โดยรัฐเจ้าของธงที่มีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรไทยเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2561

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 10_1 ถึง 10_3

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง สัตว์น้ำที่ห้ามนำขึ้นเรือประมง สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 1.5 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันสัตว์ทะเลหายากหลายชนิดมีจำนวนลดน้อยลงเรื่อย ๆ สาเหตุของการลดลงมาจากทั้งโดยธรรมชาติและโดยการกระทำของมนุษย์ ดังนั้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์ คุ้มครอง และดูแลรักษา สัตว์ทะเลหายากเหล่านี้ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมประมง และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้กำหนดกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการคงอยู่ของสัตว์ทะเลหายากเหล่านี้

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้ที่เข้ารับการอบรมจะได้รับทราบข้อมูล เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ทะเลหายากเหล่านี้ ให้คงอยู่ต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบข้อมูล เกี่ยวกับสัตว์น้ำที่ห้ามนำขึ้นเรือประมง ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทราบข้อมูล เกี่ยวกับสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 โดยเฉพาะที่เป็นสัตว์น้ำ

เนื้อหาสาระ

1. สัตว์น้ำที่ห้ามนำขึ้นเรือประมง ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตราและประกาศที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ สัตว์น้ำที่ห้ามนำขึ้นเรือประมง มีดังนี้

- มาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดนิยามของ คำว่าสัตว์น้ำ ไว้ดังนี้

“สัตว์น้ำ” หมายถึง สัตว์ที่อาศัยอยู่ในน้ำเป็นปกติ สัตว์จำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก (เช่น เต่า กบ จระเข้) สัตว์ที่อยู่ในบริเวณน้ำท่วมถึง สัตว์ที่มีการดำรงชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำ สัตว์ที่มีวงจรชีวิตช่วงหนึ่งที่อาศัยอยู่ในน้ำเฉพาะช่วงชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำ (เช่น แมลงดานา) รวมทั้งไข่และน้ำเชื้อของสัตว์น้ำ และสาหร่ายทะเล ชาก หรือส่วนส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และให้หมายรวมถึงพันธุ์ไม้น้ำตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด* และชากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์ไม้น้ำนั้นด้วย

จากนิยามดังกล่าว ได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดพันธุ์ไม้น้ำให้เป็นสัตว์น้ำ พ.ศ. 2559 (ลงวันที่ 4 พ.ค. 2559) ซึ่งตามบัญชีแนบท้าย ประกอบด้วย หญ้าทะเลจำนวน 12 ชนิด รายละเอียดตามบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าว มีดังนี้

บัญชีแนบท้าย
ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดพันธุ์ไม้น้ำให้เป็นสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๕๙

ลำดับ	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์
๑	หญ้าคาทะเล	<i>Enhalus acoroides</i>
๒	หญ้าชะเงาเต่า	<i>Thalassia hemprichii</i>
๓	หญ้าเงาแคระ	<i>Halophila beccarii</i>
๔	หญ้าเงาใส	<i>Halophila decipiens</i>
๕	หญ้าเงาใบเล็ก	<i>Halophila minor</i>
๖	หญ้าเงาหรือหญ้าม้วน	<i>Halophila ovalis</i>
๗	หญ้าม้วนขี้เหล็ก	<i>Halodule pinifolia</i>
๘	หญ้าม้วนขี้ทะเล	<i>Halodule uninervis</i>
๙	หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย	<i>Cymodocea serrulata</i>
๑๐	หญ้าชะเงาใบมน	<i>Cymodocea rotundata</i>
๑๑	หญ้าต้นหอมทะเล	<i>Syringodium isoetifolium</i>
๑๒	หญ้าตะกานน้ำเค็ม	<i>Ruppia maritima</i>

- มาตรา 66 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 66 ห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำชนิดที่เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์น้ำที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือนำสัตว์น้ำดังกล่าวขึ้นเรือประมง เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อการช่วยชีวิตของสัตว์น้ำนั้น

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์น้ำที่เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์น้ำที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ ที่ห้ามจับหรือนำขึ้นเรือประมง พ.ศ.2559 (ลง 7 เม.ย. 59) ได้กำหนดไว้ 13 ประเภท http://laws.fish.ku.ac.th/pdf/4_28-Regulations.pdf สรุปได้ดังนี้

อาศัยอำนาจตาม มาตรา 66 ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์น้ำที่เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์น้ำที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ ที่ห้ามจับหรือนำขึ้นเรือประมง พ.ศ.2559 ได้แก่

- (1) เต่าทะเลทุกชนิดในวงศ์ (Family) Cheloniidae และ Dermochelyidae รวมทั้งไข่ของสัตว์น้ำดังกล่าว
- (2) พะยูน (*Dugong dugon*)
- (3) โลมาและวาฬทุกชนิดในอันดับ (Order) Cetacea
- (4) ปลาฉลามวาฬ (*Rhincodon typus*)
- (5) กัลปังหาดำทุกชนิดในอันดับ (Order) Antipatharia
- (6) กัลปังหาทุกชนิดในอันดับ (Order) Gorgonacea
- (7) ปะการังแข็งทุกชนิดในอันดับ (Order) Scleractinia และในอันดับ (Order) Stylasterina

- (8) ปะการังไฟทุกชนิดในสกุล (Genus) *Millepora*
- (9) ปะการังสีฟ้าทุกชนิดในอันดับ (Order) *Helioporacea*
- (10) ปะการังอ่อนทุกชนิดในอันดับ (Order) *Alcyonacea*
- (11) ดอกไม้ทะเลทุกชนิดในอันดับ (Order) *Actiniaria*
- (12) หอยมือเสือทุกชนิด (*Tridacna* spp.)
- (13) หอยสังข์แตร (*Charonia tritonis*)

ความตามประกาศนี้ มิให้ใช้บังคับแก่กรณีจำเป็นเพื่อการช่วยชีวิตของสัตว์น้ำนั้น

โดย โทษตาม มาตรา 145 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 66 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามแสนบาท ถึง สามล้านบาท หรือ ปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่จับหรือนำขึ้นเรือประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

- มาตรา 57 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา 57 ห้ามมิให้ผู้ใดจับสัตว์น้ำหรือนำสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็กกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ขึ้น เรือประมง

หมายเหตุ ปัจจุบัน (ต.ค. 2562) ยังไม่มีประกาศกระทรวงฯ ที่ออกตามความใน มาตรา 57

โทษตาม มาตรา 139 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 57 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ใช้เรือขนาดตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงยี่สิบตันกรอส ต้อง ระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำ การประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ใช้เรือขนาดตั้งแต่ยี่สิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงหกสิบตันกรอส ต้อง ระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหกแสนบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำ การประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ใช้เรือขนาดตั้งแต่หกสิบตันกรอสขึ้นไปแต่ไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบตัน กรอส ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หกแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จาก การทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ใช้เรือขนาดตั้งแต่หนึ่งร้อยห้าสิบตันกรอสขึ้นไปต้องระวางโทษ ปรับตั้งแต่ห้าล้านบาทถึงสามสิบล้านบาท หรือปรับจำนวนห้าเท่าของมูลค่าสัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมง แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

2. สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 29 พ.ค. 2562 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้มีหน้าที่ควบคุมตามพระราชบัญญัติ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมประมง (เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ)

สัตว์ป่าไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ 12 ชนิดที่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง (ตามกฎหมายกระทรวง ปี 2546) ได้แก่
<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/00126674.PDF>

1. กัลปังหา* ทุกชนิดในอันดับ Gorgonacea
2. กัลปังหาดำ* ทุกชนิดในอันดับ Antipatharia
3. ดอกไม้ทะเล* ทุกชนิดในอันดับ Actinaria
4. ปะการังแข็ง* ทุกชนิดในอันดับ Scleractinia และในอันดับ Stylasterina
5. ปะการังไฟ* ทุกชนิดในสกุล Milleporina
6. ปะการังสีฟ้า* ทุกชนิดในอันดับ Heliopora
7. ปะการังอ่อน* ทุกชนิดในอันดับ Alcyonacea
8. ปูเจ้าฟ้า (*Phricotelphusa sirindhorn*)
9. ปูทะเลหม่อม หรือ ปูแป้ง (*Thaipotamon chulabhorn*)
10. ปูราชีนี (*Demanietta sirikit*)
11. หอยมือเสือ*ทุกชนิดในวงศ์ Tridacnidae
12. หอยสังข์แตร* (*Charonia tritonis*)

* หมายเหตุ สัตว์ป่าคุ้มครอง จำพวกสัตว์ป่าไม่มีกระดูกสันหลัง ที่มีเครื่องหมายดอกจัน เป็นสัตว์น้ำที่ห้ามนำขึ้นเรือประมง ตาม มาตรา 66 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตัวอย่าง สัตว์ป่าจำพวกเลี้ยงลูกด้วยนมที่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง จากทั้งหมด 201 ชนิด (ตามกฎหมายกระทรวง ปี 46) เช่น โลมาปากขวด โลมาริชโซส์ โลมาหลังโหนด โลมาหัวบาตร โลมาอิรวดี วาฬ วาฬเกลบมิงค์ วาฬนาร์รองครีบสั้น วาฬสเปิร์มแคระ

หมายเหตุ โลมาและวาฬทุกชนิด จัดเป็นสัตว์น้ำที่ห้ามนำขึ้นเรือ ตามมาตรา 66 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตัวอย่าง สัตว์ป่าจำพวกสัตว์เลื้อยคลานที่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง จากทั้งหมด 91 ชนิด (ตามกฎหมายกระทรวง ปี 46) เช่น เต่ามะเฟือง (ปัจจุบันได้รับการประกาศเป็นสัตว์ป่าสงวน) จระเข้ น้ำจืด จระเข้ น้ำเค็ม ตะโขง ตะพาบ เต่าและเต่าทะเล

หมายเหตุ เต่าทะเลและไข่ของเต่าทะเล จัดเป็นสัตว์น้ำที่ห้ามนำขึ้นเรือ ตามมาตรา 66 แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 - ห้ามล่า ห้ามมิให้ผู้ใดล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง

โทษตาม มาตรา 89 ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 12 กรณีสัตว์ป่าคุ้มครอง ฆ่าสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าคุ้มครอง **ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**

กรณีสัตว์ป่าสงวน ซากสัตว์ป่าสงวน หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าสงวน **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3-15 ปี หรือปรับตั้งแต่ 3 แสน – 1.5 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**

จากคำนิยามศัพท์ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 คำว่า “ล่า” หมายความว่า เก็บ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่อย่างเป็นอิสระ และให้หมายความรวมถึงการไล่ การต้อน การเรียก การล่อ หรือการอื่น ๆ เพื่อเก็บ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายแก่สัตว์ป่านั้น

มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 - ผู้ใดล่าสัตว์ป่าที่เป็น การฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัตินี้ ด้วยความจำเป็นและภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้ ผู้นั้นไม่ต้องรับ โทษ

- (1) เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตราย หรือเพื่อสงวนหรือรักษาไว้ซึ่งทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น และ
- (2) การล่านั้นได้กระทำพอสมควรแก่เหตุต้องไม่เคลื่อนย้ายสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ป่าที่ถูกล่าแล้ว เว้นแต่กรณีมีความจำเป็น และ
- (3) ต้องแจ้งเหตุที่ได้ล่าหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ป่านั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ทราบโดยพลัน

มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 - ห้ามมิให้ผู้ใดค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าดังกล่าว หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าดังกล่าว

โทษตาม มาตรา 89 ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 29 กรณีสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าคุ้มครอง **ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**
กรณีสัตว์ป่าสงวน ซากสัตว์ป่าสงวน หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าสงวน **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3-15 ปี หรือปรับตั้งแต่ 3 แสน – 1.5 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**

มาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 - ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากสัตว์ป่าดังกล่าว (เว้นแต่เป็นไปตามข้อยกเว้น)

โทษตามมาตรา 92 ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 17 **ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**

จากคำนิยามศัพท์ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 คำว่า “ซากสัตว์ป่า” หมายความว่า ร่างกาย หรือส่วนของร่างของสัตว์ป่าที่ตายแล้วหรือเนื้อของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะได้ บัง ต้ม รม ย่าง ตากแห้ง หมัก ดอง หรือทำอย่างอื่นเพื่อไม่ให้เน่าเปื่อย และไม่ว่าจะชำแหละ แยกออก หรืออยู่ในร่างของสัตว์ป่านั้น และให้หมายความรวมถึง เขา หนัง กระดูก กะโหลก ฟัน งา ขนายน นอ ขน เกล็ด เล็บ กระดอง เปลือก เลือด น้ำเหลือง น้ำเชื้อ หรือส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ป่าที่แยกออกจากร่างของสัตว์ป่าไม่ว่าจะยังมีชีวิตหรือตายแล้ว

จากคำนิยามศัพท์ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 คำว่า “ผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า” ให้ความหมายรวมถึง อนุพันธ์หรือสิ่งอื่นใดที่ได้มาจากสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าที่ตรวจสอบหรือจำแนกได้โดยเอกสารกำกับ บรรจุภัณฑ์ เครื่องหมาย ฉลาก หรืออื่น ๆ ว่าเป็นของสัตว์ป่าชนิดนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีความรู้เกี่ยวกับสัตว์น้ำที่ห้ามนำขึ้นเรือประมง สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง

- ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย และเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับสัตว์สงวน สัตว์คุ้มครอง

เอกสารอ้างอิง

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดพันธุ์ไม้น้ำให้เป็นสัตว์น้ำ พ.ศ. 2559

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์น้ำที่เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์น้ำที่หายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ที่ห้ามจับหรือนำขึ้นเรือประมง พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 11_1 ถึง 11_3

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง การเดินเรือและแผนที่

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต้ก๋งเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 6 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

ความรู้เรื่องการเดินเรือและการใช้แผนที่มีความสำคัญต่อผู้ประกอบการอาชีพทางการประมงมาก เนื่องด้วยการเดินเรือไปในที่ต่าง ๆ ให้ถึงที่แหล่งทำการประมงด้วยความรวดเร็วโดยคำนึงถึง ความเร็ว (ระยะเวลาในการเดินทาง) ระยะทางที่สั้น (ประหยัดค่าใช้จ่าย) และปลอดภัยที่สุด (อันตรายในระหว่างการเดินทาง) สำหรับผู้ที่ทำงานในเรื่องที่เกี่ยวกับทะเล จึงควรจะมีความรู้ในเรื่องการเดินเรือ เพราะจะมีประโยชน์ในด้านการทำงาน นอกจากนี้ปัจจุบันมีการกำหนดเขตทางทะเล หรือพื้นที่ที่อนุญาตให้ทำการประมง ตลอดจนการประกาศปิดพื้นที่ ห้ามทำการประมงในบางพื้นที่หรือฤดูกาล ทำให้ชาวประมงโดยเฉพาะไต้ก๋งหรือนายท้ายเรือ ต้องรู้ตำแหน่งที่ตั้งของเรือของตน ทำให้ความรู้เกี่ยวกับแผนที่มีความจำเป็นมากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ความรู้และสามารถเข้าใจหลักการทั่วไปเกี่ยวกับแผนที่และการเดินเรือ

เนื้อหาสาระ

ความรู้เกี่ยวกับการเดินเรือ Knowledge of Navigation

ปัจจัยที่ต้องรู้ในการเดินเรือ

การเดินเรือ คือการขับเรือไปในที่ต่าง ๆ ให้ถึงที่หมายปลายทางด้วยความรวดเร็วโดยคำนึงถึง ความเร็ว (ระยะเวลาในการเดินทาง) ระยะทางที่สั้น (ประหยัดค่าใช้จ่าย) และปลอดภัยที่สุด (อันตรายในระหว่างการเดินทาง)

อันดับแรกของการเดินเรือจะต้องทราบ ที่หมายปลายทาง ซึ่งจะต้องรู้ว่าระยะทาง ที่จะไปนั้นยาวเท่าไร ระยะทางทางด้านการเดินเรือเราใช้หน่วยเป็นไมล์ทะเลซึ่ง 1 ไมล์ทะเล เท่ากับ 1850 เมตร (6080 ฟุต หรือ 2000 หลา) การจะใช้เวลานานเท่าใด ถ้าเราทราบความเร็วเรือซึ่งมีหน่วยเป็นนอต ซึ่งหมายถึงความเร็วไมล์ทะเลต่อชั่วโมง นำมาหารระยะทางจะทราบเวลาที่ใช้ในการเดินทาง ตัวอย่างเช่น ระยะทางจาก A ไป B เป็น 150 ไมล์ทะเล เรือมีความเร็ว 10 นอต ดังนั้นต้องใช้เวลาในการเดินทาง เท่ากับ 150 หาร 10 ได้ 15 ชั่วโมง เป็นต้น

เวลาในการเดินทาง เท่ากับ 150 ชั่วโมง 10 ได้ 15 ชั่วโมง เป็นต้น

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นอกจากจะต้องทราบจุดหมาย และระยะทางแล้วยังต้องทราบ ทิศทาง ที่เรือแล่นไปด้วย ซึ่งจากจุดเริ่มต้นไปยังที่หมายอาจจะต้องใช้หลายทิศทาง เพราะอาจจะต้องแล่นเรืออ้อมบริเวณที่ตันซึ่งเรือผ่านไม่ได้ หรือหลบพื้นที่อันตรายหรือแผ่นดินที่ขวาง ทางอยู่

ตำแหน่งและแผนที่ ในการที่จะทราบว่าเรือหรือสิ่งใดอยู่ตรงไหนบนโลก ต้องหาสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาเป็นตัวอ้างอิง จึงได้มีผู้คิดค้นระบบในการบอกตำแหน่งโดยใช้ เส้น 2 เส้นมาตัดกัน เส้นหนึ่งเป็น เส้นนอน เรียกว่า แลตติจูด (Latitude) หรือ เส้นรุ้ง ส่วนอีกเส้นหนึ่งเป็น เส้นตั้ง เรียกว่า ลองจิจูด (Longitude) หรือ เส้นแวง จำง่าย ๆ “รุ้งตะแดง แวงเส้นตั้ง”

แลตติจูด (Latitude) และ ลองจิจูด (Longitude)

แลตติจูด (Latitude) หรือ เส้นรุ้ง

จะเป็นเส้นวงกลมรอบโลกโดยนับจากเส้นแรกที่แบ่งครึ่งโลกออกเป็นสองส่วนเท่าๆกันเป็นซีกบนและซีกล่าง ซีกบนเรียกว่าซีกโลกเหนือ ซีกล่างเรียกว่า ซีกโลกใต้ เส้นนี้เรียกว่า เส้นศูนย์สูตร (Equator) ละติจูด มีค่าตั้งแต่ 0 องศา ที่เส้นศูนย์สูตรไปจนถึง 90 องศาที่บริเวณขั้วโลก (เป็น 90 องศาเหนือหรือใต้ วัดเป็นมุมจากเส้นศูนย์สูตรจนถึงแนวตั้งที่ขั้วโลกเหนือ หรือลงไปจนถึงขั้วโลกใต้) ในจำนวนนี้ 1 องศาสามารถแบ่งย่อยเป็น 60 ส่วนโดยใช้หน่วยเป็น ลิปดา และ 1 ลิปดาสามารถแบ่งย่อยเป็น 60 โดยใช้หน่วยเป็น ฟลิปดา บางครั้งส่วนขององศา ลิปดา ก็จะถูกแบ่งเป็นเศษส่วนของตัวเองโดยใช้แบ่งแค่ 10 ส่วน ดังนั้น

1 องศา (°) = 60 ลิปดา (′) หรือ = 60 ไมล์ทะเล

1 ลิปดา (′) = 60 ฟลิปดา (″) หรือ = 1 ไมล์ทะเล

ตัวอย่าง 10°15′ 30″ อ่านว่า 10 องศา 15 ลิปดา 30 ฟลิปดา

10°15′ 5″ อ่านว่า 10 องศา 15.5 ลิปดา

ลองจิจูด (Longitude) หรือ เส้นแวง

เป็นพิกัดที่ใช้บอกตำแหน่งบนพื้นโลก โดยวัดไปทางตะวันออก หรือตะวันตกจากเส้นสมมุติในแนวเหนือใต้ที่เรียกว่า เส้นไพรม์เมริเดียน (Prime Meridian) ลองจิจูดมีหน่วยเป็น องศา นับจาก 0 องศาที่เส้นไพรม์เมริเดียนไปทางตะวันออก +180 องศา และไปทางตะวันตก -180 องศาลองจิจูดแตกต่างจากลองจิจูดตรงที่ ละติจูดมีเส้นศูนย์สูตรเป็นเส้นอ้างอิงตามธรรมชาติ แต่ลองจิจูดไม่มี จึงต้องกำหนดเส้นสมมุติขึ้นมาอีกเส้นหนึ่งสำหรับอ้างอิง ในการประชุมเมริเดียนนานาชาติ เมื่อ ค.ศ. 1884 จึงได้กำหนดให้เส้นเวลาที่เมืองกรีนิชประเทศอังกฤษเป็นเส้นไพรม์เมริเดียน และเป็นลองจิจูดที่ 0 องศา

เครื่องมือช่วยในการเดินเรือ (Electronic Navigation Aids)

เครื่องแสดงตำแหน่งที่โดยสัญญาณดาวเทียม Global Positioning System (GPS)

ระบบ GPS ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ส่วนอวกาศ ประกอบด้วยเครือข่ายดาวเทียมหลัก 3 ค่าย คือ อเมริกา รัสเซีย ยุโรป มีดาวเทียม ใช้งานจริง 24 ดวง อีก 4 ดวงเป็นตัวสำรอง บริหารงานโดย Department of Defense
2. ส่วนควบคุม ประกอบด้วยสถานีภาคพื้นดิน สถานีใหญ่อยู่ที่ Falcon Air Force Base ประเทศอเมริกา และศูนย์ควบคุมย่อยอีก 5 จุด กระจายไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก
3. ส่วนผู้ใช้งาน ผู้ใช้งานต้องมีเครื่องรับสัญญาณที่สามารถรับคลื่นและแปรหัสจากดาวเทียมเพื่อนำมาประมวลผลให้เหมาะสมกับการใช้งานในรูปแบบต่าง ๆ

GPS ทำงานอย่างไร ?

ดาวเทียม GPS (Navstar) ประกอบด้วยดาวเทียม 24 ดวง โดยแบ่งเป็น 6 รอบวงโคจร การจรวจจะเอียงทำมุมเอียง 55 องศากับเส้นศูนย์สูตร (Equator) ในลักษณะสานกันคล้าย ลูกตะกร้อแต่ละวงโคจรมีดาวเทียม 4 ดวง รัศมีวงโคจรจากพื้นโลก 20,162.81 กม. หรือ 12,600 ไมล์ ดาวเทียมแต่ละดวงใช้เวลาในการโคจรรอบโลก 12 ชั่วโมง

GPS ทำงานโดยการรับสัญญาณจากดาวเทียมแต่ละดวง โดยสัญญาณดาวเทียมนี้นำประกอบไปด้วยข้อมูลที่ระบุตำแหน่ง และเวลาขณะส่งสัญญาณ ตัวเครื่องรับสัญญาณ GPS จะต้องประมวลผลความแตกต่างของเวลาในการรับสัญญาณเทียบกับเวลาจริง ณ ปัจจุบันเพื่อแปรเป็นระยะทางระหว่างเครื่องรับสัญญาณกับดาวเทียมแต่ละดวง ซึ่งได้ระบุตำแหน่งของมันเป็นมากับสัญญาณดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการค้นหาตำแหน่งด้วยดาวเทียม ต้องมีดาวเทียมอย่างน้อย 4 ดวง เพื่อบอกตำแหน่งบนผิวโลก กับเครื่อง GPS (ที่จุดสี่เหลี่ยม) จะสามารถระบุตำแหน่งบนผิวโลกได้

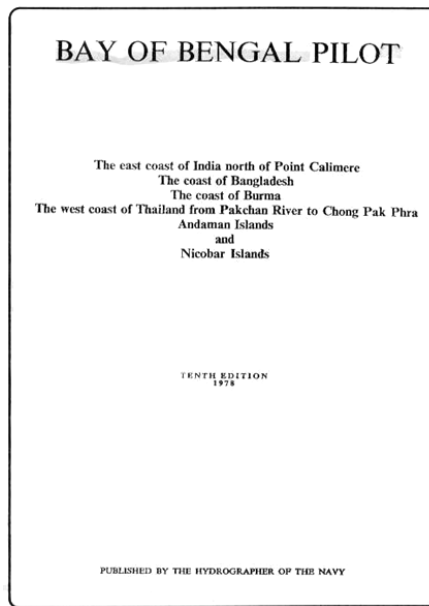
ในขณะนี้ ประชาชนทั่วโลกสามารถใช้ข้อมูลดาวเทียมของทางอเมริกา (NAVSTAR) ได้ฟรี เนื่องจากนโยบายสิทธิการเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารสำหรับประชาชนของรัฐบาลสหรัฐ จึงเปิดให้ประชาชนทั่วไปสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวในระดับความแม่นยำที่ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ กล่าวคือมีความแม่นยำในระดับบวก / ลบ 10 เมตร

Radar (Radio Detecting and Ranging)

เรดาร์เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ตรวจหาระยะทาง และวัดความเร็วของวัตถุที่ลอยอยู่และมองเห็นได้ ซึ่งสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกสภาพอากาศ เช่น ในที่ที่มีหมอก ควัน หิมะตก พายุ หรือฝนตกดังนั้นจึงนำมาใช้ในห้องควบคุมเพื่อนำทางเครื่องบินและเรือเดินสมุทร สำหรับเรือประมงใหญ่ๆ บางลำก็มีใช้กัน

ประสิทธิภาพของเรดาร์ ขึ้นอยู่กับ

1. Frequency ของ คลื่นที่ส่ง
2. กำลังส่ง
3. ความสูงของเสาอากาศ (Scanner)
4. ความยาวของเป้า
5. ขนาดเป้า

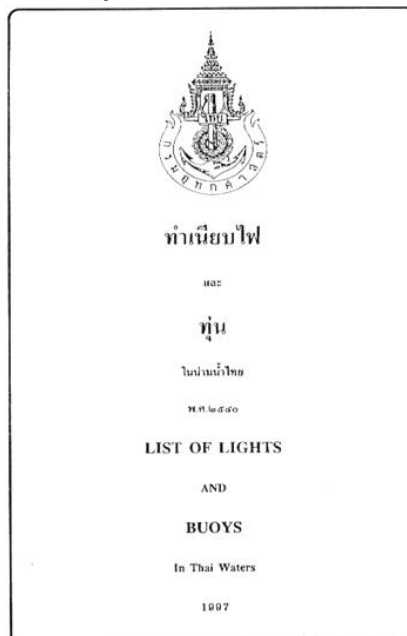

หนังสือนำร่อง

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทำเนียบไฟและท่น

อธิบายลักษณะจำเพาะ โดยละเอียดของประกาศการกระโจมไฟหลักนำ ท่น ท่นไฟ โดยระบุตำบลที่ ภูมิศาสตร์ รูปทรง สี ลักษณะของไฟ และเครื่องหมายยอด เป็นต้น การปรับแก้ไขจะใช้ ประกาศชาวเรือ (NOTAM) กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ เป็นผู้จัดพิมพ์และแก้ไข

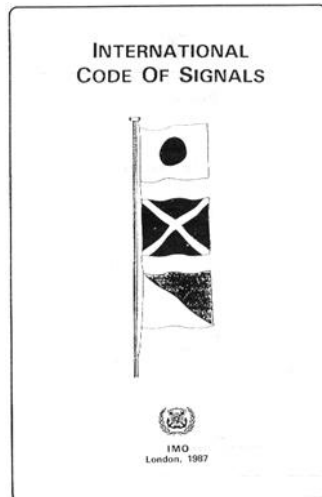

ทำเนียบไฟและท่น

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

International Code of Signals

กล่าวถึงประมวลของกลุ่มอักษรที่ใช้สำหรับติดต่อกันเป็นการสากล โดยบอกรายละเอียดของการใช้สัญญาณธง เพื่อส่งประมวลทั้งวิธีทางทัศนและทางสัญญาณวิทยุ

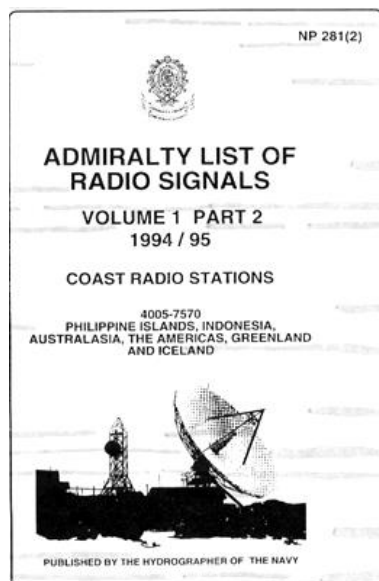

International Code of Signals

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทำเนียบวิทยุ (List of Radio Signals)

กล่าวถึงรายละเอียดของสถานีสื่อสารทางวิทยุ โทรเลขวิทยุโทรศัพท์ บริการวิทยุโทรเลขเกี่ยวกับการแพทย์ และการตรวจคนเข้าเมือง สถานีวิทยุหาทิศ และกระโจมเรดาร์ กรมอุทกศาสตร์ อังกฤษ เป็นผู้จัดทำพิมพ์

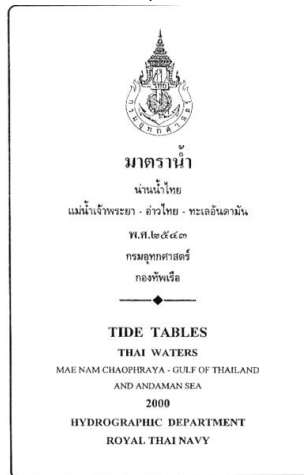

ทำเนียบวิทยุ (List of Radio Signals)

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

มาตรฐาน

แสดงรายละเอียด การขึ้นลงของน้ำตามเมืองท่าที่สำคัญ โดยบอกเป็นความสูงเหนือเส้นเกณฑ์แผนที่ เป็นรายชั่วโมง หรือเฉพาะช่วงเวลาที่น้ำขึ้นลงเต็มที่ ซึ่งค่าที่อ่านได้จะต้องนำมาบวกกับความลึกของน้ำในแผนที่ที่ตำบลที่นั้นเสียก่อน จึงจะได้เป็นความลึกจริง กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ เป็นผู้จัดพิมพ์เป็นรายปี

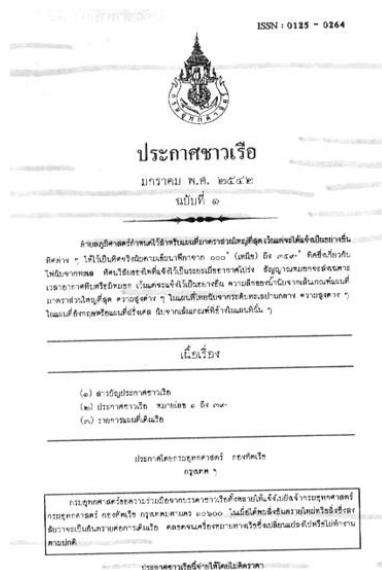

มาตรฐาน

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประกาศชาวเรือ

แจ้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดที่มีขึ้นในแผนที่เดินเรือ และบรรณสารการเดินเรือ รวมทั้งแจ้งให้ชาวเรือทราบถึงอันตรายที่มีต่อการเดินเรือมีทั้งการกระจายข่าวทางวิทยุ วิทยุโทรสาร และเอกสารเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน และรายปีจัดพิมพ์โดย กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ

ประกาศชาวเรือ

ที่มา : ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีความรู้เรื่องแผนที่และการเดินเรือ

- ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย และเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

ฝึกการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้แผนที่เพื่อหาที่ตั้ง การคำนวณระยะทาง ระยะเวลาและความเร็วเรือ

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ แผนที่ เครื่องมือ เช่น 1. วงเวียน 2. ดิไวเดอร์ 3. ดินสอ 2 B 4. ยางลบ 5. ไม้บรรทัดขนาน หรือ ไม้บรรทัดสามเหลี่ยม และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านการเดินเรือ และแผนที่อุทกศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การเดินเรือ ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง ความปลอดภัยทางทะเล

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 1 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

การปฏิบัติงานในทะเลของเรือประมงมีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายได้ **เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น** จึงควรเข้าใจถึงความเสี่ยงต่างๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยง และข้อปฏิบัติก่อนออกทะเล และการติดต่อสื่อสารเมื่อเกิดอันตรายในเรือ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสูญเสียชีวิต หรือได้รับอันตราย บาดเจ็บขณะออกทำการประมงในทะเล และยังเป็น การป้องกันความเสียหายของเรือและเครื่องมือประมงอีกด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องความเสี่ยงและอันตรายที่จะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยทางทะเล ข้อปฏิบัติก่อนออกทะเล และการติดต่อสื่อสารเมื่อเกิดอันตรายในเรือ

เนื้อหาสาระ

ความเสี่ยงและอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

ความเสี่ยงและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นมีได้ดังนี้

1. สภาพอากาศเลวร้าย
2. เครื่องยนต์เสีย ชัดข้อง
3. ไฟไหม้บนเรือ
4. โครงสร้าง ตัวเรือ มีความแข็งแรงไม่เพียงพอ
5. ขนาดเรือไม่เหมาะสม
6. การจัดการเรื่องการประมงไม่ดี
7. ความยากลำบากทางเศรษฐกิจ
8. การสื่อสารไม่เพียงพอ
9. ประเพณีของการทำการประมง และ การปฏิบัติงาน
10. ขาดแคลนที่หลบภัย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

1. ตัวเรือ

โครงสร้างและรูปแบบเรือ

1.1 ขนาดและรูปร่าง

- 1.2 วัสดุตัวเรือ ไม้ไฟเบอร์กลาส เหล็ก
- 1.3 สภาพตัวเรือ เรือใหม่ เรือเก่า
- 1.4 การบำรุงรักษา เป็นประจำ ไม่เป็นประจำ หรือตามความจำเป็น ตามระยะการเข้าอู่ฯ ขึ้นคาน
- 1.5 การตรวจเรืออย่างเป็นทางการ

2. ภายในเรือ

- เครื่องยนต์และส่วนประกอบ => การบำรุงรักษา ส่วนประกอบครบ
- ชาวประมง คนประจำเรือ => ประสบการณ์ การฝึกอบรม
- การจัดการภายในเรือ => ประกาศและ อุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในเรือ
- เครื่องมือเดินเรือ => เข็มทิศ GPS กล้องส่องทางไกล
- เครื่องมือสื่อสาร และระบบสื่อสาร
- อุปกรณ์แห่งความปลอดภัย => เครื่องมือดับเพลิง ห่วงชูชีพ
- เครื่องมือประมงและการปฏิบัติงาน

3. ภายนอกเรือ

- ฤดูกาล ลักษณะพื้นที่ในการทำการประมง
- มาตรการ, กฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ
- เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ
- ภูมิอากาศและสภาพท้องทะเล
- พืชจากสัตว์ทะเล

4. สภาพสิ่งแวดล้อม

5. การส่งเสริมความรู้จากหน่วยงานรัฐ และเอกชน

ข้อควรปฏิบัติก่อนออกทะเล

1. ตรวจสอบพยากรณ์อากาศ
2. ตรวจสอบสภาพเรือ และอุปกรณ์บนเรือ
3. ตรวจสอบสภาพเครื่องยนต์ให้อยู่ในสภาพดี
4. ตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์แห่งความปลอดภัยและให้แน่ใจว่าอยู่บนเรือเรียบร้อยแล้ว
5. ตรวจสอบสภาพลักษณะท้องถื่น เช่น น้ำขึ้นน้ำลง
6. มีแผนที่และมาตราน้ำที่เหมาะสม
7. วางแผนการเดินทาง

หน่วยงานช่วยเหลือที่เกี่ยวข้อง

สถานีวิทยุบนฝั่งและเรือรบที่ปฏิบัติการในทะเลของกองทัพเรือ จะเฝ้าฟังการติดต่อสื่อสารทางวิทยุกับเรือประมง ตลอดเวลา 24 ชม. ดังช่องทางต่อไปนี้

HF/SSB 8249 KHz (USB) HF/SSB 8249 KHz (USB)

CB superstar 2400 (มุดำ) CB superstar 2400 (มุดำ)

ช่อง 11C , ช่อง 21C , ช่อง 11C , ช่อง 21C

ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือ เพื่ออนุญาตให้ใช้เรือและใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง พ.ศ. 2561

ข้อกำหนดเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ประจำเรือ

ภาคผนวก ๑

ข้อกำหนดเครื่องรับส่งวิทยุ

ข้อกำหนด	ขนาดตั้งแต่ ๑๕๐ ตันกรอส ขึ้นไป	ขนาดตั้งแต่ ๖๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๑๕๐ ตันกรอส	ขนาดตั้งแต่ ๓๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๖๐ ตันกรอส	ขนาดตั้งแต่ ๑๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๓๐ ตันกรอส	ต่ำกว่า ๑๐ ตันกรอส
เครื่องรับ ส่งวิทยุ	ช่วงความถี่ ๒ – ๒๕ MHz หรือ ๒๗ MHz และ ช่วง ความถี่ ๑๕๖ – ๑๖๒.๐๕ MHz	ช่วงความถี่ ๒ – ๒๕ MHz หรือ ๒๗ MHz และ ช่วง ความถี่ ๑๕๖ – ๑๖๒.๐๕ MHz	ช่วงความถี่ ๒ – ๒๕ MHz หรือ ๒๗ MHz และ ช่วง ความถี่ ๑๕๖ – ๑๖๒.๐๕ MHz	ช่วงความถี่ ๒ – ๒๕ MHz หรือ ๒๗ MHz และ ช่วง ความถี่ ๑๕๖ – ๑๖๒.๐๕ MHz	ไม่ต้องมี

ภาคผนวก ๒

ข้อกำหนดเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ประจำเรือ

ข้อกำหนด	ขนาดตั้งแต่ ๑๕๐ ตันกรอส ขึ้นไป	ขนาดตั้งแต่ ๖๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๑๕๐ ตันกรอส	ขนาดตั้งแต่ ๓๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๖๐ ตันกรอส	ขนาดตั้งแต่ ๑๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๓๐ ตันกรอส	ต่ำกว่า ๑๐ ตันกรอส
โคมไฟและ ทู่น เครื่องหมาย การเดินเรือ	โคมไฟและทู่นเครื่องหมายการเดินเรือเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันเรือโดนกัน				
เชือก/สมอ	ให้มีตามความเหมาะสมในการใช้งาน	ให้มีตามความเหมาะสมในการใช้งาน	ให้มีตามความเหมาะสมในการใช้งาน	ให้มีตามความเหมาะสมในการใช้งาน	ให้มีตามความเหมาะสมในการใช้งาน
เครื่องสูบน้ำท้องเรือ หรือ อุปกรณ์สูบน้ำท้องเรือ	๑ เครื่อง	๑ เครื่อง	๑ เครื่อง	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี

ข้อกำหนด	ขนาดตั้งแต่ ๑๕๐ ตันกรอส ขึ้นไป	ขนาดตั้งแต่ ๖๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๑๕๐ ตันกรอส	ขนาดตั้งแต่ ๓๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๖๐ ตันกรอส	ขนาดตั้งแต่ ๑๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๓๐ ตันกรอส	ต่ำกว่า ๑๐ ตันกรอส
ถังดับเพลิง	ขนาดไม่น้อยกว่า ๑๐ ปอนด์ จำนวน ๔ ถัง	ขนาดไม่น้อยกว่า ๑๐ ปอนด์ จำนวน ๓ ถัง	ขนาดไม่น้อยกว่า ๑๐ ปอนด์ จำนวน ๒ ถัง	ขนาดไม่น้อยกว่า ๑๐ ปอนด์ จำนวน ๑ ถัง	ไม่ต้องมี
เข็มทิศ	๑ เรือน	๑ เรือน	๑ เรือน	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี
แผนที่เดินเรือ หรือ อุปกรณ์แสดงตำแหน่งเรือ (Global Positioning system, GPS)	ครอบคลุมพื้นที่ตามเขตการเดินเรือที่ได้รับอนุญาต	ครอบคลุมพื้นที่ตามเขตการเดินเรือที่ได้รับอนุญาต	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี
มาตราน้ำ	๑ เล่ม	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี
เครื่องหยั่งน้ำ (Echo Sounder)	๑ เครื่อง	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี

ข้อกำหนด	ขนาดตั้งแต่ ๑๕๐ ตันกรอส ขึ้นไป	ขนาดตั้งแต่ ๖๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำ กว่า ๑๕๐ ตันกรอส	ขนาดตั้งแต่ ๓๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำ กว่า ๖๐ ตันกรอส	ขนาดตั้งแต่ ๑๐ ตันกรอส ขึ้นไป แต่ต่ำ กว่า ๓๐ ตันกรอส	ต่ำกว่า ๑๐ ตันกรอส
แพชูชีพ (Liferaft)	ความจุไม่น้อย กว่าจำนวนคน ทั้งหมดบนเรือ (สำหรับ เรือประมง นอกน่านน้ำ)	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี
พวงชูชีพ	๘ พวง	๔ พวง	๒ พวง	ไม่ต้องมี	ไม่ต้องมี
เสื้อชูชีพ	จำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนคนทั้งหมดบนเรือ				

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้ตัวอย่างด้านความปลอดภัยและสวัสดิภาพบนเรือที่ดีเปรียบเทียบกับตัวอย่างที่ไม่ดีเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการจัดการด้านความปลอดภัยและสวัสดิภาพบนเรือประมง

- ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการอภิปรายและเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านความปลอดภัยทางทะเล และการดูแลรักษาสภาพเรือ

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือเพื่ออนุญาตให้ใช้เรือและใบสำคัญแสดงการตรวจเรือเพื่อจดทะเบียนเรือไทยสำหรับเรือประมง พ.ศ. 2561

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 13_1

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง การดำรงชีพในทะเล

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

การเดินเรือในทะเล รวมถึงการเดินเรือเพื่อการทำงานประมงมีโอกาสที่จะเกิดการสละเรือ เนื่องจาก เช่น ไฟไหม้ เรือชนกัน เรือเกยตื้น เรือถูกกระทำการใด ๆ เป็นเหตุให้ต้องสละเรือ ดังนั้นนายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ และลูกเรือ ต้องเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับการสละเรือ โดยต้องมีความสามารถในการดำรงชีพในทะเลโดยการชูชีพ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเรืออื่น เตรียมเครื่องมือชูชีพ ผลักการชูชีพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการสละเรือและการดำรงชีพในทะเล

เนื้อหาสาระ

การสละเรือใหญ่

คำแนะนำในการสละเรือใหญ่

ผู้เกี่ยวข้องบนเรือ เช่น ไต๋เรือ นายท้ายเรือ และลูกเรือ ควรได้รับการฝึกเพื่อเตรียมจิตใจให้พร้อมที่จะปฏิบัติได้ถูกต้องในยามฉุกเฉิน **ลดความตระหนกตกใจ เกิดความคุ้นเคยกับการปฏิบัติ ทราบถึงอันตรายและขีดความสามารถของเครื่องมือ** ขอควรจำในการสละเรือใหญ่ ให้ทุกคนลงแพชูชีพให้เร็วที่สุด เทาที่จะทำได้ ทั้งการไถลงไปในแพโดยชูเชือกหรือสายสบู เพื่อใหตัวเปียกน้ำน้อยที่สุด วิธีว่ายน้ำที่ดีที่สุด ขณะสวมเสื้อชูชีพแบบพุงคอเป่าลม ให้ชู ทำหางยหลังตีกรรเชียง

หลักปฏิบัติในการสละเรือใหญ่

1. ถ้าเรือลอยไปตามกระแสน้ำหรือลม ให้กระโดดออกจากเรือ ทางด้านเหนือกระแสน้ำหรือลม
2. ถ้าเรือเอียง ให้กระโดดออกจากเรือทางด้านหัวเรือ หรือท้ายเรือ
3. คนเราสามารถว่ายน้ำผ่านผิวน้ำที่มีไฟลุกแผ่กว้างถึง 200 หลา ได้อย่างปลอดภัย
4. หากมีการระเบิดใด ๆ ไต๋น้ำ ใ่ว่ายน้ำโดยวิธีหางยหลังตีกรรเชียง และพยายามยกลำตัวให้ลอยจากน้ำให้มากที่สุด
5. เมื่ออยู่ห่างจากเรือใหญ่มากพอแล้ว ให้หาวัตถุลอยน้ำพุงตัว และ พยายามจับกลุ่มรวมตัวกันไว้

เครื่องมือชูชีพ

1. เสื้อชูชีพ

ก. เสื้อชูชีพแบบมาตรฐาน (แบบเป่าลมชนิดพุงคอ)

1. ส่วนที่พองลม
2. เกลียวตรงท่อนปลายสำหรับปากเป่า
3. สายซุง และเชือกผูกคอก
4. นกหวีด
5. ไฟแสงสว่าง

ที่มา : เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2

ข. เสื้อชูชีพแบบมีเครื่องช่วยลอยตัวประกอบติด

เสื้อชูชีพแบบนี้ จะใช้ในกรณีที่เห็นว่า ถ้าใช้เสื้อชูชีพแบบมาตรฐานแล้ว อาจได้รับอันตรายอันเกิดจากการทำงานได้

ค. เสื้อชูชีพแบบเป่าลมอัตโนมัติ

เพื่อให้ผู้ใส่มืออิสระในการเคลื่อนไหวก ภายใน 2 -3 นาที ทอแกสที่ติดอยู่จะทำงานและปล่อยลมเขาในเสื้อชูชีพโดยอัตโนมัติ ใ้กับบุคคลที่ทำงานภายนอกเรือที่อาจตกน้ำโดยไม่รู้ตัว จะมีที่คลุมศีรษะและพลาสติกคลุมหน้า กระจกเงาสสะท้อนแสง นกหวีด และดวงไฟ

ที่มา : เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2

ง. เสื้อชูชีพใช้ในเรือดำน้ำ

มีล้นปล่อยลมออกมาโดยอัตโนมัติ เมื่อความกดเปลี่ยนแปลงขณะที่ ผู้สวมลอยตัวขึ้นบนผิวน้ำ ล้นสำหรับเป่าลมออกเป็นแบบพิเศษ การปล่อยลมออกจากเสื้อ ต้องใช้กุญแจพิเศษกดที่ล้น แบบเตอร์รี่ สำหรับดวงไฟทำงานโดยอาศัยน้ำทะเล ความตึงของเข็มขัดรัดตัว ปรับแต่งที่หัวเข็มขัด ไม่มีสายซุงสำหรับหะเบสติดมากับตัวเสื้อ

ที่มา : เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2

จ. เสื้อชูชีพแบบอื่น ๆ

เช่น เสื้อชูชีพสำหรับทหารที่ปฏิบัติการยกพลขึ้นบก เสื้อชูชีพสำหรับใช้กับเรือเล็ก และ ผู้ปฏิบัติงานใต้น้ำ เสื้อเหล่านี้ใช้ได้ทั้งวิธีปากเป่าและหลอดแกสที่ติดอยู่กับเสื้อชูชีพ ตัวเสื้อสามารถใส่กลับด้านหน้าด้านหลังได้

2. แพชูชีพไหลมเป่า

หลักการทำงาน

เมื่อแพชูชีพหลุดจากที่เก็บ เชือกปล่อยลม ซึ่งตงระหว่างแพชูชีพกับที่เก็บจะกระตุกทำให้ เครื่องกลไกที่ติดอยู่กับแพชูชีพเป่าลมเข้าแพชูชีพ แพชูชีพจะพองตัวออก แต่ถาเรือจมเสียก่อนที่จะปลดแพชูชีพได้ทัน กำลังดันของน้ำจะดันห่อแพชูชีพ มีกำลังดันลอยตัวขึ้น พอที่จะปลดขอร์ดห่อเครื่องชูชีพให้หลุดจากเรือใหญ่ได้เอง เชือกปล่อยลม จะดึงและกระตุกปล่อยลมเข้าแพชูชีพ กำลังลอยของแพชูชีพจะเพิ่มขึ้น ทำให้ เชือกปล่อยลมขาด แพชูชีพจะลอยขึ้นบนผิวน้ำ

ก. แพชูชีพสำหรับ 20 คน

หนักประมาณ 230 ปอนด์ เชือกห่อแพ ไขเชือกป่าน ขนาด 12 ออนซ์ เมื่อเก็บเข้าที่ และ เมื่อจะใช้งาน เปลี่ยนเชือกนี้เป็นเชือกปอ (Flax braided) เบอร 1 => จะต้องขาดเมื่อแพชูชีพพองลม ลวดปล่อยลม จะหลุด => กระตุกเชือกปล่อยลม เชือกนำ ประกอบด้วย เชือกปล่อยลม และเชือกพวงซึ่งผูกอยู่ กับซุงเชือกพวง

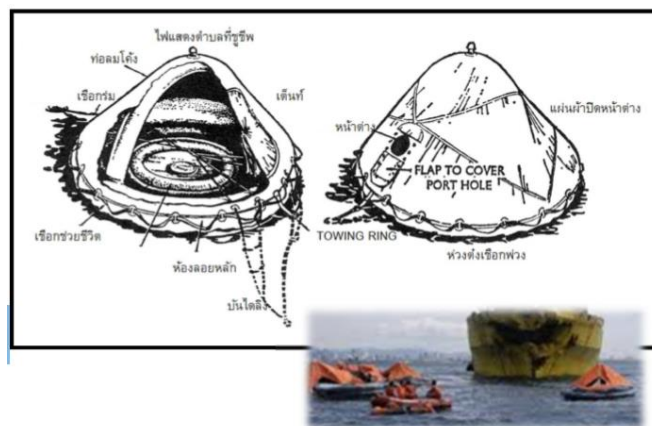
โครงสร้างของแพชูชีพสำหรับ 20 คน ประกอบด้วยห้องลอยหลัก ทอลมทางขวางกลางแพ พื้นและท่อโค้งพวยหลังคาที่หัวและท้าย เต้นท์ เบาะลม ชั้นของอากาศและแกส ตัวแพ

เมื่อทำการปล่อยแพ หองลอยหลัก ทอโคงที่หัวและท้ายแพ จะพองลมเองโดยอัตโนมัติ โดยอาศัยลมจากทอแก๊สซึ่งอยู่ใต้แพ ตัวพื้นและที่นั่งต้องเป่าลมโดยใช้เครื่องสูบลมด้วยมือ ไตแพมีมือจับ 4 อัน สำหรับหยายแพชูชีพ ถ้าแพเกิดคว่ำ ไตแพยังมีกระเปาะบรรจุน้ำ 4 ใบ (มุมละใบ) มีไว้เพื่อลดความเร็ว ที่แพลอยตามลม และช่วยป้องกันมิให้แพชูชีพคว่ำ

เครื่องมือที่ติดมากับแพชูชีพ ได้แก่ ดิ่งทรายลอยน้ำ ฝาปะรูรั่วขนาดต่าง ๆ ที่สูบลมด้วยมือ ไฟแสงสว่างแสดงตำแหน่งที่แพชูชีพ คู่มือสำหรับการดำรงชีพ และกระจกสะท้อนแสงอาทิตย์ เชือกถักมีบัวง ฤงกลั่นน้ำ และฤงบรรจุน้ำฝน

ข. แพชูชีพสำหรับ 8 คน

แพชูชีพสำหรับ 8 คน ประกอบด้วย ทอลมโคง หองลอยหลัก พื้น ที่นั่ง ปากทางเขา หนต่างเล็ก ๆ

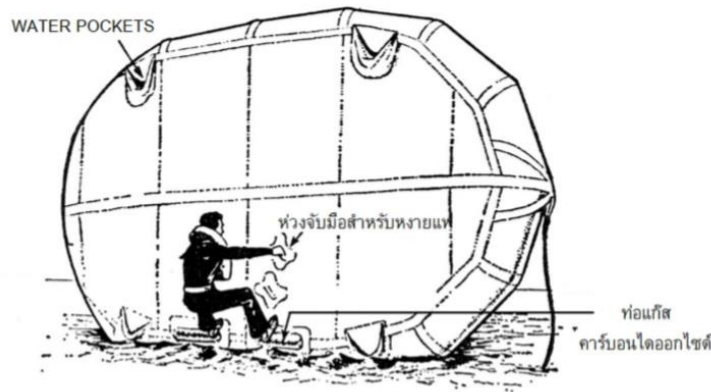
ที่มา : เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2

การไต่ขึ้นแพขณะเราอยู่ในน้ำ

1. ให้จับเชือกชีวิตวางเท้าซ้ายเขาที่บันไดลงขั้นสุดท้าย เปลี่ยนมือมาเกาะที่บันได และไต่ขึ้นแพ
2. ให้จับเชือกชีวิตไว้ เหยียบตาข่ายสำหรับไต่ด้วยเท้าทั้งสองข้าง โหนบันไดลงที่สูงที่สุด แล้วยกเท้าทั้งสองไต่ตาข่ายที่สูงที่สุด เหยียดขาโดยตรงและออกแรงดึงที่แขนช่วย เลือกศีรษะเขาไปในแพในลักษณะคว่ำหน้า การขึ้นแพจะง่ายขึ้น ถ้าเสื้อชูชีพไม่พองลมเต็มที่

การหยายแพชูชีพกลับ

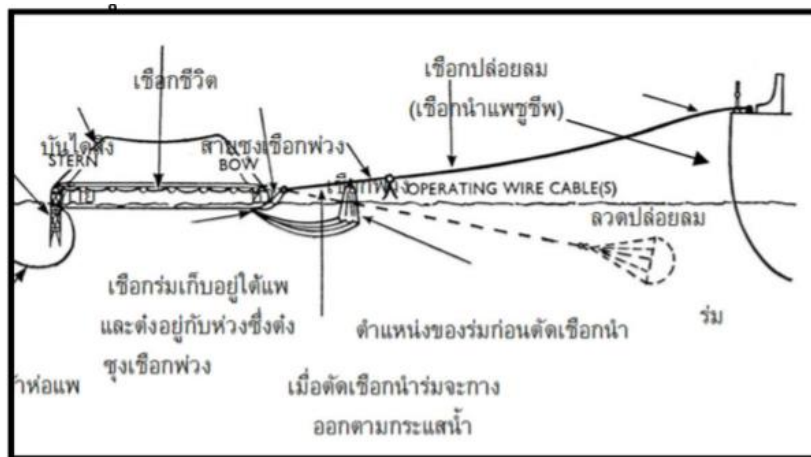
ถ้าแพชูชีพพลิกคว่ำ เราสามารถหยายแพชูชีพกลับได้โดยใช้คน เพียงคนเดียว

ที่มา : เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2

การตัดเชือกนำแพชูชีพออกจากเรือใหญ่

ให้ตัดเชือกนำแพชูชีพ ด้วยมีดนิรภัยซึ่งเก็บไวบนทอลมของห้องลอยหลักใกล้ปากทางเข้าหัวแพชูชีพ นำแพชูชีพไปให้พ้นจากเรือใหญ่ได้ ให้ดำเนินการได้ทันทีโดยไซรม รวมกันเป็นกลุ่ม และจัดยามตรวจการณ์

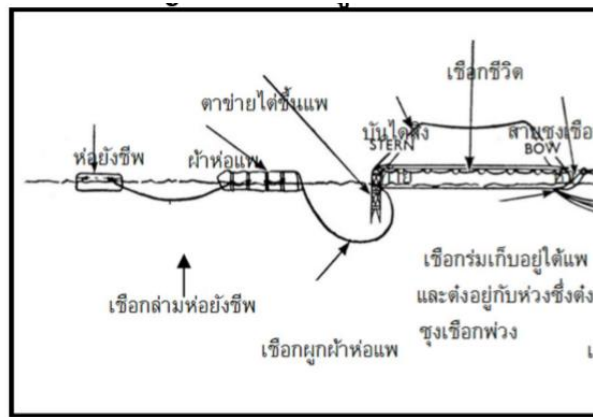
ที่มา : เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2

การเก็บผู้รอดชีวิตจากในน้ำ

ไผ่โดนดิ่งทรายลอยน้ำและเชือกไปไผ่ ถ้าบุคคลที่ต้องการช่วยเหลืออยู่ไกลเกินไป ไผ่สงนัก
ว่ายน้ำที่แข็งแรง พร้อมกับดิ่งทรายลอยน้ำและเชือก ถ้าบุคคลที่รอดชีวิตบาดเจ็บ ไผ่ดิ่งมาเทียบข้างแพชูชีพ
โดยไผ่หันหลังเขาหาแพชูชีพ แล้วดิ่งขึ้นแพชูชีพ

ห้องยั้งชีพ

บรรจุน้ำอาหารปั่นส่วนสำหรับคนเต็มอัตราในแพชชีฟ รับประทานได้นาน 4 วัน และเครื่องมือตามบัญชีที่ไหวในคู่มือ

ที่มา : เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2

สัญญาณอันตราย (Distress Signal)

บรรจุอยู่ในกระเป๋าด้านนอกของผ้าห่อแพชูชีพ ทั้งของแพชูชีพ 8 คน และ 20 คน สัญญาณเหล่านี้ จะต้องกระทำการตรวจสอบและเปลี่ยนทุก ๆ ปี

การระวังรักษาแพชชีฟในเรือใหญ่

ตรวจสอบสภาพแพชชีพอย่างสม่ำเสมอ การตรวจสอบประจำวัน เป็นการตรวจหารอยฉีก รอยไหม ความเสียหายเกิดจากหนู ความชื้น รอยถูกกรด รอยเลอะน้ำมัน หรือจาระบี ดูสภาพเกลียวพ่อนแรง แต่งความตึงปากจับเครื่องปลดแพทำงานด้วยแรงกดของน้ำ และเชือกปล่อยลมที่ผูกติดอยู่กับจุดที่แข็งแรงบน เรือใหญ่ การตรวจสอบ ทุก 6 เดือน ตรวจสอบวัสดุที่คลุมห่อแพและเปิดวัสดุที่คลุมแพนี้ออก ตรวจสอบความเสียหายของห่อแพชชีพ ตรวจหารอยแตก หรือรอยชำรุดของเชือก ตรวจสอบรอยสนิม และการทำงานของ กระดุมชนิดกดของ แผ่นผ้าคลุม ตรวจสอบการทำงานของปากจับ เกลียวพ่อนแรงของปากจับ และระบบปลด แพโซกำลังกดของน้ำ เปลี่ยนผาคลุม

เครื่องวิทยุ

มีวิทยุลอยน้ำเคลื่อนที่ได้ 1 เครื่อง พร้อมกับเครื่องกำเนิด กระแสไฟฟ้าหมุนด้วยมือ เมื่อมีการประจําสถานีฉุกเฉิน เครื่องวิทยุนี้จะถูกแจกจ่าย และนำไปผูกติดกับหอแพชชีฟก่อนที่จะปลดแพชชีฟจากเรือใหญ่ เครื่องวิทยุนี้ควรได้รับการตรวจสอบทุก ๆ 6 เดือน การติดตั้งและการใช้อยู่ในหอวิทยุ

การแจกจ่ายและการตรวจสอบแพชชีฟ

เมื่อได้รับแพชชีพมาใหม่ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การตรวจสอบให้แน่ใจว่าท่อแก๊สและหัวแก๊สต่อเข้าด้วยกันอย่างเรียบร้อย และอยู่ในสภาพที่ทำงานได้ก่อนเก็บแพชชีพที่ สวนประกอบต่าง ๆ ของแพชชีพไม่ควรเก็บไว้ในเรือใหญ่ เกินกว่า 3 ป หลังจาก 3 ปีแล้ว สวนประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ควรดำเนินการ เบิกเปลี่ยนใหม่ การปลูกแพชชีพ ควรจัดแพชชีพ 1 อัน เป็นพิเศษสำหรับการปลูก โดยเฉพาะ

การดำรงชีพ (Survival)

เมื่อมีการสละเรือใหญ่ คนประจำเรือทุกคนต้องพยายามเกาะวัตถุ ที่สามารถลอยน้ำได้หรือขึ้นอยู่บนแพชูชีพ ต่อจากนั้นก็เป็นการดำรงชีพในทะเล ซึ่งมีคำแนะนำที่จำเป็นว่าในแพชูชีพ ไม่ควรนำแพชูชีพไปไกลจากบริเวณที่เรือจมเพื่อความสะดวกในการค้นหา ความมีวินัย ความมั่นใจ ความมีจิตใจที่เข้มแข็ง เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งของลูกเรือในเรือหรือแพชูชีพ ในขณะที่ ลอยลอยอยู่ในทะเล

สิ่งที่จะต้องปฏิบัติทันทีเมื่ออยู่บนแพชูชีพแล้ว

1. ตรวจหารูรั่ว เป่าลมเพิ่มเติมถ้าจำเป็น
2. แจกยาแกเมาคลื่น
3. จัดแต่งमानตามลักษณะอากาศ และสภาพของท้องทะเล
4. จัดยามตรวจการณ์คนหาผู้ที่ยังรอดชีวิตอยู่
5. ปฐมพยาบาลแก่ผู้ป่วยทันที
6. รวบรวมชิ้นส่วนวัสดุต่าง ๆ ซึ่งมีประโยชน์มาก เมื่ออากาศหนาว
7. ไขเชือกผูกโยงแพชูชีพหลายแพเข้าด้วยกัน
8. ปัสสาวะ ให้ได้ภายใน 2 - 3 ชม.

สิ่งที่จะต้องปฏิบัติในขั้นต่อไป

1. นับจำนวน และจดชื่อผู้รอดชีวิตทั้งหมด ตรวจสอบจำนวนสิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งเสื้อผ้าที่เหลือใช้
2. แผนการทำงาน เช่น หน้าที่ปันส่วนอาหาร ยามตรวจการณ์ ฯลฯ ควรจะกำหนดขึ้นมาให้ปฏิบัติในโอกาสแรกที่สุด
3. เครื่องส่งสัญญาณประสพภัย และเครื่องช่วยส่งสัญญาณต่าง ๆ จะต้องพร้อมที่จะใช้งานได้อยู่เสมอ
4. ของมีคม ไม่ควรเก็บไว้ในแพชูชีพ เพราะอาจทำให้แพชูชีพรั่วได้

สิ่งที่ต้องปฏิบัติในอากาศหนาว

สิ่งที่สำคัญ คือ ต้องพยายามรักษาแพให้อบอุ่น และแห้งมากที่สุด พยายามขยับเขยื้อนส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอยู่เสมอเพื่อช่วยเหลือการหมุนเวียนของโลหิต อย่าให้ร่างกายถูกอากาศหนาวโดยไม่มีสิ่งปกปิด

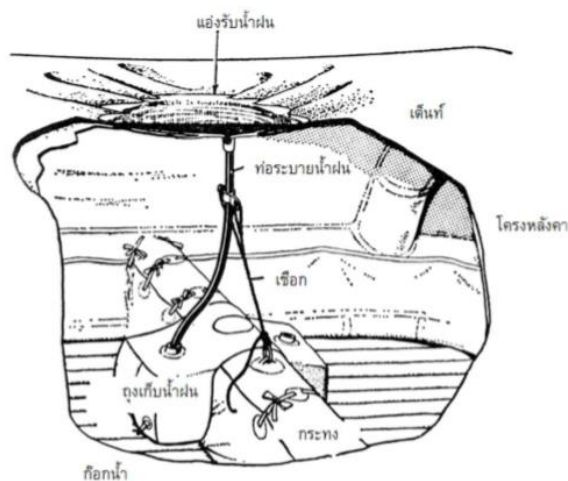
สิ่งที่ต้องปฏิบัติในอากาศร้อน

รักษาปริมาณน้ำภายในร่างกาย ปล่อยลมที่นึ่งและพื้นแพออกเสียบ้าง เพื่อรักษาผิวหนังด้านนอกแพ ให้เปียกน้ำทะเลอยู่เสมอ => ลดอุณหภูมิภายใน ฯ ทาน้ำมันป้องกันแสงอาทิตย์ ซึ่งอยู่ในถุงเครื่องมือปฐมพยาบาล ในเวลากลางวัน ทำเสื้อผ้าให้เปียกไว้ ในเวลากลางคืน ทำให้เสื้อผ้าและพื้นแพแห้งอยู่ตลอดเวลา

เสบียง

น้ำรับประทาน คนเราสามารถมีชีวิตรอดอยู่ได้ถึง 30 วัน โดยปราศจากอาหาร ถ้าหากได้ดื่มน้ำจืดเพียงพอ ไม่จายน้ำให้ดื่มในวันแรก เนื่องจาก 24 ชั่วโมงก่อนสละเรือใหญ่ ทุกคนจะได้รับประทานอาหาร

และน้ำมาแล้ว ห้ามดื่มน้ำทะเลโดยเด็ดขาด เขตร้อน ฝนมักจะตกอยู่เสมอ ให้อยากดื่มน้ำให้เต็มถุงเก็บน้ำ และภาชนะต่าง ๆ เทาที่จะหาได้ หลังคาของแพชูชีพ ออกแบบให้รองรับน้ำฝนได้ โดยทำให้หย่อนเป็นแอ่ง ตอนกลางมีทอระบายนํ้าติดอยู่ต่อลงมายังถุงเก็บน้ำ ให้ดึงทอระบายนํ้านี้ลงมา และมัดติดกับที่นั่งอันกลาง หลังคาจะถูกทำให้เป็น แอ่งเก็บน้ำทันที

ที่มา : เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2

ในหอยังชีพ จะมีลูกกวาดทำด้วยกลูโคส แบ่งให้คนละ 4 ออนซ์ ต่อ 1 วัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ห่อ ลูกกวาดกลูโคสเป็นอาหารที่ดีที่สุด สำหรับผู้ประสบภัยทางทะเล ขนาดป็นส่วนที่ได้นั้น ให้พลังงานและความ ร้อนต่อร่างกายอย่างเพียงพอ และสามารถป้องกันร่างกายจากการแห้งขาดน้ำ (Dehydration) ห้ามเอาแขน และขาตามน้ำ

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการ มีความรู้เกี่ยวกับการสละเรือและการดำรงชีพในทะเล

- ขั้นการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย และเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

การฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องชูเรือในเรือประมง

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ความปลอดภัยทางทะเล และการดำรงชีพในทะเล

เอกสารอ้างอิง

เอกสารประกอบการสอน วิชาการเรือ 2 การสละเรือใหญ่ และการดำรงชีพในทะเล
(น.ท.สุพจน์ สุระอารีย์)

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 14_1

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง การปฐมพยาบาลบนเรือเบื้องต้น

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

ปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) เป็นการให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์แก่ผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บทันที ณ บริเวณเกิดเหตุ อาจเป็นการใช้ทักษะความรู้เฉพาะทางหรือการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ในการช่วยเหลืออาจใช้เพียงอุปกรณ์เท่าที่หาได้ในขณะนั้น เพื่อประคับประคองอาการของผู้ป่วย จนกว่าจะได้รับการรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์ หรือถูกส่งต่อเพื่อเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลอย่างเร่งด่วน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและสามารถช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อหลีกเลี่ยงและลดผลความรุนแรงจากภาวะฉุกเฉิน
2. เพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดและช่วยป้องกันความพิการที่อาจเกิดขึ้นจากอาการบาดเจ็บ

เนื้อหาสาระ

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

การให้การช่วยเหลือเบื้องต้นเมื่อพบอุบัติเหตุแก่ผู้บาดเจ็บก่อนนำส่งโรงพยาบาล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบาดเจ็บเพิ่มขึ้น พิการ หรือเสียชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้บาดเจ็บมีชีวิตรอด
2. เพื่อไม่ให้ผู้บาดเจ็บได้รับอันตรายเพิ่มขึ้น
3. เพื่อให้ผู้บาดเจ็บฟื้นกลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว

หลักการปฐมพยาบาล

1. อย่า ตื่นเต้น ตกใจ
2. สังเกตอาการผู้บาดเจ็บ
3. ให้การปฐมพยาบาลตามลำดับความสำคัญ
4. แจ้งหน่วยแพทย์หลักที่อยู่ใกล้เคียง
5. นำส่งโรงพยาบาล

การช่วยเหลือเมื่อพบผู้ป่วย

1. เรียกผู้ป่วย
2. ขอความช่วยเหลือ
3. พลิกตัวผู้ป่วย

4. ตรวจการหายใจ
5. ผู้ป่วยหายใจเองได้ให้นอนท่าที่ปลอดภัย คือนอนตะแคงกึ่งคว่ำ
6. นำส่งโรงพยาบาล

การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน CPR

การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน หมายถึง การช่วยชีวิตคนหัวใจหยุดเต้นหรือคนที่หยุดหายใจกะทันหันจากระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจล้มเหลว

ขั้นตอนการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน

เมื่อท่านพบเห็นผู้ป่วยฉุกเฉินหมดสติให้ปฏิบัติดังนี้

1. ตรวจดูว่าผู้ป่วยรู้สึกตัวหรือไม่ โดยการใช้มือทั้งสองข้างจับบริเวณไหล่ เขย่าให้แรงพอสมควรพร้อมเรียกผู้ป่วยดังๆ

2. หากผู้ป่วยไม่ตอบสนองให้เรียกขอความช่วยเหลือผ่านหมายเลข 1669 ให้เร็วที่สุด

3. ตรวจดูว่าหายใจหรือไม่ หรือหายใจเฮือก ให้กดนวดหัวใจ

4. การกดนวดหัวใจ จัดให้ผู้ป่วยนอนหงายบนพื้นแข็ง ผู้ช่วยเหลือนั่งคุกเข่าด้านข้างวางสันมือลงไปขนานกับแนวกึ่งกลางหน้าอก แล้วนำมืออีกข้างประสาน ล็อคนิ้วกระดกข้อมือขึ้นโดยให้สันมือสัมผัสกับหน้าอกเท่านั้น โน้มตัวมาด้านหน้า ตั้งฉากกับหน้าอกของผู้ป่วย ออกแรงกดโดยใช้แรงจากหัวไหล่ สะโพกเป็นจุดหมุน กดให้ยุบลงไป 5 เซนติเมตร ด้วยความเร็ว 100 ถึง 120 ครั้งต่อนาที ทุกครั้งปล่อยหน้าอกขยายกลับมาตำแหน่งเดิม โดยสันมือสัมผัสหน้าอกตลอดเวลา ทำการกดต่อเนื่อง 30 ครั้งหลังจากนั้นให้ทำการช่วยหายใจ 2 ครั้ง ทำสลับกันไปเรื่อย ห้ามหยุด จนกว่าความช่วยเหลือจะมาถึง

การช่วยเหลือเมื่อพบผู้ป่วยไม่หายใจและไม่มีชีพจร

1. เปิดทางเดินหายใจกดหน้าผากยกคาง

2. ถ้ามีสิ่งแปลกปลอมในปากให้ล้วงออก

3. ให้จิตอาสาเฉพาะกิจด้านการแพทย์ แจ้งหน่วยแพทย์หลักในพื้นที่ ที่อยู่ใกล้เคียง และ/หรือ แจ้ง

หมายเลข 1669

การเป็นลม

หมายถึง การหมดความรู้สึกในช่วงสั้นๆ เนื่องจากเลือดไปเลี้ยงสมองไม่เพียงพอ อาการ อ่อนเพลีย วิงเวียนศีรษะ หน้าซีด ตัวเย็น ชีพจรเบา

การปฐมพยาบาล

1. จัดให้นอนราบ ยกเท้าสูงกว่าลำตัวเล็กน้อย
2. คลายเสื้อผ้าให้หลวม
3. ให้อยู่ในที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก

- การเป็นลมจากการเสียเหงื่อ

หมายถึง เป็นลมจากการเสียเหงื่อ เป็นภาวะการณสูญเสียน้ำและเกลือแร่ ในร่างกายทางเหงื่อหลังจากการทำงานหนักหรือออกกำลังกายอย่างหักโหมในวันที่อากาศร้อนจัด อาการ ปวดศีรษะ ผิวหนังเย็นซีดและขึ้นอาจเป็นตะคริว มีเหงื่อออกมาก

การปฐมพยาบาล

1. ให้ผู้ป่วยนอนราบ พักในที่ร่มและเย็น หรือที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี
2. ให้ดื่มน้ำมาก ๆ (ค่อยๆ จิบ) หรือให้ดื่มน้ำผสมเกลือแร่
3. ถ้าอาการไม่ดีขึ้นควรรีบนำส่งโรงพยาบาล

- การเป็นลมจากความร้อน

สาเหตุ เกิดจากร่างกายไม่สามารถระบายความร้อนออกได้ เนื่องจากอยู่กลางแจ้งหรือในที่ร้อนจัดทำให้กลไกขับเหงื่อของร่างกายไม่ทำงาน

การปฐมพยาบาล

1. ให้ผู้ป่วยนอนราบในที่ร่มและเย็น
2. เช็ดตัวผู้ป่วยด้วยน้ำเย็น เพื่อให้ความร้อนลดลงให้เร็วที่สุด
3. ถ้าอาการไม่ดีขึ้นควรรีบนำส่งโรงพยาบาล

เลือดกำเดาไหล

สาเหตุ มาจากการกระทบกระแทก การเป็นหวัด การสั่งน้ำมูกการติดเชื้อในช่องจมูก หรือ ความหนาวเย็นของอากาศ

การปฐมพยาบาล

1. ให้ผู้ป่วยนั่งนิ่งๆ เอนตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย
2. ใช้มือบีบปลายจมูก และให้หายใจทางปากโดยบีบปลายจมูกไว้ 10 นาที ให้คลายมือออกถ้าเลือดยังไหลต่อให้บีบต่ออีก 10 นาที ถ้าเลือดไม่หยุดใน 20 นาที ให้รีบนำส่งโรงพยาบาล
3. ถ้ามีเลือดออกมาก ให้ผู้ป่วยบ้วนเลือดหรือน้ำลายลงในอ่าง หรือ ภาชนะที่รองรับ
4. เมื่อเลือดหยุดแล้ว ใช้ผ้าสะอาดเช็ดบริเวณจมูกและปาก

ข้อห้าม

ห้ามสั่งน้ำมูก หรือล้วงแคะ ขี้จมูก เพราะจะทำให้อาการแย่ลง

หกล้มแผลถลอก

เมื่อหกล้มอาจมีแผลถลอกได้ เช่น ที่บริเวณหัวเข่า ข้อศอก เป็นต้นแผลลักษณะนี้จะมีผิวหนังลอกหลุดมีเลือดออกเล็กน้อย อาจมีสิ่งสกปรกที่แผล ถ้าปล่อยทิ้งไว้อาจเกิดการติดเชื้อมีหนองได้

การปฐมพยาบาล

1. ล้างแผลด้วยน้ำสะอาดและสบู่ เพื่อให้สิ่งสกปรก เศษดิน หรือกรวดออกให้หมด
2. ใช้ผ้าสะอาดกดแผลห้ามเลือดให้หยุดไหล
3. ใส่ยาสำหรับแผลสด
4. ปิดแผลด้วยพลาสติกหรือผ้าสะอาด

ข้อเท้าเคล็ด ข้อเท้าแพลง

ข้อเท้าเคล็ด ข้อเท้าแพลง เกิดจากการเคลื่อนไหวผิดท่า ทำให้เกิดการหมุน พลิก บิด ของข้อเท้า เช่น เดินพลาด ตกหลุมเหยียบก้อนหินถูกกระแทก หรือของหล่นทับ มักมีอาการ ปวด บวม เจ็บ เคลื่อนไหวไม่ถนัดในผู้สูงอายุส่วนมากจะมีกระดูกบริเวณข้อเท้าหักร่วมด้วย

ข้อควรระวัง

ถ้ามีอาการปวด และบวมมากขึ้น เดินไม่ได้ แสดงว่ามีกระดูกหักร่วมด้วยให้ปฐมพยาบาลเหมือนข้อเท้าหัก แล้วรีบนำส่งโรงพยาบาล

การปฐมพยาบาล

1. ให้ข้อเท้าที่ได้รับบาดเจ็บอยู่นิ่งๆ ห้ามเดิน
2. ยกเท้าให้สูงเล็กน้อยเพื่อห้ามเลือดและลดบวม
3. ประคบด้วยความเย็นทันทีนานอย่างน้อย 20 นาที ห้ามประคบด้วยความร้อนใน 24 ชั่วโมงแรก
4. ยึดข้อเท้าให้หนึ่งด้วยผ้ายึด ถ้าสวมรองเท้าผ้าใบ หรือรองเท้าที่ผูกด้วยเชือกให้คลายเชือกผูกรองเท้าแต่ไม่ต้องถอดรองเท้า
5. ถ้าให้การปฐมพยาบาลแล้วอาการไม่ดีขึ้นให้รีบนำส่งโรงพยาบาล

ตะคริว

หมายถึง อาการเกร็งของกล้ามเนื้อมัดใดมัดหนึ่งของร่างกายเช่น ท้อง แขน ขา และน่อง เป็นต้น สาเหตุ มักเกิดจากการสูญเสียน้ำและเกลือแร่เป็นจำนวนมากเช่น หลังออกกำลังกายเป็นเวลานาน เสียเหงื่อมาก นอกจากนี้ยังพบว่าการที่กล้ามเนื้อมีการเคลื่อนไหวน้อย หรือขาดการเตรียมพร้อมก่อนเล่นกีฬา ก็เป็นสาเหตุให้เกิดตะคริวได้

อาการ ปวดเกร็งกล้ามเนื้อและขยับไม่ได้

การปฐมพยาบาล

1. หยุดการเคลื่อนไหว
 2. ยืดกล้ามเนื้อมัดที่กำลังเกิดอาการเกร็งออก เพื่อให้กล้ามเนื้อได้มีการคลายตัวและบีบรัด เพื่อให้เกิดการไหลเวียนดีขึ้น
 3. ให้ดื่มน้ำเกลือแร่
- เทคนิคการพูดคุยสื่อสารกับประชาชนที่จะช่วยลดภาวะเครียดหรือเศร้า
- สิ่งที่ควรทำ
1. น้ำเสียงเป็นมิตร อ่อนโยน จริงใจ

2. เน้นการฟังอย่างตั้งใจและมีความอดทน
3. ยอมรับอารมณ์เศร้าของผู้มาร่วมงาน
4. ให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสมตรงความต้องการ
สิ่งที่ไม่ควรทำ

1. ใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม เช่น พูดห้วน พูดโอ้อวด ซักถามมากเกินไปหรือสื่อสารทางลบ
2. มีอารมณ์ร่วมไปกับประชาชนด้วย เช่น ร้องไห้
3. ให้คำสัญญาต่าง ๆ ที่ไม่แน่ใจว่าจะทำได้
4. การตัดสินใจว่าผู้รับการช่วยเหลือมีปัญหาทางจิตเพราะเขาเป็นคนธรรมดาที่อยู่ในเหตุการณ์ที่ไม่

ธรรมดาก็ได้

5. เข้าจัดการกับผู้ที่มีพฤติกรรม/อารมณ์ไม่ปกติ ด้วยตนเอง

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ว่าด้วยการจัดให้มีอุปกรณ์
สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลบนเรือ การฝึกอบรมการปฐมพยาบาล
และแพทย์ หรือคนประจำเรือผู้ทำหน้าที่ด้านการรักษาพยาบาล

เพื่อให้เจ้าของเรือดำเนินการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาลใน
โรงพยาบาลบนเรือ การฝึกอบรมการปฐมพยาบาล และแพทย์ หรือคนประจำเรือผู้ทำหน้าที่ด้านการ
รักษาพยาบาลตามที่กฎหมายกำหนดนั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล
พ.ศ. ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกประกาศ ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ว่าด้วย
การจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลบนเรือการฝึกอบรมการ
ปฐมพยาบาล และแพทย์ หรือคนประจำเรือผู้ทำหน้าที่ด้านการรักษาพยาบาล”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในประกาศนี้

“โรงพยาบาลบนเรือ” หมายความว่า สถานพยาบาลที่ให้การรักษาพยาบาลในสถานประกอบการ
ขนส่งเรือเดินทะเลตามที่กำหนดในประกาศนี้

“แพทย์ประจำเรือ” หมายความว่า แพทย์ที่ผ่านการรับรองของกระทรวงสาธารณสุขหรือแพทย์ที่ผ่าน
การฝึกอบรมตามหลักสูตรแพทย์ประจำเรือที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

“หลักสูตรแพทย์ประจำเรือ” หมายความว่า หลักสูตรที่คณะกรรมการหลักสูตรแพทย์ประจำเรือ
ประกาศกำหนด

“คนประจำเรือ” หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าของเรือจ้างหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่ประจำอยู่ในเรือโดยได้รับค่าจ้าง แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานในเรือเป็นการชั่วคราวตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558

ข้อ 4 ให้เจ้าของเรือ ต้องปฏิบัติ ดังนี้

(1) จัดให้มีห้องพยาบาลบนเรือ มีลักษณะทั่วไป อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาลตามที่กำหนดในภาคผนวก 1 แนบท้ายประกาศนี้

(2) จัดให้มียาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในห้องพยาบาลบนเรือตามที่กำหนดในภาคผนวก 2 แนบท้ายประกาศนี้

(3) จัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นในห้องพยาบาลบนเรือตามที่กำหนดในภาคผนวก ๓ แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 5 การกำหนดลักษณะทั่วไปของห้องพยาบาลบนเรือ การจัดให้มียาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็น เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาลบนเรือตามประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับเรือตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการหลักสูตรแพทย์ประจำเรือ จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนที่อธิบดีกรมการแพทย์แต่งตั้ง ประกอบด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ทางทะเล ผู้แทนกรมแพทย์ทหารเรือผู้แทนกรมการแพทย์ และให้ข้าราชการกรมการแพทย์ที่อธิบดีกรมการแพทย์แต่งตั้งเป็นเลขานุการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำและพิจารณาให้ความเห็นเพื่อให้รับรองหลักสูตรแพทย์ประจำเรือ

ข้อ 7 ให้มีคณะกรรมการควบคุมคุณภาพหลักสูตรด้านการรักษาพยาบาลหรือปฐมพยาบาลสำหรับคนประจำเรือจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนที่อธิบดีกรมการแพทย์แต่งตั้ง ประกอบด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ทางทะเล ผู้แทนกรมแพทย์ทหารเรือ ผู้แทนกรมการแพทย์ และให้ข้าราชการกรมการแพทย์ที่อธิบดีกรมการแพทย์แต่งตั้งเป็นเลขานุการ

ข้อ 8 เรือซึ่งบรรทุกคนตั้งแต่ 100 คนหรือมากกว่านั้น และโดยปกติใช้ในการเดินทางระหว่างประเทศเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 วัน ต้องมีแพทย์ที่มีคุณสมบัติตามที่กรมการแพทย์กำหนดรับผิดชอบด้านการรักษาพยาบาลประจำเรือ

ข้อ 9 ให้แพทย์ประจำเรือต้องได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขรับรองหลักสูตรและผ่านการสอบตามเกณฑ์ หรือได้ผ่านการรับรองของคณะกรรมการรับรองแพทย์ประจำเรือ

ข้อ 10 เรือซึ่งไม่มีแพทย์ประจำการอยู่บนเรือ เจ้าของเรือต้องจัดให้มีคนประจำเรืออย่างน้อยหนึ่งคนทำหน้าที่ด้านการรักษาพยาบาลหรือปฐมพยาบาลและจัดการเกี่ยวกับยา โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ตามปกติ

ข้อ 11 ให้คนประจำเรือที่ลงทำการในเรือทุกคนต้องผ่านการฝึกอบรมการรักษาพยาบาลหรือปฐมพยาบาลตามหลักสูตรที่กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขรับรอง

ข้อ 12 ให้คนประจำเรือที่ผ่านการอบรมตามประกาศกรมเจ้าท่า เรื่อง หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานหลักสูตรคนประจำเรือ ให้มีผลใช้ได้จนกว่าจะสิ้นผลใช้บังคับ

ลักษณะทั่วไป อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาลในห้องพยาบาลบนเรือ

1. ลักษณะโดยทั่วไป อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการรักษาพยาบาลของห้องพยาบาลบนเรือเป็นสถานที่ให้การรักษาพยาบาลบนเรือเดินทะเลต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 ห้องพยาบาล มีการจัดสถานที่ทำการรักษาพยาบาลได้อย่างเหมาะสม

1.2 มีแสงสว่างเพียงพอ และเหมาะสมกับลักษณะบริการที่มี

1.3 มีการระบายอากาศเพียงพอ ไม่มีกลิ่นอับทึบ

1.4 บริเวณทั้งภายนอกและภายในต้องสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย

1.5 มีอุปกรณ์สื่อสารพร้อมระบบติดตั้งภายในห้องพยาบาลบนเรือ มีแนวทางการติดต่อสื่อสารกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.6 มีคู่มือทำการรักษาพยาบาลทางการแพทย์

2. การแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในห้องพยาบาลบนเรือและคำประกาศสิทธิผู้ป่วย ต้องดำเนินการดังนี้

2.1 เจ้าของเรือต้องมอบหมายให้คนประจำเรืออย่างน้อย 1 คนรักษาพยาบาลและคนประจำเรือที่ได้รับมอบหมายนั้น ตามหลักสูตรที่กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขรับรอง

2.2 แสดงคำประกาศสิทธิผู้ป่วยไว้ในที่เปิดเผย และเห็นได้ง่าย

แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการทำงานภาคประมงทะเล (พ.ศ. 2556)

จากการที่เครื่องมือประมงทะเลของไทยมีความหลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เมื่อนำมาจำแนกออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ตามลักษณะของการจับ

สัตว์น้ำ จะจำแนกได้ 13 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทวนล้อมจับ

2. ประเภทวนก้นแล้วลาก

3. ประเภทวนลาก

4. ประเภทคราด

5. ประเภทช้อน อวนยก
6. ประเภทอวนครอบ
7. ประเภทอวนติด
8. ประเภทอวนรุน
9. ประเภทลอบ
10. ประเภทโป๊ะ
11. ประเภทโพงพาง
12. ประเภทเบ็ด
13. ประเภทเบ็ดเตล็ด

ตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานบนเรือประมงทะเลพาณิชย์ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกโดยย่อว่าเรือประมงพาณิชย์ จะมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ไต้ก๋ง เป็นตำแหน่งสูงสุดในการทำงานบนเรือประมง มีหน้าที่ในการควบคุมและสั่งการการทำงานบนเรือ มีจำนวน 1 คน/ลำ

2. นายท้าย ทำหน้าที่ขับเรือ และควบคุมเรือให้แล่นไปตามทิศทางที่กำหนด

3. ช่างเครื่อง (Engineer) หรือบางท้องที่เรียก “อินเนีย” มีหน้าที่ในการควบคุมเครื่องจักรเครื่องยนต์ที่อยู่ภายในเรือ ปกติมีจำนวน 1 คน/ลำหรือมากกว่าก็ได้

4. หัวหน้าคนงาน/ผู้ช่วยไต้ก๋ง (ผู้ช่วยไต้) หรือบางท้องที่เรียกว่า “ยี่จิว” มีหน้าที่ช่วยไต้ก๋ง ในการควบคุมและสั่งการการทำงานบนเรือ มีจำนวน 1 คน/ลำในบางท้องที่ตำแหน่งผู้ช่วยไต้ก๋ง จะเป็นคนเดียวกับ “นายท้าย” คือ นอกจากมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยไต้ก๋งแล้ว ยังทำหน้าที่ในการขับเรืออีกด้วย

5. หัวหน้าอวน มีหน้าที่ในการควบคุมและดูแลลูกจ้างประมง (คนอวน) และการทำงานโดยทั่วไปบนเรือ ปกติมีจำนวน 1 คน/ลำ

6. คนอวน หรือแรงงานประมง มีจำนวนประมาณ 4 – 45 คน ขึ้นอยู่กับชนิดและขนาดของเรือ โดย “คนอวน” มีการแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงาน เช่น ทำหน้าที่วางอวน กู้วน ตักปลา คัดแยกขนาด – ชนิดของสัตว์น้ำ เก็บปลา ขนย้ายปลาและซ่อมอวน เป็นต้น

1. อันตรายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักร ไฟฟ้า บนเรือประมง

1.1 อันตรายจากเครื่องจักร (เครื่องยนต์เรือ)

2. อันตรายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม

ในการทำงาน

- 2.1 การขึ้นและการสะดุด
- 2.2 การจมน้ำ
- 2.3 เสียงและความสั่นสะเทือน
- 2.4 แสงสว่างและการมองเห็น
- 2.5 ความเสี่ยงจากสารเคมี
- 2.6 สถานที่อับอากาศและการขาดอากาศหายใจ
- 2.7 ภาวะสูญเสียความร้อนจากร่างกาย (Hypothermia)
- 2.8 ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานและการทำงานอย่างต่อเนื่อง
- 2.9 ระยะเวลาพัก
- 2.10 ความเหนื่อยล้าในการทำงาน

3. ความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยอื่นๆ

- 3.1 ที่พักและสภาพการอยู่อาศัย
- 3.2 สุขอนามัย
- 3.3 ความเครียด
- 3.4 ปัญหาเรื่องสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- 3.5 การพลิกคว่ำของเรือ
- 3.6 เครื่องยนต์เสียหรือไม่ทำงาน
- 3.7 อัคคีภัยและการสำลักควัน

4. การค้นหาอันตรายจากการทำงานบนเรือประมงพาณิชย์

4.1 สารสำคัญของวิธีการค้นหาและควบคุมอันตราย

4.1.1 เลือกงานที่จะวิเคราะห์เพื่อค้นหาอันตราย

4.1.2 ดำเนินการวิเคราะห์และค้นหาอันตราย

4.1.3 ทำการค้นหาอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของงานที่จะวิเคราะห์ หรือ

สถานที่/บริเวณปฏิบัติงาน

4.1.4 เสนอแนะวิธีป้องกันอันตรายและปรับปรุงแก้ไขของแต่ละขั้นตอนหรือสถานที่/บริเวณปฏิบัติงาน

4.1.5 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.1.6 ทบทวนแก้ไขการวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัยเป็นระยะเพื่อให้การวิเคราะห์งานนั้น มีประสิทธิภาพสูงสุด

4.2 ตัวอย่างการค้นหาอันตรายสำหรับเรืออวนลากและเรืออวนล้อม

4.2.1 การค้นหาอันตรายสำหรับเรืออวนล้อม

งาน/บริเวณที่ปฏิบัติงาน	ลักษณะการทำงาน	อันตรายที่เกิดขึ้น	มาตรการควบคุมอันตราย
การวางอวน	การวางอวน จะเป็น การทิ้งหิน/ตะกั่วที่ติดกับ เนื้ออวนลงน้ำ โดยทยอย ปล่อยคร่าวบน (กระสง) ที่มีทุ่นลอยผูกติดอยู่ด้วย โดยขณะ วางอวนเรือประมงจะเดิน เครื่องช้าๆ และมี เรือ เล็กช่วยในการตีวงล้อม อวน เพื่อทำการปิดล้อม สัตว์น้ำในทะเล	- พลัดตกน้ำและสูญหาย เนื่องจากการวาง อวนของเรืออวนล้อม เป็นการทำงานในเวลา กลางคืน ซึ่งใช้แสงสว่าง น้อยในระหว่างวางอวน ดังนั้น ลูกจ้างอาจพลัด ตกน้ำ แล้วสูญหายได้ - เนื้ออวนอาจพันเข้ากับใบจักรซึ่งลูกจ้างต้อง ลงไปปลด/ตัดเนื้ออวน แล้วแต่กรณี ซึ่งอาจมี ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ และสูญหาย	- ให้นายจ้างจัดให้มีการอบรมลูกจ้าง เพื่อให้ ลูกจ้างมีความรู้ และ ทราบถึงอันตรายที่ เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงานจนสามารถ ปฏิบัติงานได้อย่าง ปลอดภัย - ขณะลูกจ้างลงไป ปลด/ตัดเนื้ออวนให้ผู้ ควบคุมเรือหยุด เครื่องยนต์ เพื่อป้องกัน อันตรายจากการถูกใบ พัด (ใบจักร) ตัดเฉือนอวัยวะ ของผู้ที่ลงไปปลด/ตัด เนื้ออวน และลูกจ้างผู้ นั้นต้องได้รับฝึกอบรม และควรมีระบบการ ทำงานแบบคูหู เพื่อ ป้องกันการสูญหาย ในขณะปฏิบัติงาน

งาน/บริเวณที่ปฏิบัติงาน	ลักษณะการทำงาน	อันตรายที่เกิดขึ้น	มาตรการควบคุมอันตราย
การกู้วน	เมื่อฝูงสัตว์น้ำอยู่ในวงวนแล้วลูกจ้างจะทำการกว้านสายคร่าวล่างเพื่อปิดวงวน และรวบหัววนขึ้นมาไว้บริเวณโอบ และกระชับวงวนให้แคลงและนำวนมาเทียบให้อยู่บริเวณข้างเรือ เพื่อให้สะดวกต่อการตักสัตว์น้ำขึ้นมาบนลำเรือ	การกู้วน จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับกว้านซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการผ่อนแรงในการดึงสายเชือกที่ผูกติดกับวนขึ้นบนลำเรืออันตรายที่เกี่ยวข้องคือการถูกเชือกกว้านดึงเข้าสู่ตัวกว้านอันเนื่องมาจากการแต่งกายไม่เหมาะสม เช่น เสื้อผ้ารุ่มร่ามการสื่อสารผิดพลาดระหว่างผู้ควบคุมการกู้วนกับผู้ควบคุมกว้าน และการขาดทักษะการควบคุมกว้านที่ดี	- ลูกจ้างที่ควบคุมกว้าน ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับกว้านลักษณะการทำงานของกว้านวิธีการกู้วนโดยใช้กว้านวิธีการสื่อสารขณะกู้วนและอันตรายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ลูกจ้างสามารถใช้กว้านได้อย่างปลอดภัย
งาน/บริเวณที่ปฏิบัติงาน	ลักษณะการทำงาน	อันตรายที่เกิดขึ้น	มาตรการควบคุมอันตราย
การตักปลาและสัตว์น้ำอื่นๆ	การนำสัตว์น้ำขึ้นมาจากบนลำเรือของเรือวน ล้อมจะดำเนินการโดยใช้สวิงขนาดใหญ่ (เฮียว) ตักสัตว์น้ำจากวงวนที่นำมาเทียบอยู่บริเวณข้างเรือ โดยส่วนของสวิงจะผูกอยู่กับเชือกและโยงมายังตัวกว้าน เพื่อใช้ในการผ่อนแรงสำหรับการดึงสวิงที่มีสัตว์น้ำขึ้นมาจากบนลำเรือ ซึ่งการตักสัตว์น้ำ จะทำซ้ำๆ ไปเรื่อยๆ	- พลัดตกน้ำอันเนื่องมาจากการทำงานบนที่สูงและเปียก ลื่น อันเนื่องมาจากเมือกปลา หรือเมือกสัตว์ทะเลอื่นๆ - อันตรายจากสิ่งของตกหล่นหรือกระแทกชน เช่น จากสวิงที่ใช้ในการตักปลา หรือสัตว์น้ำหล่นใส่ศีรษะ เป็นต้น	- ให้นายจ้าง เจ้าของเรือ จัดให้มีอุปกรณ์ฯ ที่เหมาะสม เช่น รองเท้าบูต เพื่อให้พนักงานสวมใส่ ในขณะที่ปฏิบัติงานเพื่อป้องกันอันตรายจากการลื่น - ในขณะที่ตักสัตว์น้ำขึ้นบนลำเรือห้ามมิให้ลูกจ้างที่ไม่เกี่ยวข้องกับการตักสัตว์น้ำ อยู่ในบริเวณที่มีการตักหรือลำเลียง

	จนกระทั่ง สัตว์น้ำที่ล่อม ไว้ถูกตักจนหมด		สัตว์น้ำขึ้นบนลำเรือ หรืออยู่ภายใต้สวิงที่ใช้ ตักสัตว์น้ำขึ้นบนลำเรือ เพื่อป้องกันมิให้อุปกรณ์ ที่ใช้ในการตักกระแทก ชน หรือมีสิ่งของหล่นใส่ ศีรษะของลูกจ้าง
--	---	--	---

ยาที่จำเป็นต้องจัดให้มีในท้องพยาบาลบนเรือ
สำหรับเรือที่มีเขตการเดินเรือภายในประเทศ

No. (ลำดับ)	Name (ชื่อยา)	Form (ลักษณะ)	Strength (ความเข้มข้น)	Quantities (ปริมาณยา)		
				Crew of ๑๐ persons (จำนวน ลูกเรือ ๑๐ คน)	Crew of up to ๒๕ persons (จำนวนลูกเรือ น้อยกว่า ๒๕ คน)	Crew of ๒๕ -๔๐ persons (จำนวนลูกเรือ ๒๕ - ๔๐ คน)
๑.	Acetylsalicylic acid (Aspirin) (อะซิติลซาลิไซลิก แอซิด)	tab (เม็ด)	๓๐๐ mg (๓๐๐ มิลลิกรัม)	๕๐	๑๒๕	๒๐๐
๒.	Cetirizine (เซทิไรซีน)	tab (เม็ด)	๑๐ mg (๑๐ มิลลิกรัม)	๓๐+	๓๐	๓๐
๓.	Charcoal,activated (ผงถ่านกัมมันต์)	powder (ผง)		๑๒๐ g+	๑๒๐ g	๑๒๐ g
๔.	Cloves , oil of (น้ำมันกานพลู)	liq (ของเหลว)		๑๐ml	๒๕ ml	๔๐ ml
๕.	Ethanol (เอทานอล)	liq (ของเหลว)	๗๐ %	๕๐๐ ml	๑,๒๕๐ ml	๒,๐๐๐ ml
๖.	Ibuprofen (ไอบูโพรเฟน)	tab (เม็ด)	๔๐๐ mg (๔๐๐ มิลลิกรัม)	๑๐๐	๒๕๐	๔๐๐

แบบสำรวจ

เพื่อการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และสภาพการทำงาน

ของชาวประมงเรืออวนล้อมจับและประมงประเภทต่างๆ

คำแนะนำการใช้แบบสำรวจ

1. ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง
2. บันทึกรายการที่ต้องปรับปรุงลงในช่องว่างในกรณีที่ท่านคิดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุง
3. ทำการจัดลำดับความสำคัญ และความเป็นไปได้ในการปรับปรุงเพื่อวางแผนลงมือปฏิบัติ

1. มีการแยกน้ำดื่มและน้ำใช้ อย่างชัดเจน

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

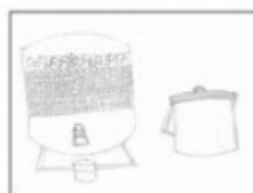
2. มีน้ำดื่มที่สะอาด น้ำดื่มสุก น้ำกรอง และบรรจุภาชนะที่มีฝาปิด

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

3. มีภาชนะที่บรรจุน้ำดื่ม และน้ำใช้ ควรมีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

4. มีการจัดที่เฉพาะสำหรับอาบน้ำและถ่ายปัสสาวะหรืออุจจาระ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

5. มีการจัดที่เฉพาะสำหรับทิ้งขยะ หรือกำจัดขยะ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

6. มีการจัดเก็บเสื้อผ้า หรือเครื่องใช้ส่วนตัวอย่างเป็นที่เป็นทาง

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

7. มีการจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เช่น ภาชนะหรือของมีคมต่างๆ อย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

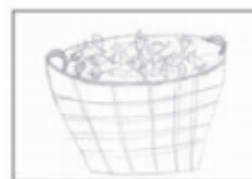
8. ตะกร้า หรือภาชนะบรรจุวัสดุสิ่งของ มีขนาดเหมาะสมและมีที่จับยึด หรือหูหิ้วที่ดี มั่นคง แข็งแรง

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

9. อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในงานประมง มีด้ามจับที่มีความยาวพอเหมาะ มีความแข็งแรงและมั่นคง เพียงพอต่อการใช้งาน

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

10. วัสดุสิ่งของที่ต้องใช้แรงงานคนในการยกขนย้ายมีขนาดและน้ำหนักที่เหมาะสมไม่ใหญ่จนเกินไป หรือ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

11. มีการใช้ท่าทางที่ถูกต้องในการทำงาน เช่น ท่าทางในการยกย้ายวัสดุสิ่งของ หรือท่าทางในการทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

12. มีการติดป้าย/ฉลาก เพื่อแยกแยะ หรือบ่งบอกถึงปุ่มควบคุม หรือสวิตช์ไฟต่างๆ ของอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องจักร เครื่องมือ

เครื่องใช้ให้เห็นชัดเจน เพื่อความสะดวกรวดเร็วและปลอดภัยในการใช้งาน

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

13. ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น แวนตาดำน้ำ ถุงมือ หน้ากากดำน้ำ รองเท้าบูท

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

14. มีอุปกรณ์ช่วยยก หรือเครื่องทุ่นแรง ที่เหมาะสมในการยกย้ายสิ่งของ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

15. มีการสวมหมวก สวมรองเท้าบูท และเสื้อที่เหมาะสม ขณะทำงาน

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

16. มีการทำความสะอาด มือ เท้า ร่างกายและเสื้อผ้าทันที หลังจากทำงานเสร็จ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

17. มีเวลาหยุดพักในช่วงระหว่างทำการประมง

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

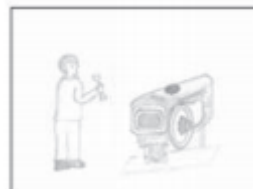
18. มีการตรวจเช็คและบำรุงรักษาก่อนใช้เครื่องจักรอุปกรณ์ และซ่อมแซมชิ้นส่วนที่ชำรุดเป็นประจำ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

19. มีการตรวจสอบระบบไฟ บนเรือเป็นประจำ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

20. มีระบบดูแลและควบคุมถังแก๊สหุงต้มให้เป็นระเบียบและมีความปลอดภัย

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

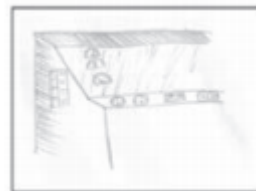
21. มีการเขียนคำแนะนำ หรือขั้นตอนในการใช้เครื่องจักรอย่างถูกวิธีติดไว้ใกล้ๆกับจุดที่ทำงาน

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

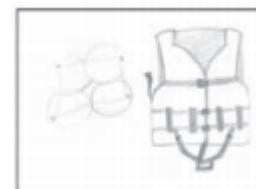
22. มีอุปกรณ์ช่วยชีวิต เช่น พุน เสื้อชูชีพ หรือแพชูชีพ ไว้ประจำเรือ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

23. มีการจัดการให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน กับลูกเรือ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

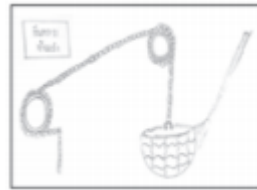
24. มีมาตรการป้องกันอันตราย มีข้อแนะนำการทำงานกับเครื่องจักรที่เคลื่อนไหว เช่น กว้าน

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

25. มีมาตรการป้องกันการตกน้ำ เช่น เชือกกระบบจับคู่ทำงาน (หรือระบบมัดดี)

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

26. มีมาตรการการทำงานที่ปลอดภัยของคนงานเช่น การทดสอบอุปกรณ์ปั้มลม เป็นต้น

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

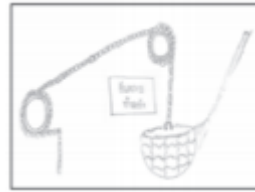
27. มีการหลีกเลี่ยงการทำงานได้รอก

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

28. มีระบบหรือวิธีการเติมน้ำมันในเรือที่ปลอดภัย

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

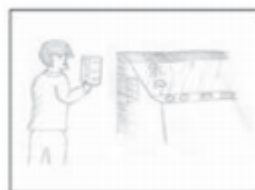
29. มีการตรวจสอบสภาพของเรือ และอุปกรณ์ก่อนเดินเรือทุกครั้ง

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

30. มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงไว้บนเรือ และมีการตรวจสอบอุปกรณ์ดับเพลิงเป็นประจำ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

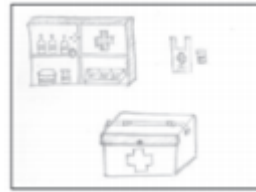
31. มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล และมีความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้ประจำเรือ

☐ ใช่

☐ ไม่ใช่

☐ ไม่ต้องปรับปรุง

☐ ต้องปรับปรุง โดยการ.....

สัญญาณฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในการเดินเรือ

สัญญาณฉุกเฉิน (Distress Signals)

1. ยิงปืนหรือทำให้เกิดระเบิด เป็นสัญญาณห่างกันประมาณครึ่งละ 1 นาที
2. แสดงเสียงติดต่อกันด้วยเครื่องทำสัญญาณชนิดหนึ่งชนิดใด ซึ่งใช้ในเวลามืดมอก
3. ยิงจรวดหรือลูกแตกเป็นประกายสีแดงทีละลูกถี่ๆ กัน
4. ส่งสัญญาณทางวิทยุโทรเลข หรือส่งสัญญาณโดยวิธีอื่นใด ประกอบด้วย หมู่วัทยุสัญญาณมอร์ส
 ● ● ● ■ ■ ■ ● ● ● (SOS)
5. ส่งสัญญาณทางวิทยุโทรศัพท์ ประกอบด้วยคำพูดว่า "Mayday"
6. แสดงธงสัญญาณตามรหัสสัญญาณสากลว่าอยู่ในฐานะอันตรายด้วยอักษร "NC"
7. แสดงสัญญาณประกอบด้วยธงสีเหลี่ยมหนึ่งผืน โดยมีท่อนเครื่องหมาย รูปทรงกลม หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่คล้าย
 ท่อนเครื่องหมายรูปทรงกลมอยู่ เหนือ หรือใต้ธงนั้น
8. ทำให้มีเปลวไฟบนเรือ เช่น เผาถังน้ำมันดินหรือถังน้ำมันอย่างหนึ่ง อย่างใดและอื่น ๆ
9. ยิงจรวดร่มหรือจุดดอกไม้ไฟสีแดง
10. แสดงสัญญาณควันสีส้ม
11. กางแขนออกทั้งสองข้าง แล้วยกขึ้นลงซ้ำๆ ซ้ำกันหลายครั้ง
12. สัญญาณอันตรายทางวิทยุโทรเลข
13. สัญญาณอันตรายทางวิทยุโทรศัพท์
14. สัญญาณส่งจากกระโจมวิทยุฉุกเฉินแสดงตำบลที่เรือ
15. ผ้าใบสีส้มมีเครื่องหมายรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมสีดำ หรือ เครื่องหมายอื่นที่เหมาะสมบนพื้นผ้าใบนั้น
 เพื่อให้เห็นได้ชัดจาก ทางอากาศ
16. สีแสดงตำบลที่เรือ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ว่าด้วยการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ทางด้านการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลบนเรือ การฝึกอบรมการปฐมพยาบาล และแพทย์ หรือคนประจำเรือผู้ทำหน้าที่ด้านการรักษาพยาบาล
แนวปฏิบัติ ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ภาคประมงทะเล

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 15_1 ถึง 15_3

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง สุขอนามัยบนเรือ

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 3 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

สุขอนามัยคือ ลักษณะที่ดีที่เหมาะสม สุขาภิบาลคือ การดูแลรักษาควบคุมให้มีลักษณะที่ดีที่เหมาะสม ดังนั้น สุขอนามัยและสุขาภิบาลในการดูแลรักษาสัตว์น้ำบนเรือประมงก็คือ การควบคุมดูแลรักษาและจัดการสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำที่อยู่ในเรือประมง ให้มีลักษณะที่ถูกต้องเหมาะสมในการทำให้สัตว์น้ำที่จับขึ้นมาบนเรือนั้นมีคุณภาพที่ดีตั้งแต่อยู่ในทะเลจนถึงฝั่ง สำหรับสิ่งที่ควบคุมได้และเกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำมีผลต่อคุณภาพสัตว์น้ำโดยตรงในทางสุขอนามัย และสุขาภิบาลในเรือประมงโดยทั่วไปได้แก่ 1) สถานที่และสิ่งแวดล้อม 2) วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ 3) บุคคล และ 4) วิธีปฏิบัติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้วัตถุดิบ ได้แก่ สัตว์น้ำ มีคุณภาพสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ประกอบการได้นำวัตถุดิบที่มีคุณภาพเข้าสู่ขบวนการผลิต
2. ผู้บริโภคมั่นใจว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีถ้าบริโภคสินค้าที่มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยตั้งแต่ขบวนการเริ่มต้นในการผลิต

เนื้อหาสาระ

- ประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2562

- 1) ยกเลิกประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2562
- 2) ประกาศฉบับนี้ (พ.ศ. 2562) ได้กำหนดแบบ
 - 2.1) แบบ สร.1 (แบบคำขอหนังสือรับรองมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง)
 - 2.2) แบบ สร.2 (แบบประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง)
 - 2.3) แบบ สร.3 (หนังสือรับรองมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง)
- 3) กำหนดผู้ที่จะขอรับหนังสือรับรอง (สร.3) และ กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะขอรับหนังสือรับรอง
- 4) กำหนดวิธีปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการสำหรับ สร.1, สร.2 และ สร.3
- 5) กำหนดหน้าที่ของเจ้าของเรือต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข เช่น
 - 5.1) ดูแลรักษาเรือประมงให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง
 - 5.2) ยินยอมให้ผู้ตรวจสอบประเมินเข้าไปในเรือประมง สำหรับทำการตรวจติดตามประเมินผลเพื่อรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานของการรับรองตามประกาศนี้

6) กรณีเรือประมงมีเครื่องทำความเย็น ประกอบด้วย 2 ซ้อย่อย (ข้อ 6.1-6.2)

6.1 ห้องเย็นเก็บรักษาสัตว์น้ำต้องสามารถควบคุมอุณหภูมิไม่สูงกว่า -18 องศาเซลเซียสและติดตั้งเทอร์โมมิเตอร์หรืออุปกรณ์บันทึกอุณหภูมิ อย่างต่อเนื่องอัตโนมัติ

6.2 กระบวนการแช่แข็งต้องมีประสิทธิภาพที่จะลดอุณหภูมิของสัตว์น้ำได้อย่างทั่วถึง และอุณหภูมิใจกลางสัตว์น้ำไม่สูงกว่า -18 องศาเซลเซียส

7) หลักเกณฑ์การประเมินเพื่อออกหนังสือรับรอง (สร.3)

7.1 กรณีเรือประมงพาณิชย์ และเรือประมงนอกน่านน้ำ

รายการตรวจประเมินมีทั้งหมดที่จำนวน 29 ข้อ (รายละเอียดในข้อ 6) โดยต้องผ่าน 5 ข้อหลัก ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อที่ 1.1 ห้องเก็บรักษาสัตว์น้ำต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด มีขนาดเหมาะสมเพียงพอ
 - 2) ข้อที่ 2.1 วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ล้างทำความสะอาดแล้วต้องมีที่เก็บอย่างเหมาะสมสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน โดยเฉพาะพื้นผิวที่ต้องสัมผัสกับสัตว์น้ำ
 - 3) ข้อที่ 3.1 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเรือต้องมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นพาหะของโรคทางเดินอาหาร และไม่มีแผลเปิดหรือแผลติดเชื้อ
 - 4) ข้อที่ 4.1 น้ำจืด และน้ำแข็งที่ใช้สำหรับเก็บรักษาสัตว์น้ำ ต้องทำจากน้ำสะอาด และเพียงพอกับการใช้งาน
 - 5) ข้อที่ 5.1 น้ำยาทำความสะอาด น้ำยาฆ่าเชื้อ และยาฆ่าแมลง ต้องเก็บแยกในสถานที่ที่เป็นสัดส่วนถูกสุขลักษณะ และควบคุมไม่ให้มีโอกาสปนเปื้อนกับสัตว์น้ำได้
- ทั้งนี้ ต้องผ่านอีกอย่างน้อย 13 ข้อ จาก 24 ข้อที่เหลือ รวมทั้งหมดต้องผ่านอย่างน้อย 18 ข้อ จึงจะได้หนังสือรับรองฯ (สร.3)

7.2 กรณีเรือประมงพาณิชย์และเรือประมงนอกน่านน้ำที่มีเครื่องทำความเย็น

รายการตรวจประเมินมีทั้งหมด 31 ข้อ โดยต้องผ่าน 5 ข้อหลัก ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อที่ 1.1 ห้องเก็บรักษาสัตว์น้ำต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด มีขนาดเหมาะสมเพียงพอ
- 2) ข้อที่ 2.1 วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ล้างทำความสะอาดแล้วต้องมีที่เก็บอย่างเหมาะสมสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน โดยเฉพาะพื้นผิวที่ต้องสัมผัสกับสัตว์น้ำ
- 3) ข้อที่ 3.1 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในเรือต้องมีสุขภาพดี ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ไม่เป็นพาหะของโรคทางเดินอาหาร และไม่มีแผลเปิดหรือแผลติดเชื้อ
- 4) ข้อที่ 5.1 น้ำยาทำความสะอาด น้ำยาฆ่าเชื้อ และยาฆ่าแมลง ต้องเก็บแยกในสถานที่ที่เป็นสัดส่วนถูกสุขลักษณะ และควบคุมไม่ให้มีโอกาสปนเปื้อนกับสัตว์น้ำได้
- 5) ข้อที่ 6.1 ห้องเย็นเก็บรักษาสัตว์น้ำต้องสามารถควบคุมอุณหภูมิไม่สูงกว่า -18 องศาเซลเซียสและติดตั้งเทอร์โมมิเตอร์หรืออุปกรณ์บันทึกอุณหภูมิ อย่างต่อเนื่องอัตโนมัติ

ทั้งนี้ ต้องผ่านอีกอย่างน้อย 14 ข้อ จาก 26 ข้อที่เหลือ รวมทั้งหมดต้องผ่านอย่างน้อย 19 ข้อ จึงจะได้หนังสือรับรองฯ (สร.3)

7.3 กรณีเรือประมงพาณิชย์ และเรือประมงนอกน่านน้ำที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตการประมง หรือมีใบอนุญาตแต่ไม่สามารถออกทำการประมงได้

รายการตรวจประเมินมีทั้งหมด 16 ข้อ โดยต้องผ่าน 3 ข้อหลัก ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อที่ 1.1 ห้องเก็บรักษาสัตว์น้ำต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด มีขนาดเหมาะสมเพียงพอ
- 2) ข้อที่ 2.1 วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ล้างทำความสะอาดแล้วต้องมีที่เก็บอย่างเหมาะสม สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน โดยเฉพาะพื้นผิวที่ต้องสัมผัสกับสัตว์น้ำ

3) ข้อที่ 5.1 น้ำยาทำความสะอาด น้ำยาฆ่าเชื้อ และยาฆ่าแมลง ต้องเก็บแยกในสถานที่ที่เป็นสัดส่วนถูกสุขลักษณะ และควบคุมไม่ให้มีโอกาสปนเปื้อนกับสัตว์น้ำได้

ทั้งนี้ ต้องผ่านอีกอย่างน้อย 7 ข้อ จาก 13 ข้อที่เหลือ รวมทั้งหมดต้องผ่านอย่างน้อย 10 ข้อ จึงจะได้หนังสือรับรองฯ (สร.3)

7.4 กรณีเรือประมงพาณิชย์และเรือประมงนอกน่านน้ำที่มีเครื่องทำความเย็นยังไม่ได้รับใบอนุญาตการประมงหรือมีใบอนุญาตแต่ไม่สามารถออกทำการประมงได้

รายการตรวจประเมินมีทั้งหมด 17 ข้อ โดยต้องผ่าน 4 ข้อหลัก ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อที่ 1.1 ห้องเก็บรักษาสัตว์น้ำต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด มีขนาดเหมาะสมเพียงพอ
- 2) ข้อที่ 2.1 วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ล้างทำความสะอาดแล้วต้องมีที่เก็บอย่างเหมาะสม สามารถป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน โดยเฉพาะพื้นผิวที่ต้องสัมผัสกับสัตว์น้ำ
- 3) ข้อที่ 5.1 น้ำยาทำความสะอาด น้ำยาฆ่าเชื้อ และยาฆ่าแมลง ต้องเก็บแยกในสถานที่ที่เป็นสัดส่วนถูกสุขลักษณะ และควบคุมไม่ให้มีโอกาสปนเปื้อนกับสัตว์น้ำได้

4) ข้อที่ 6.1 ห้องเย็นเก็บรักษาสัตว์น้ำต้องสามารถควบคุมอุณหภูมิไม่สูงกว่า -18 องศาเซลเซียสและติดตั้งเทอร์โมมิเตอร์หรืออุปกรณ์บันทึกอุณหภูมิ อย่างต่อเนื่องอัตโนมัติ

ทั้งนี้ ต้องผ่านอีกอย่างน้อย 7 ข้อ จาก 13 ข้อที่เหลือ รวมทั้งหมดต้องผ่านอย่างน้อย 11 ข้อจึงจะได้หนังสือรับรองฯ (สร.3)

8) ในกรณีเรือประมงที่**ยังไม่ได้**รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ หรือ **ยังไม่ได้**รับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย หรือได้รับใบอนุญาตทำการประมงแล้ว**แต่ไม่สามารถ**ออกทำการประมงได้

8.1) ให้ได้รับยกเว้นการตรวจประเมินตามรายการมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมงแนบท้ายประกาศนี้ ในข้อ 3.1 ข้อ 3.2 ข้อ 3.3 ข้อ 3.4 ข้อ 3.5 ข้อ 4.1 ข้อ 4.3 ข้อ 5.2 ข้อ 5.3 ข้อ 5.4 ข้อ 5.5 ข้อ 5.6 และข้อ 5.7

8.2) สำหรับเรือประมงที่มี**เครื่องทำความเย็น** ให้ได้รับยกเว้นการตรวจประเมินตามรายการข้อ 6.2 ของการตรวจประเมินตามรายละเอียดที่แนบท้ายประกาศนี้

8.3) เรือประมงที่ผ่านการตรวจประเมินตามข้อ 6.1 หรือ 6.2 ให้ได้รับหนังสือรับรอง **(สร. 3 ฉบับชั่วคราว)**

8.4) เจ้าของเรือประมงที่ได้รับหนังสือรับรอง (สร. 3 ฉบับชั่วคราว) ต้องนำเรือประมงที่มีสัตว์น้ำมา รับการตรวจประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมงอีกครั้งภายในเก้าสิบวัน หากไม่นำเรือประมงมารับ การตรวจประเมินภายในกำหนดระยะเวลา ให้หนังสือรับรองมาตรฐานด้านสุขอนามัยฉบับชั่วคราวสิ้นสุดสภาพ และเป็นเหตุในการเพิกถอนใบอนุญาตทำการประมง

ประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง และหลักเกณฑ์ในการออก หนังสือรับรอง พ.ศ. 2562 (ประกาศ 17 กันยายน 2562)

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2562

ข้อ 2 ในประกาศนี้ “มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง” หมายความว่า มาตรฐานสุขอนามัยในการดูแล และการเก็บรักษาสัตว์น้ำในเรือประมง

“คำขอ” หมายความว่า คำขอรับหนังสือรับรองมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง ตามแบบ สร.1 แนบท้ายประกาศนี้

“หนังสือรับรอง” หมายความว่า หนังสือที่กรมประมงออกให้เพื่อรับรองว่าเรือประมงลำนั้นมี มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมงตามแบบ สร.3 แนบท้ายประกาศนี้

“เจ้าของเรือ” หมายความว่า ผู้มีกรรมสิทธิ์ในเรือประมง

“เรือประมง” หมายความว่า เรือประมงพาณิชย์ที่ใช้เครื่องมือประมงในการจับสัตว์น้ำ และเก็บรักษา สัตว์น้ำไว้ในเรือ และให้หมายรวมถึงเรือประมงนอกน่านน้ำด้วย

“ผู้มีอำนาจลงนาม” หมายความว่า ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล ประมงจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมง หรือหัวหน้าสถานีวิจัยและพัฒนาประมงทะเล ภายในเขตท้องที่ ที่ รับผิดชอบ

“ผู้ตรวจสอบประเมิน” หมายความว่า นักวิชาการประมง เจ้าพนักงานประมงหรือเจ้าพนักงานสื่อสาร สังกัดกองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมง สถานีวิจัยและพัฒนาประมงทะเล สำนักงานประมงจังหวัด กองบริหารจัดการเรือประมงและการทำการประมงและบุคคลอื่นที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็น ผู้ตรวจสอบประเมินตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด ซึ่งผ่านการอบรมทางด้านมาตรฐาน สุขอนามัยใน เรือประมง

ข้อ 3 ผู้ใดจะขอรับหนังสือรับรอง ให้ยื่นคำขอพร้อมแนบและแสดงเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(1) กรณีเป็นบุคคลธรรมดา ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชนที่ยังไม่หมดอายุ

(2) กรณีเป็นนิติบุคคล

(ก) ให้แสดงหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนซึ่งมีอายุไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ออกหนังสือรับรอง

(ข) ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้จัดการ ผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท หรือของหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้แทนอื่นใดของนิติบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี

(3) กรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นมายื่นคำขอหรือดำเนินการแทนบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ให้แนบ หนังสือมอบอำนาจมาและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ

- (4) ให้แสดงทะเบียนเรือไทยและใบอนุญาตใช้เรือ
- (5) ให้แสดงใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ หรือใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย หรือใบอนุญาตที่เคยได้รับก่อนหน้านี้
- (6) กรณีเป็นเรือประมงที่ไม่เคยได้รับเอกสารตาม (5) ให้แสดงและแนบเอกสารหลักฐานตาม (1) (2) (3) และ (4)

ข้อ 4 ผู้ยื่นคำขอต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) ต้องเป็นเจ้าของเรือหรือผู้รับมอบอำนาจ
- (2) ในกรณีผู้ยื่นคำขอเคยถูกเพิกถอนหนังสือรับรอง จะยื่นคำขอหนังสือรับรองได้ก็ต่อเมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง

ข้อ 5 สถานที่ในการยื่นคำขอและรับหนังสือรับรอง

- (1) ในกรณีที่เรือประมงมีท่าเทียบเรือประมงประจำอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอและรับหนังสือรับรองกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง
- (2) ในกรณีที่เรือประมงมีท่าเทียบเรือประมงประจำอยู่ที่จังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอและรับหนังสือรับรองกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมง สถานีวิจัยและพัฒนาประมงทะเล สำนักงานประมงจังหวัด หรือสำนักงานประมงอำเภอในท้องที่ที่เรือประมงนั้นเทียบท่าอยู่ในเขตความรับผิดชอบ

ข้อ 6 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของคำขอ

และเอกสารหลักฐานประกอบคำขอนั้น และให้ดำเนินการ ดังนี้

- (1) หากเห็นว่าไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้คืนคำขอกับเอกสารหลักฐานและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ เพื่อทำการแก้ไขให้ถูกต้องและยื่นใหม่ต่อไป โดยถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. 2539

- (2) หากเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้กำหนดวันนัดตรวจเรือและแจ้งไปยังผู้ตรวจสอบประมง เพื่อตรวจประเมินเรือประมงตามแบบประเมินมาตรฐานสุขอนามัยในเรือประมง (สร.2) แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 7 ให้ผู้ตรวจสอบประมงเข้าตรวจประเมินเรือประมงให้เป็นไปตามมาตรฐาน ด้านสุขอนามัยในเรือประมงตามกำหนดวันและเวลาที่นัดหมาย

ข้อ 8 ให้ผู้ตรวจสอบประมงแจ้งผู้ยื่นคำขอทราบถึงข้อบกพร่องประการใดของเรือประมงที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง เพื่อทำการแก้ไขหรือปรับปรุง และนัดตรวจใหม่ได้ ในเวลาอันสมควร

ข้อ 9 ให้ผู้ตรวจสอบประมงสรุปผลการตรวจสอบประเมินตามแบบแนบท้ายประกาศนี้ และเสนอต่อผู้มีอำนาจลงนามโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันทำการนับแต่วันตรวจประเมินแล้วเสร็จ กรณีผลการประเมินเป็นไปตามมาตรฐาน ให้ผู้ตรวจประเมินจัดทำหนังสือรับรองตามแบบ แนบท้ายประกาศนี้ เสนอผู้มีอำนาจลงนาม กรณีผลการประเมินไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ให้ผู้ตรวจสอบประมงแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงข้อบกพร่อง และนัดตรวจใหม่ภายในระยะเวลาที่ผู้ตรวจประเมินกับผู้ยื่นคำขอตกลงกันได้ โดยถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หนังสือรับรองที่ออกให้ตามประกาศนี้ให้มีอายุสองปี นับแต่วันออกหนังสือรับรอง

ข้อ 10 กรมประมงกำหนดเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ใด เพื่อติดไว้ที่เรือประมงที่ได้รับการรับรองมาตรฐานนั้น

ข้อ 11 ให้เจ้าของเรือที่ได้รับหนังสือรับรอง ยื่นคำขอรับหนังสือรับรองฉบับใหม่และต้องนำเรือประมงมาเข้ารับการตรวจประเมิน ก่อนหนังสือรับรองฉบับเดิมสิ้นอายุ พร้อมแนบสำเนาหนังสือรับรองฉบับเดิม เมื่อได้ยื่นคำขอรับหนังสือรับรองภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว กรณีที่ผู้ตรวจสอบประเมินเข้าตรวจประเมินเรือประมงในปีที่หนังสือรับรองหมดอายุและผลการประเมินผ่านมาตรฐาน ให้ผู้ตรวจสอบประเมินเสนอผู้มีอำนาจลงนามออกหนังสือรับรองให้ใหม่ โดยนับอายุของหนังสือรับรองต่อจากวันที่หมดอายุ ทั้งนี้ให้ถือว่าหนังสือรับรองฉบับเดิมยังคงมีผลใช้ได้ต่อไปจนกว่าหนังสือรับรองฉบับใหม่จะมีผลบังคับใช้ หากไม่ยื่นคำขอและนำเรือประมงมาเข้ารับการตรวจประเมินภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้หนังสือรับรองสิ้นอายุ ในการขอหนังสือรับรองฉบับใหม่ ให้นำความในข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 8 และข้อ 9 มาใช้บังคับกับการยื่นขอหนังสือรับรองฉบับใหม่โดยอนุโลม เว้นแต่กรมประมงเห็นควรยกเว้นวิธีการหรือหลักเกณฑ์ในข้อใดเพื่อความสะดวก

ข้อ 12 ให้ผู้ตรวจสอบประเมินเข้าตรวจประเมินเรือประมงที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อให้มั่นใจว่าเรือประมงยังคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 13 เจ้าของเรือต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (1) ดูแลรักษาเรือประมงให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง
- (2) ยินยอมให้ผู้ตรวจสอบประเมินเข้าไปในเรือประมง สำหรับการตรวจติดตามประเมินผล เพื่อรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานของการรับรองตามประกาศนี้
- (3) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ตรวจสอบประเมินในการเข้าถึง อุปกรณ์ เครื่องมือประมงสัตว์น้ำ ที่เก็บสัตว์น้ำพื้นที่หรือส่วนต่าง ๆ บนเรือ เครื่องมือสื่อสารหรือวิทยุโทรคมนาคมบนเรือ ข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับเรือประมง
- (4) ไม่รบกวน ก้าวก่ายหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบประเมิน
- (5) อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่ผู้ตรวจสอบประเมิน ในการติดตามตรวจสอบประเมินผล เพื่อรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานของการรับรองตามประกาศนี้
- (6) ให้ข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับเรือประมงที่ได้รับหนังสือรับรอง เมื่อผู้ตรวจสอบประเมินร้องขอ
- (7) ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ตรวจสอบประเมิน
- (8) ให้นำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่กรมประมงออกให้เพื่อแสดงว่าเรือผ่านการตรวจประเมินปิดไว้บริเวณด้านหน้าแกงเรือ กรณีเรือไม่มีแกงให้ปิดไว้ในตำแหน่งที่เหมาะสม และสามารถมองเห็นได้ชัดเจน

ข้อ 14 เมื่อผู้ตรวจสอบประเมินตรวจพบว่าเจ้าของเรือที่ได้หนังสือรับรองมิได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง แนบท้ายประกาศนี้ ให้มีหนังสือแจ้งเตือนผู้นั้นให้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง โดยกำหนดระยะเวลาในการปรับปรุงแก้ไขตามที่เห็นสมควรก็ได้ กรณีเจ้าของเรือที่ได้รับหนังสือรับรองไม่ปรับปรุงแก้ไข หรือปรับปรุงไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ผู้ตรวจสอบประเมินรายงานต่อผู้มีอำนาจลงนามเพื่อสั่งพักใช้หนังสือ รับรองเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยให้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ข้อ 15 ให้ผู้ตรวจสอบประเมินรายงานต่อผู้มีอำนาจลงนามเพื่อส่งเพิกถอนหนังสือรับรองในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ผู้ได้รับหนังสือรับรองเคยถูกพักใช้หนังสือรับรองมาแล้วหนึ่งครั้ง และยังคงพบว่า มิได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง

(2) เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจพบภายหลังว่าเอกสารหลักฐานซึ่งผู้ได้รับหนังสือรับรองนำมายื่นตามประกาศนี้เป็นเอกสารปลอม ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ข้อ 16 หลักเกณฑ์การประเมินเพื่อออกหนังสือรับรอง เป็นไปตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 17 ในกรณีเรือประมงที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์หรือใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย หรือได้รับใบอนุญาตทำการประมงแล้วแต่ไม่สามารถออกทำการประมงได้ให้ได้รับยกเว้นการตรวจประเมินตามรายการมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมงแนบท้ายประกาศนี้ ในข้อ 3.1 ข้อ 3.2 ข้อ 3.3 ข้อ 3.4 ข้อ 3.5 ข้อ 4.1 ข้อ 4.3 ข้อ 5.2 ข้อ 5.3 ข้อ 5.4 ข้อ 5.5 ข้อ 5.6 และข้อ 5.7 สำหรับเรือประมงที่มีเครื่องทำความเย็น ให้ได้รับยกเว้นการตรวจประเมินตามรายการข้อ 6.2

เรือประมงที่ผ่านการตรวจประเมินตามวรรคหนึ่ง ให้ได้รับหนังสือรับรอง (สร. 3 ฉบับชั่วคราว)

ข้อ 18 เจ้าของเรือประมงที่ได้รับหนังสือรับรอง (สร. 3 ฉบับชั่วคราว) ตามข้อ 17 ต้องนำเรือประมงที่มีสัตว์น้ำมารับการตรวจประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมงอีกครั้งภายในเก้าสิบวัน หลังจากได้รับใบอนุญาตทำการประมง สำหรับเรือประมงนอกน่านน้ำไทย ให้ดำเนินการเมื่อมีการขนถ่ายสัตว์น้ำในครั้งแรก หรือเมื่อนำสัตว์น้ำขึ้นท่าเทียบเรือประมง หากไม่นำเรือประมงมารับการตรวจประเมินภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้หนังสือรับรองมาตรฐานด้านสุขอนามัยฉบับชั่วคราวสิ้นสุดสภาพ

ข้อ 19 หนังสือรับรองที่ได้ออกให้ตามประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2560 และประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2562 ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุหรือถูกเพิกถอน

ประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2560

1) ยกเลิกประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำและหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2559

2) “เรือขนถ่ายสัตว์น้ำ” หมายความว่า เรือประมงที่ใช้ทำการขนถ่ายสัตว์น้ำหรือขนส่งสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ แปรรูปสัตว์น้ำ หรือเก็บรักษาสัตว์น้ำเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ ไม่หมายความรวมถึงเรือบรรทุกตู้สินค้า

3) กำหนดผู้ที่ขอรับหนังสือรับรอง และ กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะขอรับหนังสือรับรอง

4) กำหนดวิธีปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการ

5) กำหนดหน้าที่ของเจ้าของเรือต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข เช่น

5.1) ดูแลรักษาเรือประมงให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ

5.2) ยินยอมให้ผู้ตรวจสอบประเมินเข้าไปในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ สำหรับทำการตรวจติดตามประเมินผลเพื่อรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานของการรับรองตามประกาศนี้

- 5.3) อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่ผู้ตรวจสอบประเมิน ในการติดตามตรวจสอบประเมินผล
- 5.4) ให้ข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับเรือประมงที่ได้รับหนังสือรับรอง เมื่อผู้ตรวจสอบประเมินร้องขอ
- 5.5) ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ตรวจสอบประเมิน
- 6) แบบประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำแบ่งเป็น 10 ด้าน (41 ข้อ) ดังนี้
 - 6.1) ด้านโครงสร้างของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 3 ข้อย่อย
 - 6.2) ด้านวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 3 ข้อย่อย
 - 6.3) ด้านบุคลากรประจำเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 6 ข้อย่อย
 - 6.4) ด้านสิ่งจำเป็นสำหรับสุขลักษณะในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 4 ข้อย่อย
 - 6.5) ด้านสารเคมีที่ใช้ในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 3 ข้อย่อย
 - 6.6) ด้านการป้องกันและกำจัดสัตว์และแมลงในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 2 ข้อย่อย
 - 6.7) ด้านการขนถ่ายและดูแลรักษาสัตว์น้ำในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 5 ข้อย่อย
 - 6.8) ด้านการแปรรูปและ/หรือการแช่เยือกแข็งในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 5 ข้อย่อย
 - 6.9) ด้านห้องเก็บรักษาวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ ประกอบด้วย 5 ข้อย่อย
 - 6.10) ด้านระบบคุณภาพความปลอดภัย HACCP ประกอบด้วย 5 ข้อย่อย

ประกาศกรมประมง เรื่อง การขึ้นทะเบียนและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง พ.ศ. 2562

- 1) ในประกาศนี้ “ผู้ตรวจสอบประเมิน” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง
- 2) การขึ้นทะเบียนผู้ตรวจสอบประเมิน
 - (1) สำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมและผ่านเกณฑ์ประเมินความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กรมประมงกำหนด
 - (2) ให้อธิบดีกรมประมงประกาศการขึ้นทะเบียนและออกบัตรประจำตัวสำหรับผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจสอบประเมินตามแบบแนบท้ายประกาศนี้
 - (3) บัตรประจำตัวผู้ตรวจสอบประเมินให้มีอายุสามปีนับแต่วันออกบัตร
 - (4) ให้กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง จัดการฝึกอบรมทบทวนความรู้ และประเมินความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ด้านมาตรฐานสุขอนามัยในเรือประมงให้แก่ผู้ตรวจสอบประเมินเป็นประจำ
- 3) คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าฝึกอบรม
 - (1) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพด้านการประมง ชีววิทยาทางทะเล วิทยาศาสตร์ทางทะเล หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือมีประสบการณ์การปฏิบัติงานในทะเล หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ไม่น้อยกว่าหกเดือน
 - (2) เป็นผู้ที่มิมีสภาพร่างกายและจิตใจที่เหมาะสม
 - (3) สามารถปฏิบัติหน้าที่บนเรือประมง

- (4) มีทักษะพื้นฐานด้านการใช้คอมพิวเตอร์
- (5) จะต้องไม่ใช่บุคคลที่มีหน้าที่อื่นใดในเรือประมง ยกเว้นเป็นผู้สังเกตการณ์ ทั้งนี้ ขั้นตอนการประกาศรับสมัคร และการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นไปตามประกาศและเงื่อนไขของกองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง
- 4) หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมและหลักเกณฑ์การประเมิน ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบประเมินแนบท้ายประกาศนี้
- 5) ในการปฏิบัติหน้าที่ และการรายงานของผู้ตรวจสอบประเมินต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้
 - (1) ก่อนเริ่มปฏิบัติหน้าที่ ให้แสดงบัตรประจำตัวผู้ตรวจสอบประเมินต่อผู้ควบคุมเรือพร้อมจัดเตรียมเอกสารการตรวจประเมิน
 - (2) ตรวจสอบประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมงตามที่กรมประมงกำหนด
 - (3) สรุปผลการตรวจสอบประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง
 - (4) รายงานผลตาม (2) และ (3) พร้อมภาพถ่ายให้เจ้าหน้าที่กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเลโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวันทำการ นับแต่วันตรวจประเมินแล้วเสร็จ
- 6) ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบประเมินไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดหรือปรากฏในภายหลัง ว่าขาดคุณสมบัติการเป็นผู้ตรวจประเมิน หรือเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินเกินอัตราที่กรมประมงกำหนด ให้กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเลรายงานต่อผู้มีอำนาจลงนามพิจารณาเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบประเมิน
- 7) ใบประกาศนียบัตรหลักสูตรการเป็นผู้ตรวจสอบประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัย ในเรือประมงที่กรมประมงออกให้ก่อนประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้บุคคลที่ผ่านการอบรมหลักสูตรดังกล่าว สามารถนำมาใช้ในการขอขึ้นทะเบียนผู้ตรวจสอบประเมินตามประกาศนี้ได้

คู่มือชาวประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง (กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง, 2560)

- 1) เนื้อหาส่วนใหญ่ถูกปรับปรุงและระบุใน ประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นปัจจุบัน
- 2) มีตัวอย่างและคำอธิบายในหัวข้อการประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง ซึ่งมีประโยชน์มากต่อทั้งเจ้าของเรือประมง และผู้ทำการประเมินมาตรฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันทั้ง 2 ฝ่าย

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้ตัวอย่างด้านสุขอนามัยบนเรือที่ดีเปรียบเทียบกับตัวอย่างที่ไม่ดีเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการจัดการมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง

- ขั้นการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการอภิปรายและเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับสุขอนามัยบนเรือ

เอกสารอ้างอิง

ประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2562

ประกาศกรมประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ และหลักเกณฑ์ในการออกหนังสือรับรอง พ.ศ. 2560

ประกาศกรมประมง เรื่อง การขึ้นทะเบียนและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบประเมินมาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง พ.ศ. 2562

คู่มือชาวประมง เรื่อง มาตรฐานด้านสุขอนามัยในเรือประมง กองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง 2560

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 16_1 ถึง 16_4

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมและขยะทะเล

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 1.5 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเลเป็นที่สนใจของประชาชนมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมทางทะเลกำลังเปลี่ยนแปลงไป เกิดมลพิษทางทะเล และขยะทะเลขึ้นเป็นจำนวนมาก ผู้ประกอบอาชีพในทะเล รวมถึงชาวประมงจึงเป็นประชาชนกลุ่มหนึ่งที่มีโอกาสสร้างมลพิษหรือขยะบนทะเล และได้รับผลกระทบจากมลพิษและขยะนั้น การให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางทะเล การเกิดมลพิษในทะเล และการจัดการเกี่ยวกับขยะทะเล จึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยสร้างความตระหนักและหาแนวทางป้องกันการเกิดมลพิษและขยะดังกล่าว

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางทะเล การเกิดมลพิษในทะเล และการจัดการเกี่ยวกับขยะทะเล

เนื้อหาสาระ

มลพิษทางทะเลและแนวทางแก้ไขในประเทศไทย

ทะเลและชายฝั่ง นอกจากจะเป็นแหล่งผลิตปลาและสัตว์น้ำอื่น ๆ อีกหลายชนิดที่เป็น อาหารของคนไทยแหล่งใหญ่แหล่งหนึ่งแล้ว ยังเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลาย และมีคุณค่ามากมาย แต่ในปัจจุบันแหล่งทรัพยากรชายฝั่งทะเลของไทยเสื่อมโทรมลงเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทะเลเป็นแหล่งสุดท้ายที่ของเสียจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งถูกซึ่งถูกพัดมาตาม ลำน้ำแล้วสะสมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณอ่าวไทยซึ่งมีแม่น้ำที่สำคัญถึงสี่สายไหลมารวมกัน คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง และยังมีสาเหตุสำคัญมา จากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วบริเวณชายฝั่ง ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย โดยไม่คำนึงถึงความเสื่อมโทรมที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม พานิชยกรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก่อให้เกิด ปัญหาจนเกิดเป็นมลพิษทางทะเล น้ำทะเลเสื่อมคุณภาพ และยังสร้างความเสียหายต่อพืชและ สัตว์ที่อยู่อาศัยในทะเล และบริเวณชาย ฝั่ง และความเสียหายที่เกิดขึ้นนี้ ก็ส่งผลย้อนกลับมายัง มนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว ผลกระทบ ด้านสุขภาพ หรือส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม เป็นต้น

มลพิษทางทะเล หมายถึง การที่มนุษย์นำเอาสิ่งต่าง ๆ ลงสู่สิ่งแวดล้อมในทะเล เช่น น้ำ เสีย ขยะ ไม่ว่าจะเป็นโดยตั้งใจหรือไม่ หรือจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เมื่อการกระทำนั้น ก่อให้ เกิดผลเสียต่อสิ่งมีชีวิต

เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ หรือการทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อม ล้อมในทะเลเสื่อมลง และทำให้คุณ
ค่าทางสุนทรียภาพลดลง

แหล่งกำเนิดมลพิษ

มลพิษทางทะเลเกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมและชุมชนเมืองต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ที่ดิน บริเวณชายฝั่งทะเล เช่น การเปลี่ยนพื้นที่การเกษตรไป เป็นพื้นที่ อุตสาหกรรม การเปลี่ยนปายาเลนไปเป็นนาเกลือ ทำให้สิ่งแวดล้อมทางทะเลเสื่อมโทรม ลงอย่างรวดเร็ว โดยมีแนวโน้มทวีความรุนแรง มากขึ้นในอนาคต แหล่งกำเนิดมลพิษดังกล่าว สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

1 แหล่งกำเนิดมลพิษจากชายฝั่ง ที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษมากที่สุดคือ ชุมชน สถานที่ท่องเที่ยว และ แหล่งอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ท่าเรือซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล และริมฝั่ง แม่น้ำที่ไหลลงสู่ทะเล ซึ่งกิจกรรมจากชายฝั่งดังกล่าวทำให้ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติบริเวณชายฝั่งและใน ทะเลเสื่อมโทรมลง

2 แหล่งกำเนิดมลพิษทางทะเล เกิดจากกิจกรรมในทะเลที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ได้แก่ การเดิน เรือ การทำประมง และหาเหียบเรือบริเวณชายฝั่งทำให้ทะเลมีการปนเปื้อนของ น้ำมันที่รั่วไหล นอกจากนี้การขุดร่องน้ำ การขุดเจาะก๊าซธรรมชาติ และการทำเหมืองแร่ในทะเล ก่อให้เกิดการฟุ้งกระจาย และเกิดการปนเปื้อนของสารมลพิษ รวมทั้งปรากฏการณ์น้ำเปลี่ยนสี ซึ่งก่อให้เกิดการเน่าเสียและเป็น อันตรายต่อสัตว์น้ำ

แหล่งกำเนิดมลพิษจากชายฝั่งทะเล

1. ชุมชน Communities

ชุมชน โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเลและปากแม่น้ำที่มี ชุมชนหนาแน่น เป็นแหล่งก่อให้เกิดมลพิษ จากกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้านเรือน ตลาดสด สำนักงาน โรงพยาบาล เช่น น้ำล้างจาน น้ำยาซักเสื้อผ้า ของ เสีย จากอาคารสำนักงานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งน้ำทั้งดังกล่าวมี ความสกปรกสูง เช่น ปริมาณฟอสฟอรัสและ ไนโตรเจน สูง ทำให้พืชน้ำเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้ต้องใช้ออกซิเจนในการสังเคราะห์แสงมากขึ้น จนทำให้ แหล่งน้ำเกิดภาวะขาดออกซิเจน และเสื่อมคุณภาพได้ ส่วนขยะหรือของเสียที่เป็นของแข็ง ได้แก่ โฟม ยาง ขวดแก้วและวัสดุที่ทำจากพลาสติกต่าง ๆ อาจมี อันตรายต่อสัตว์น้ำเพราะคิดว่าเป็นอาหาร เนื่องจาก ขยะดังกล่าวใช้เวลาในการย่อยสลายนาน เช่น ตัวรอด เมล มีอายุ 2-4 สัปดาห์ ผ้าฝ้ายมีอายุ 1-5 เดือน เชือกมี อายุ 3-14 เดือน ไม้มีอายุ 13 ปี กระป๋องอลูมิเนียมมี อายุ 200-300 ปี ขวดพลาสติกมีอายุ 450 ปี โฟมมีอายุ 500 ปี (บนดิน) ขวดแก้วไม่สามารถย่อยสลายได้ ของเสียและขยะเหล่านี้มักจะมาจาก ชุมชนที่ติดกับแม่น้ำ ที่ไหลลงสู่ทะเลหรือชุมชนที่อยู่ติดทะเล (การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย,2540) ของเสียที่ ถูกทิ้งดังกล่าวเมื่อถูก พัดเข้าสู่ชายฝั่งจะทำให้บริเวณนั้นสกปรก เสีย ทศณียภาพและไม่เหมาะแก่การท่องเที่ยว

2. อุตสาหกรรม Industrial Plant

แบ่งออกตามประเภทของสารมลพิษ ได้ดังนี้

อินทรีย์สาร Organic Matter

โรงงานที่ก่อให้เกิดอันตรายได้แก่ โรงงานกระดาษ ผลิตภัณฑ์อาหารน้ำตาล เหลา และ เบียร์ เป็นต้น โดยน้ำทิ้งจากแหล่งดังกล่าวมักมีปริมาณฟอสฟอรัสและไนโตรเจน สูง ทำให้การเจริญของ แบคทีเรียและเชื้อราเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจุลินทรีย์เหล่านี้จะใช้ออกซิเจนในการย่อยสลาย อินทรีย์สาร ปริมาณ ออกซิเจนในน้ำจึงลดลงและมีค่า ความสกปรกในรูปบีโอดีสูง ทำให้น้ำติดเชื้อหรือขาดกาออกซิเจนจนตาย ซึ่ง ภาวะ มลพิษแบบนี้ สังเกตได้จากการเน่าเหม็น

ความร้อน Heat

เกิดจากการปล่อยน้ำหล่อเย็นของโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ โดยน้ำที่ปล่อยมี อุณหภูมิสูงกว่าน้ำในสภาพแวดล้อม ทำให้ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำลดลง และ เกิดการเปลี่ยนแปลง ขบวนการเมตาโบลิซึมของสัตว์น้ำ เช่น การหายใจ การกินอาหาร และมีผลต่อการวางไข่ของสัตว์น้ำ สวนสัตว์ ที่เคลื่อนที่ได้ อาจจจะอพยพไปอยู่ที่อื่นซึ่ง เป็นการสูญเสียแหล่งอาหาร

โลหะหนัก Heavy Metals

เกิดจากการทิ้งของเสียจากโรงงานที่มีโลหะหนักปนอยู่ เช่น โรงงานทำพลาสติก ผลิต คลอรีน เครื่องไฟฟ้าบางชนิด หรือเป็นส่วนผสมของสารเคมีที่ใช้มาแบคทีเรีย และสี กันเปรียง เป็นต้น โลหะหนักที่ ส่วนใหญ่ที่พบได้แก่ปรอท ตะกั่ว แคดเมียม ทองแดง สังกะสี เหล็ก แมงกานีส โคบอลต์ เงิน เป็นต้น สาร เหล่านี้สามารถสะสมและถ่าย ทอดไปตามห่วงโซ่อาหารในสัตว์น้ำ ซึ่งเพิ่มปริมาณมากขึ้นจนถึงระดับที่อาจเป็น อันตรายต่อผู้บริโภคสัตว์น้ำได้

สารโพลีคลอไรด์ไบฟีนิล หรือ PCBs Polychlorinated Biphenyls

ใช้ในอุตสาหกรรมหลายชนิด เช่น อุตสาหกรรมไฟฟ้า โรงงานทำพลาสติก สี เป็นต้น สารเหล่านี้ที่มีความเป็นพิษ สูง ไม่สามารถย่อยสลายทางชีวภาพ และเป็นสารที่ถ่ายทอด สะสมตามห่วงโซ่อาหาร นอกจากนี้ยังเป็นสารที่ ก่อให้เกิดโรคมะเร็งได้

3. เกษตรกรรม Agriculture

ประเทศไทยได้พัฒนาจากระบบเกษตรกรรมมาสู่ระบบอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดมลพิษทางทะเลได้ ดังนี้

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ Aquaculture

พบทั่วไปบริเวณชายเลน ปากแม่น้ำ และคลองต่าง ๆ ที่ติดกับชายฝั่งทะเล สัตว์น้ำสำคัญที่ ทำการเพาะเลี้ยง ได้แก่ กุ้งกุลาดำ ปลากระพง ปูทะเล หอยนางรม โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ มีการ เพาะเลี้ยงกันมากในภาคใต้ มีการปล่อยน้ำทิ้งที่มีคุณภาพต่ำ ประกอบด้วยของเสียจากการขับถ่าย ตะกอนดิน สารเคมี ยาปฏิชีวนะ และเศษอาหารปนอยู่ด้วย เช่น แอมโมเนีย ไนโตรท รวมถึงค่าความเป็นกรดและด่างไม่ เหมาะสมกับการเจริญเติบโต ของสัตว์น้ำ ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำต่ำ จำนวนแพลงกตอนในน้ำสูงมาก เป็น ต้น

ปริมาณของเสียจากการกุ้งสามารถสรุปได้ดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2541)

พื้นที่เพาะเลี้ยง นากุ้งชายฝั่ง	ปริมาณน้ำทิ้ง ลบ.ม./ไร่/วัน	บีโอดี กก./ไร่/วัน	ไนโตรเจน กก./ไร่/วัน	ฟอสฟอรัส กก./ไร่/วัน
ทะเลอ่าวไทย	28.15	0.234	0.19	0.007
ทะเลอันดามัน	20.8	0.139	0.057	0.004

การเพาะปลูก Agriculture

โดยทั่วไปเกษตรกรจะใช้สารเคมีพวกยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืชและปุ๋ยในการป้องกัน การสูญเสียผลผลิต และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสารเคมีเหล่านี้สามารถแพร่ กระจายลงสู่ผิวน้ำใต้ดิน และผิวดิน ซึ่งจะมีการสะสมในแหล่งน้ำต่าง ๆ และถูกถ่ายเทลงสู่ทะเลได้โดยเฉพาะยากำจัดศัตรูพืช จะถูกดูดซึมผ่านแพลงก์ตอนพืช และสารแขวนลอยในน้ำ แล้วถ่ายทอดและสะสม เพิ่มขึ้นในสัตว์ที่อยู่ในห่วงโซ่อาหารที่สูงกว่า ทำให้สัตว์มีอาการผิดปกติจนถึงตายได้ ภาคใต้มีการปลูกข้าวนาปีเป็นส่วนใหญ่ ในปี พ.ศ. 2538 พบว่ามี 3.9 ล้านไร่ มี อัตราการการใช้ปุ๋ยในนาข้าวในอัตราเฉลี่ย 13 กก./ไร่/ปีทำให้เกิดความสกปรกในรูป แบบ ไนเตรต-ไนโตรเจน และฟอสฟอรัส ที่ถ่ายเทจากนาข้าวซึ่งมีค่าเท่ากับ 5 และ 0.8 ก./ไร่/วัน (กรมควบคุมมลพิษ,2541)

4. การท่องเที่ยว Tourism

ปัจจุบันการท่องเที่ยวทางทะเลได้รับความนิยมสูง และผลที่ตามมาคือ การเพิ่มปริมาณ ขยะมูลฝอยของเสีย และน้ำทิ้งจากสถานที่พักตากอากาศ ร้านอาหารและสถานบริการอื่น ๆ รวมถึงคราบน้ำมันที่เกิดจากเรือท่องเที่ยว และเรือโดยสารทำให้น้ำทะเลมีคุณภาพ เสื่อมลง นอกจากนี้ยังเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เช่น การทิ้งสมอเรือ บริเวณแนวปะการัง ปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลให้ทรัพยากรชายฝั่ง ระบบนิเวศนิตอง ทะเล และทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวอันเสื่อมโทรมลง และยังส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นนั้นรวมถึงส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจด้วย ตัวอย่างเช่น การเกิดการขยายตัวของสาหร่ายเห็ดหูหนู (Padina) ที่ อ่าวแม่ยาย อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ตั้งแต่ปี 2531 ทำให้ปะการังที่สมบูรณ์หนาแน่น ถูกสาหร่ายขึ้นคลุมจนจนทำให้ปะการังล้มตาย และปิดอ่าวลงในที่สุด ซึ่งสาเหตุ เกิดจาก มีสารฟอสเฟตจากการซักล้างตากกางมาก และไม่มีการระบาย จึงเป็นอาหารให้สาหร่าย

5. ท่าเรือและสะพานปลา Fishing Port

บริเวณท่าเรือส่วนใหญ่มีการรั่วไหลของน้ำมันจากการซ่อมเครื่องยนต์ การถ่ายน้ำมันเครื่อง น้ำทิ้งจากท่าเรือ และการทำความสะอาดเรือ ส่วนท่าเทียบเรือประมงและสะพานปลา พบ ว่าน้ำทิ้งจากการล้างทำความสะอาดสัตว์น้ำ แปรรูปสัตว์น้ำ การล้างทำความสะอาดท่าเรือและเรือประมง ไหลลงสู่แหล่งน้ำโดยตรงโดยไม่ผ่านการดักเศษชิ้นส่วนสัตว์น้ำและระบบบำบัดใด ๆ จึงมักมีคราบน้ำมัน เศษซากสัตว์น้ำ และเศษขยะมูลฝอยลอยอยู่บนผิวน้ำ ซึ่งน้ำทิ้งเหล่านี้จะมีสาร อินทรีย์ปนเปื้อนเป็นจำนวนมาก มีผลต่อคุณภาพน้ำและสิ่งมีชีวิตในบริเวณนั้น

แหล่งกำเนิดมลพิษในทะเล

1. การรั่วไหลของน้ำมัน Oil Spill

เกิดจากอุบัติเหตุทางเรือ เช่น เรือชนกัน การอับปางของเรือ และกิจกรรมการเดินเรือ ได้แก่ การถ่ายน้ำมันเครื่อง การระบายน้ำในท่าเรือ การขนถ่ายน้ำมัน การขุดเจาะก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันในทะเล น้ำทิ้งเหล่านี้ล้วนปนเปื้อนน้ำมันก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทะเล เนื่องจาก น้ำมันบนผิวน้ำไปขัดขวางการถ่ายเทก๊าซออกซิเจนระหว่างอากาศและน้ำ ทำให้สัตว์น้ำขาด ออกซิเจนและรากต้นไม้ในป่าชายเลนไม่สามารถหายใจได้ จึงเป็นการทำลายระบบนิเวศนิตอง ป่าชายเลน ส่วนคราบน้ำมันจะเคลือบขนของสัตว์และถูกดูดซึมเข้าไปในร่างกาย ยับยั้งการสืบพันธุ์และ การเจริญเติบโต โดยเฉพาะไขนกจะไม่สามารถฟกออกเป็นตัวได้

4.การทำเหมืองแร่ในทะเล Offshore Mining

สารพิษจากการทำเหมืองแร่ คือ ตะกอนที่เกิดจากการขุดและล้างแร่จะฟุ้งกระจายและ ถูกพัดพาไปไปในบริเวณใกล้เคียง เนื่องจากการแพร่กระจายของตะกอนทำให้น้ำขุ่นเป็นการทำลายความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว และไม่เหมาะต่อการดำรงชีวิตของปะการัง สัตว์น้ำวัยอ่อน และสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ โดยตะกอนอาจไปอุดตันตามเหงือก หรือตกทับอยู่บนตัวสัตว์น้ำ เนื่องจากพื้นที่ประทานบัตรเหมืองแร่ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณป่าชายเลนและบริเวณใกล้เคียง จึงมีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ป่าชายเลนและการประมง นอกจากนี้ตะกอนที่เกิดขึ้นจะลดการส่องผ่านของแสงลงสู่แหล่งน้ำทำให้อัตราการสังเคราะห์แสงของแพลงก์ตอนพืชลดลง การทำเหมืองแร่ในทะเลจึงส่งผล กระทบอย่างมากต่อระบบนิเวศน์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในประเทศไทย มีกิจกรรมการทำเหมืองแร่ มากทางชายฝั่งทะเลภาคใต้ ซึ่งเป็นแหล่งแรดีบุกของประเทศไทย โดยเฉพาะทางฝั่งทะเลอันดามัน แถบจังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต ซึ่งในปัจจุบันได้หยุดทำเหมืองดีบุกไปเนื่องจากราคาดีบุกในตลาดโลกตกต่ำลง

5. การขุดลอกท้องน้ำ Dredging

การขุดลอกพื้นที่เพื่อจัดทำแนวร่องน้ำเข้าท่าเรือ มี 2 ขั้นตอน คือ การเคลื่อนย้ายดินตะกอนจากพื้นท้องน้ำ และการทิ้งดินตะกอน ก่อให้เกิดการเพิ่มปริมาณตะกอนและสารแขวนลอยในน้ำ การเพิ่มความขุ่นของน้ำ การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของพื้นท้องน้ำ (ถ้ากรณีที่ทิ้ง ดินตะกอนในทะเลการเปลี่ยนแปลงจะเกิดจากการทับถมของตะกอนดิน) กรณีทิ้งดินตะกอนบนฝั่ง อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะอุทกวิทยาของพื้นที่เช่น ทิศทางการไหลของน้ำผิวดิน และ การเปลี่ยนแปลงลักษณะสมุทรศาสตร์ชายฝั่ง การฟุ้งกระจายของสารอาหารและสารพิษ การ เปลี่ยนแปลงปริมาณของพืชและสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บนพื้นท้องน้ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมที่กล่าวมาข้างต้นจะมีความรุนแรงจน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับการเปลี่ยนแปลง สถานภาพและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมประเด็นหลัก ได้แก่ ผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ ระบบนิเวศน์ของสิ่งมีชีวิตในน้ำ การประมง การท่องเที่ยว เป็นต้น

แนวทางการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางทะเล

1. การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเล

เพื่อทราบสถานการณ์ของคุณภาพน้ำทะเล และสถานการณ์ของมลพิษทางทะเลที่มี การเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ น้ำทะเลชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม และจัดทำมาตรการการ จัดการมลพิษทางทะเล กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการสำรวจคุณภาพน้ำทะเล ชายฝั่งทั่วประเทศเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะบริเวณที่คุณภาพน้ำมีแนวโน้มเสื่อมโทรม จะมีการติดตามตรวจสอบหลายครั้งต่อปีขึ้นอยู่กับความรุนแรงของสถานการณ์ เพื่อค้นหาแหล่งกำเนิดมลพิษและควบคุมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย

2. กำหนดมาตรฐานเพื่อควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษต่าง ๆ

กรมควบคุมมลพิษได้ประกาศมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษบริเวณชายฝั่งที่มีผลต่อคุณภาพน้ำทะเล เช่น มาตรฐานน้ำทิ้งจากชุมชน มาตรฐานน้ำทิ้งอุตสาหกรรม เพื่อควบคุมการพัฒนากิจกรรม

6. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และจิตสำนึกด้านอนุรักษ์ แก่ประชาชน

โดยทางภาครัฐและเอกชนได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรทางทะเล และให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล สำหรับกรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำรายงาน คุณภาพน้ำชายฝั่งทะเล และเอกสารเผยแพร่ความรู้ด้านการจัดการมลพิษทางทะเล

7. แผนปฏิบัติการฉุกเฉินเพื่อป้องกันและแก้ไขมลพิษทางทะเล

ได้จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน ในการขจัดคราบน้ำมันสำหรับการควบคุมมลพิษ เพื่อเตรียมข้อมูลพื้นฐาน และโครงสร้างของการปฏิบัติการต่าง ๆ ในการรับแจ้งข่าวการเกิดคราบน้ำมันในทะเลขึ้นตน ตลอดจนการทำความสะอาดคราบน้ำมัน แผนการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมจากการเกิดคราบน้ำมัน ไปจนถึงการทำการฟ้องร้องค่าเสียหายต่าง ๆ เพื่อป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่ได้รับผลกระทบเนื่องจากน้ำมันรั่วไหล

ขยะทะเล

ขยะทะเล คือ ของเสียที่เกิดจากมนุษย์ที่ถูกทิ้งลงสู่ทะเลทั้งทางตรง และทางอ้อม โดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ มีตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ ซึ่งขยะดังกล่าวเป็นขยะพลาสติกมีน้ำหนักเบาและไม่สามารถย่อยสลายได้ในเวลาที่สั้นจึงถูกพัดพาไปในที่ที่ห่างไกลจากแหล่งกำเนิดโดยคลื่น ลม กระแสน้ำ และน้ำขึ้นน้ำลง ขยะพลาสติกส่วนใหญ่ประกอบด้วยของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ถัง ขวด ภาชนะใส่อาหาร และวัสดุที่ใช้ในการบรรจุหีบห่อ รวมทั้งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เช่น สายรัด แผ่นพลาสติก หมวกนิรภัย และ เครื่องมือประมง เช่น แห อวน ลอบ (UNEP and NOAA, 2011)

ทำไมจึงต้องให้ความสำคัญกับขยะทะเล

จากสถานการณ์พบแพขยะทะเลซึ่งส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยขยะพลาสติก ยาวกว่า 10 กิโลเมตร ในทะเลนอก เขตชายฝั่งของจังหวัดชุมพร ทำให้ประเด็นขยะทะเลกลายเป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายต่างกลับมาให้ความสนใจอีกครั้ง ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงมาตรการการบริหารจัดการขยะทั้งบนบกและในทะเลที่ขาดประสิทธิภาพ ประกอบกับเอกสารงานวิจัยของ Jambeck และทีมงานในวารสาร Science ฉบับที่ 347 ปี 2558 ที่จัดอันดับให้ประเทศไทยเป็น อันดับที่ 6 ของประเทศที่มีปริมาณขยะพลาสติกที่ขาดการบริหารจัดการที่ถูกต้อง

ปัญหาขยะทะเลเป็นปัญหาระดับโลก และถูกบรรจุอยู่ในวาระการพัฒนา 2030 เป้าหมายที่ 14 เป้าประสงค์ที่ 14.1 การลดมลพิษทางทะเลรวมถึงขยะทะเล ทุกภาคส่วนมีความเกี่ยวข้อง เราทุกคนเป็นทั้งต้นเหตุที่ทำให้เกิดขยะและเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากขยะ โดยเฉพาะชุมชนตามแนวชายฝั่งทะเล และเกาะ มีหลายหน่วยงานเกี่ยวข้องทั้งในระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติ เช่น กระทรวงมหาดไทย กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมควบคุมมลพิษ กรมเจ้าท่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันมีความพยายามแก้ไขปัญหาขยะทะเลแล้ว เช่น การตามเก็บขยะตามแนวชายฝั่งหรือในทะเล หรือการใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถทดแทนทั้งถุงพลาสติกหรือกล่องโฟม เป็นต้น แต่สถานการณ์ปัจจุบันการแก้ไขปัญหาอย่างไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ต่างคนต่างทำ และไม่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไข

มาตรการ/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	รัฐบาล	ประชาชน	เอกชน
<i>การป้องกัน</i>			
1. ลดปริมาณขยะพลาสติกที่ต้องนำไปกำจัด	++ มีมาตรการให้ผู้ผลิตลด เลิก ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่สามารถนำมาใช้ ใหม่ได้ หรือย่อยสลายยาก	+ ผู้ซื้อผู้ขายมีความตระหนักใน การลด เลิก การใช้วัสดุที่ไม่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ หรือย่อยสลายยาก	++ ห้างร้านร้านค้าไม่ใช้ถุงพลาสติก
2. นำขยะพลาสติกกลับมาเป็นวัตถุดิบ	++ สร้างแรงจูงใจให้กับผู้ผลิตที่นำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ เช่น การลดภาษี การสนับสนุนการส่งออก เป็นต้น +++ จัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะ หรือธนาคารขยะ เพื่อสร้างมาตรฐานและ ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ	+ เก็บ รวบรวม คัดแยกขยะ	2. นำขยะพลาสติกกลับมาเป็นวัตถุดิบ
3. เพิ่มผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	++ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	+ สนับสนุนการใช้วัสดุที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม	+++ ภาคอุตสาหกรรมผลิตวัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. เพิ่มศักยภาพในการจัดเก็บ	+ การเพิ่มบริการจัดเก็บขยะให้ เข้าถึงทุกชุมชน ทั้งบนบก และชายฝั่ง โดยจัดเก็บตามประเภทขยะ + จัดเก็บขยะให้ตรงต่อเวลา และสม่ำเสมอ	+ นำขยะที่มีการคัดแยกแล้ว มาทิ้งให้ถูกที่ ถูกเวลา + รับผิดชอบในส่วนของคุณค่าใช้จ่ายที่มากับการจัดเก็บ	++ เข้ามาลงทุนให้บริการ จัดเก็บขยะที่มีประสิทธิภาพ ++ ส่งเสริมธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprises) เช่น ธุรกิจรับซื้อของเก่า เป็นต้น
5. เพิ่มศักยภาพในการกำจัด	++ สร้างสถานที่กำจัดขยะให้ถูกตามสุขลักษณะและครอบคลุมทั่ว ประเทศ	+ รับผิดชอบในส่วนของคุณค่าใช้จ่ายที่มากับการกำจัด	+++ ผู้ผลิตมีความรับผิดชอบต่อการจัดผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุการใช้งาน (Polluter Pay Principal)

มาตรการ/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	รัฐบาล	ประชาชน	เอกชน
6. กำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ เช่น กำหนดเขตปลอดขยะ เป็นต้น	+++ ออกมาตรการการและมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	++ เคารพและปฏิบัติตามกฎ	++ เคารพและปฏิบัติตามกฎ

มาตรการ/ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	รัฐบาล	ประชาชน	เอกชน
การแก้ไข			
1. เก็บขยะชายหาด	+ สนับสนุนการเก็บข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและต่อเนื่องจัดทำรายงานสถานการณ์	+ เพิ่มช่องทางการสื่อสารใน การแจ้งเหตุการณ์ + สร้างเครือข่ายเก็บขยะชายฝั่งและในทะเล	+ สนับสนุนงบประมาณ
การศึกษา	+ ประชาสัมพันธ์สถานการณ์ขยะบนบกและทะเล เพื่อสร้างจิตสำนึก ++ จัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัย งบประมาณ +++ วิเคราะห์องค์ประกอบของวัสดุ (Material flow) ++ ศึกษาแหล่งที่มาผลกระทบ และการไขปัญหาของ microplastic และ microbeat + ศึกษาการเก็บข้อมูลขยะเพื่อเป็นไปตามหลักสากล เช่น ICC เป็นต้น พร้อมทั้งสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการได้	+ รับการฝึกอบรม	+ สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยหรือสร้างห้องปฏิบัติการ

	++ ศึกษาข้อตกลง และ ข้อปฏิบัติของอนุสัญญา ระหว่าง ประเทศ ระยะเวลา		
--	--	--	--

หมายเหตุ ระยะเวลา: + สำเร็จในเร็ววัน

++ ใช้เวลาเกิน 1 ปีถึงจะสำเร็จ

+++ ใช้เวลานานถึงจะสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะ หรือ 7R

1. Refuse (ปฏิเสธถุงพลาสติกและโฟม)

ประเทศไทยมีปริมาณขยะประเภทพลาสติกและโฟมมากถึง 2.7 ล้านตัน หรือเฉลี่ย 7,000 ตันต่อวันเลยทีเดียว ไม่สามารถกำจัดด้วยวิธีฝังกลบได้ทั้งหมด เพราะพลาสติกจะใช้เวลาย่อยสลายถึง 450 ปี! แต่ขณะเดียวกัน ขยะประเภทนี้ ก็ไม่สามารถนำไปเผาทำลายได้ เพราะถุงพลาสติกมีส่วนประกอบของเม็ดปิโตรเลียม ซึ่งเมื่อระเหยไปในบรรยากาศจะสร้างสารปนเปื้อนในดินและน้ำ ฉะนั้นทางที่ดีคือเลือกปฏิเสธแล้วหันมาใช้ถุงผ้า กล่องข้าวที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติ ไปจนถึงภาชนะใช้ซ้ำต่าง ๆ อย่างหลอด ขวดน้ำ ซ้อนส้อม ตะเกียบ เป็นต้น

2. Recycle (แยกขยะให้เป็นนิสัย)

ทุกคนคงเคยเห็นถังขยะหลากหลายสีมาตั้งแต่เด็ก แต่รู้หรือไม่ว่า นอกจากการแยกขยะให้เป็นนิสัยจะช่วยให้กำจัดขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นแล้ว มันยังช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ใช้ในกระบวนการกำจัดขยะอีกด้วย

- ขยะอินทรีย์ หรือที่เรียกกันติดปากว่า ขยะเปียก เป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ เช่น เศษอาหาร เศษใบไม้ พืชผัก ผลไม้ต่างๆ ทั้งลงถังสีเขียว

- ขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ผ่านกระบวนการเปลี่ยนรูปร่างต่าง ๆ เช่น กระดาษ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก พลาสติก โลหะ อโลหะ ทั้งลงถังสีฟ้า

- ขยะทั่วไป เป็นขยะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าในการนำไปรีไซเคิล เช่น ถุงพลาสติก ถุงขนม เปลือกลูกอม ทั้งลงถังสีเหลือง

- ขยะอันตราย เป็นขยะที่ต้องเก็บรวบรวมแล้วนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและมลพิษ เช่น ขยะอิเล็กทรอนิกส์ บรรจุภัณฑ์สารเคมีต่าง ๆ ทั้งลงถังสีแดง

เอกสารอ้างอิง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฉบับย่อ กุมภาพันธ์ 2561 สถานการณ์และแนวทางการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาขยะทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
มลพิษทางทะเลและแนวทางแก้ไขในประเทศไทย สวนแหล่งน้ำทะเล สำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรม
ควบคุมมลพิษ

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 17_1 ถึง 17_2

วิชา หลักสูตรสำหรับอบรมสำหรับลูกเรือประมง

เรื่อง สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของลูกเรือ

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าของเรือ นายท้ายเรือหรือไต๋ก๋งเรือ ลูกเรือ

เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม 1.5 ชั่วโมง

ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งออกอาหารทะเลสู่ตลาดโลกเป็นอันดับ 5 ของโลก ด้วยส่วนแบ่งการตลาด 4% เทียบปี 2561 อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยมีมูลค่ารวมกว่า 6.6 พันล้านบาท แบ่งเป็นตลาดส่งออกถึง 89% สัดส่วนสินค้าส่งออกแต่ละประเภท ได้แก่ ทุ่นกระป๋อง 38.6% กุ้งแช่แข็ง 13.1% กุ้งปรุงสุก 9.5% ปลาหมึกแช่แข็ง 5.6% ปลาปรุงสุก 5.5% และอื่น ๆ รวมถึงการบริโภคภายในประเทศ โดยวัตถุดิบจะได้อาจมาจากการนำเข้า และการทำประมงทะเล ทำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และการว่าจ้างงาน

ประเทศไทยมีเรือประมงประมาณ 31,500 ลำ โดยแบ่งเป็นประมงพาณิชย์ จำนวน 10,500 (เรือที่มีขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป) และเรือประมงพื้นบ้าน (ต่ำกว่า 10 ตันกรอส) จำนวน 21,000 ลำ โดยมีการว่าจ้างแรงงานประมาณ 100,000 คน

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยถูกมองว่าเป็นประเทศที่มีแรงงานบังคับและการค้ามนุษย์บนเรือประมง เพื่อยกระดับมาตรฐานของลูกจ้างที่ทำงานบนเรือประมง จึงจำเป็นต้องให้ลูกจ้างทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตน ทำให้ลูกจ้างและนายจ้างทำงานร่วมกันได้ โดยไม่มีฝ่ายไหนเอารัดเอาเปรียบกัน เพราะมีกฎหมายแรงงานกำหนดข้อปฏิบัติต่างๆไว้ เพื่อเป็นแนวทาง และลดปัญหาต่างๆ ในการทำงานได้เป็นอย่างดี แต่ที่เกิปัญหาระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างปัจจุบัน เพราะไม่รู้กฎหมายแรงงาน จึงจำเป็นต้องทราบเพื่อคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อทราบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลูกจ้างที่ทำงานบนเรือประมง และสามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ
2. เพื่อป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบจากการจ้างงาน
3. เพื่อป้องกันการเป็นแรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์
4. เพื่อสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องและไม่ผิดกฎหมาย

เนื้อหาสาระ

- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. 2562 ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 พ.ศ. 2562 และจะมีผลบังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของแรงงานประมงและป้องกันการบังคับใช้แรงงานในงานประมง

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อกำหนดหน้าที่ของเจ้าของเรือและการปฏิบัติหน้าที่ของแรงงานประมงให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อคุ้มครองสิทธิของแรงงานประมงและป้องกันการบังคับใช้แรงงานในงานประมงที่มีความแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป เนื่องจากมี

ความเสี่ยงภัยทางทะเลและมีระยะเวลาการทำงานที่ต่อเนื่องเป็นเวลานาน อันเป็นการส่งเสริมและเพิ่มความสามารถในการประกอบกิจการประมงของประเทศ ตลอดจนเพื่อเป็นการอนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 188 ว่าด้วยการทำงานในภาคการประมง ค.ศ. 2007

ในพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดนิยามที่สำคัญต่าง ๆ ไว้ เช่น คำว่า “เจ้าของเรือ” หมายความว่า เจ้าของเรือประมง และให้หมายความรวมถึงผู้เช่าเรือประมง แต่ไม่ให้ความหมายรวมถึงเจ้าของเรือประมงซึ่งให้ผู้อื่นเช่าหรือใช้เพื่อประกอบกิจการประมงโดยตนเอง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย, คำว่า “แรงงานประมง” หมายความว่า ผู้ควบคุมเรือประมงและคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง แต่ไม่ให้ความหมายรวมถึงผู้สังเกตการณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการประมง เป็นต้น

เจ้าของเรือ และแรงงานประมงต้องปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ขั้นต่ำในการทำงาน การปฏิบัติหน้าที่ ที่พักอาศัย อาหาร การคุ้มครองความปลอดภัยและสุขอนามัยในการทำงานบนเรือประมง และการจัดสวัสดิการ ในการทำงาน บรรดาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน กฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยการประมง กฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน และกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ เป็นต้น ในการจัดทำสัญญาจ้าง ต้องกำหนดเงื่อนไขหรือการจัดการอย่างอื่นเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของแรงงานประมงและสภาพการทำงานทั้งบนเรือและบนท่าเทียบเรือ

กฎหมายนี้ได้มีการคุ้มครองแรงงานในด้านต่างๆ เช่น

- การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย กฎหมายว่าด้วย การบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว และกฎหมายว่าด้วยการประมง ที่เกี่ยวกับการทำงานของแรงงานประมง ให้ทำได้เฉพาะกรณีที่ผู้ขออนุญาตมีใบรับรองแพทย์แสดงว่ามีความพร้อมด้านสุขภาพ ในการทำงานบนเรือประมงซึ่งรวมทั้งสุขภาพด้านการได้ยินและด้านสายตาด้วย (มาตรา 8)
- เมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้เกิดขึ้นนอกน่านน้ำไทย หรือ ณ ต่างประเทศ แรงงานประมงมีสิทธิขอเดินทางกลับสถานที่ที่เจ้าของเรือรับแรงงานประมงเข้ามาทำงานหรือสถานที่ตกลงกันไว้ในสัญญาจ้าง
 - (1) ครบกำหนดเวลาตามสัญญาจ้างในระหว่างเวลาที่แรงงานหรือสถานที่ที่ตกลงกันไว้ในสัญญาจ้างอันมิใช่สถานที่ที่เจ้าของเรือรับแรงงานประมงเข้าทำงานและมิได้มีการตกลงต่อสัญญาจ้างต่อไป
 - (2) เจ้าของเรือหรือแรงงานประมงบอกเลิกสัญญาจ้างก่อนครบกำหนดตามสัญญาจ้าง หรือเจ้าของเรือเปลี่ยนเงื่อนไขในสัญญาจ้างโดยแรงงานประมงไม่ยินยอม
 - (3) แรงงานประมงเจ็บป่วยจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
 - (4) แรงงานประมงถูกนำไปอยู่ในต่างประเทศไม่ว่าด้วยเหตุใดอันมิใช่เป็นความผิดของแรงงานประมง (มาตรา 9)
- ในกรณีที่มีค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการจัดหางานสำหรับแรงงานประมง ให้ผู้จัดหางานเรียกเก็บจากเจ้าของเรือ และเจ้าของเรือมีหน้าที่ต้องชำระค่าบริการและค่าใช้จ่ายดังกล่าว (มาตรา 11)

- เจ้าของเรือต้องจัดให้แรงงานประมงได้รับสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพและสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด โดยจะจัดให้มีประกันที่คุ้มครองด้านสุขภาพและสวัสดิการดังกล่าว หรือวิธีอื่นใดที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนดก็ได้ (มาตรา 12)
- เรือประมงที่มีดาดฟ้าและมีขนาดตั้งแต่สามร้อยตันกรอสขึ้นไป ต้องจัดให้มี ที่พักอาศัยบนเรือประมงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย (มาตรา 13)
- เรือประมงที่ออกไปทำการประมงเกินกว่าสามวัน และมีความยาวตลอดลำ โดยวัดจากจุดที่อยู่หน้าสุดของหัวเรือถึงจุดหลังสุดของท้ายเรือ เป็นระยะเส้นตรงขนานไปกับเส้นแนวน้ำที่กำหนดไว้ ตั้งแต่ 26.5 เมตรขึ้นไป ต้องมีใบรับรองว่าเรือผ่านการตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่ และสภาพการทำงานตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมเจ้าท่าประกาศกำหนด (มาตรา 14)
- ในกรณีที่แรงงานประมงร้องเรียนว่าเจ้าของเรือมิได้ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าของเรือไม่สามารถจะบอกเลิกสัญญาจ้างหรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้แรงงานประมงไม่สามารถทนทำงานต่อไปได้ (มาตรา 15)

นอกจากนี้ กฎหมายนี้ยังให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่บางประการ เช่น ในการขึ้นไปบนเรือประมงหรือเข้าไปในสถานที่ประกอบกิจการของเจ้าของเรือ เพื่อตรวจสอบสภาพ การทำงาน สภาพการจ้าง และสภาพความเป็นอยู่ สอบถามข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบหรือพิสูจน์ข้อเท็จจริงในอันที่จะปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น

- กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561

กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 พ.ค. 2562 โดยเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2557 ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสภาพการจ้างงานในงานประมงทะเล และกฎหมายว่าด้วยการประมง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าจ้างเพื่อคุ้มครองแรงงาน ให้ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม

โดยกำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่ต่อไปนี้ เช่น

- ให้นายจ้างจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างและค่าทำงานในวันหยุดเป็นภาษาไทย และเก็บไว้ ณ สถานที่ทำงานของนายจ้างและลูกจ้าง เพื่อให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจสอบเมื่อมีการจ่ายค่าจ้างและค่าทำงานในวันหยุดให้แก่ลูกจ้าง ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างลงลายมือชื่อในเอกสารดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน
- ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างและค่าทำงานในวันหยุดให้ถูกต้องและตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน แต่ให้จ่ายเดือนหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง ในกรณีที่เงินส่วนแบ่งที่นายจ้างตกลงจ่ายให้แก่ลูกจ้างตามมูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ ให้จ่ายตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน แต่ต้องไม่เกินสามเดือนต่อหนึ่งครั้ง

- ให้นายจ้างกำหนดค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างเป็นค่าจ้างรายเดือน โดยให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามที่คณะกรรมการค่าจ้างประกาศกำหนดคูณด้วยสามสิบ
- ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างและค่าทำงานในวันหยุดให้แก่ลูกจ้างผ่านบัญชีธนาคาร ของลูกจ้างโดยนายจ้างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของลูกจ้าง

- กฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

กฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2541 เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเลมีสภาพการจ้างและการทำงานที่แตกต่างไปจากการจ้างงานทั่วไป ซึ่งสมควรกำหนดการคุ้มครองในงานดังกล่าวไว้เป็นพิเศษให้แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

กฎกระทรวงนี้ ได้กำหนดนิยามคำว่า "บรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล" หมายความว่า (1) การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับการผูกมัดรวมกัน แยกออก จัดเรียงหรือเคลื่อนย้ายซึ่งสินค้าเรือเดินทะเล การให้สัญญาณเพื่อความปลอดภัยในการเคลื่อนย้ายสินค้าไปยังที่ที่ต้องการ การควบคุมปั่นจั่นหรือเครื่องกวาน และให้หมายความรวมถึงการทำความสะอาดเรือเดินทะเลก่อนหรือหลังจากการบรรทุกหรือขนถ่าย และ (2) การกระทำใด ๆ ที่เป็นการบริการเสริมหรือเกี่ยวเนื่องกับการบรรทุกหรือ ขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล หรือการกระทำอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ตัวอย่างหน้าที่ที่ลูกจ้างและนายจ้างต้องปฏิบัติ เช่น

- การกำหนดระยะเวลาทำงานปกติ เวลาเริ่มต้น และเวลาสิ้นสุดของการทำงานแต่ละวันให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด
- ห้ามมิให้นายจ้างรับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีเข้าทำงานในงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล เว้นแต่งานทำความสะอาดเรือ งานผูกมัดจัดเรียงหรืองานอื่นที่อธิบดี ประกาศกำหนด นายจ้างอาจรับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปีเข้าทำงานดังกล่าวได้
- ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามจำนวนแรง โดยไม่มีการเหมาจ่าย ค่าจ้าง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีประกาศกำหนด
- ในกรณีที่นายจ้างมิให้ลูกจ้างหยุดงาน หรือจัดให้ลูกจ้างหยุดงานน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตามอัตราที่อธิบดีประกาศกำหนด
- ให้นายจ้างจัดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและมีปริมาณเพียงพอแก่ลูกจ้างที่ทำงานหากนายจ้างไม่จัดอาหารให้ลูกจ้าง ให้นายจ้างจ่ายเงินค่าอาหารให้แก่ลูกจ้าง คนละไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของค่าจ้างหนึ่งแรงต่อหนึ่งมือ
- ให้นายจ้างจัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน และกำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ลูกจ้างต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงานและต้องปฏิบัติตามมาตรการเพื่อความปลอดภัยในการทำงานที่นายจ้างจัดหรือกำหนด

- ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง กำหนดแบบสัญญาจ้างในงานประมงทะเล

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2560

[illegible]

แบบสัญญาจ้าง

- ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง แบบจัดเวลาพักในงานประมงทะเล

เรือประมงทุกลำให้จัดเวลาพักไม่น้อยกว่า 10 ชั่วโมง ในระยะทำงาน 24 ชั่วโมง และไม่น้อยกว่า 77

อัสปดาร์ห์ โทษปรับนายจ้างไม่เกิน 2 หมื่นบาท

- ประการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง การจัดเวลาพักของลูกจ้างในงานประมงทะเล

[illegible]

ตัวอย่างการจัดทำแบบจัดเวลาพัก

- ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง กำหนดแบบทะเบียนลูกจ้างในงานประมงทะเล

[illegible]

แบบทะเบียนลูกจ้าง

- พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2551) พ.ศ. 2562

พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ.2551) พ.ศ. 2562 ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2562 โดยเหตุผลในการประกาศใช้ พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ เพื่อให้มีการกำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นความผิดฐาน บังคับใช้แรงงานหรือ บริการและกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสม เพื่อป้องกันและจัดการบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ รวมทั้ง กำหนดมาตรการในการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการถูกบังคับใช้แรงงาน หรือบริการ และการพิจารณาคดีให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวทางเดียวกับผู้เสียหายจาก การกระทำ ความผิดฐานค้ามนุษย์ ตลอดจนเพื่อเป็นการอนุรักษ์การให้เป็นไปตามพิธีสาร ค.ศ. 2014 ส่วนเสริม อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 29 ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. 1930

“การค้ำมนุษย์” หมายถึง การจัดหา การขนส่ง การส่งต่อ การจัดให้อยู่อาศัยหรือการรับไว้ซึ่งบุคคล ด้วยวิธีการขู่เข็ญ หรือด้วยการใช้กำลัง หรือด้วยการบีบบังคับในรูปแบบอื่นใด ด้วยการลักพาตัว ด้วยการฉ้อโกง ด้วยการหลอกลวงด้วยการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือด้วยการใช้สถานะความเสียงภัยจากการค้ำมนุษย์โดยมิชอบ หรือมีการให้ หรือรับเงิน หรือผลประโยชน์เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของบุคคลผู้มีอำนาจควบคุมบุคคลอื่นเพื่อความมุ่งประสงค์ในการแสวงประโยชน์ การแสวงประโยชน์อย่างน้อยที่สุด ให้รวมถึงการแสวงหา ประโยชน์จากการค้าประเวณีของบุคคลอื่นหรือการแสวงประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การบังคับใช้แรงงานหรือบริการการเอาคนลงเป็นทาสหรือการกระทำอื่นเสมือนการเอาคนลงเป็นทาส การทำให้ตกอยู่ใต้บังคับ หรือการตัดอวัยวะออกจากร่างกาย

พระราชกำหนดนี้ ได้กำหนดลักษณะของ การกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ โดยผู้ใดที่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 6 ซึ่งเป็นการกระทำที่มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถือว่า ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

นอกจากนี้ มาตรา 6/1 ได้กำหนดลักษณะของ การกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ โดยผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา 6/1 ถ้าได้กระทำให้ผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456 25 มิถุนายน รัตนโกสินทร

ศก 124

"นายเรือ" หมายความว่า ผู้ควบคุมเรือกำปั่น หรือเรืออื่น ๆ แต่ไม่รวมถึงผู้นำร่อง "คนประจำเรือ" หมายความว่า คนที่มีหน้าที่ทำการประจำอยู่ในเรือ "ลูกเรือ" หมายความว่า คนประจำเรือนอกจากนายเรือ

มาตรา 285 คนรับจ้างสำหรับทำการในเรือเดินทะเลคนใด จะเข้าทำการงานหรือมีผู้จ้างทำการงานในเรือกำปั่นชาติไทย หรือเรือกำปั่นต่างประเทศชาติใดที่ไม่มีกงสุลประจำอยู่ในประเทศไทย ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าท่าก่อนจึงทำได้ และเจ้าท่าต้องเรียกใบพยานเลิกจ้างที่ผู้นั้นได้รับจากเรือที่ตนได้ทำการงานมาแล้วในหนหลังมาเก็บรักษาไว้ด้วย ถ้าและผู้นั้นนำใบพยานเช่นนั้นมาส่งไม่ได้ ท่านว่าผู้นั้นจำเป็นต้องชี้แจงว่าเป็นด้วยเหตุใดให้เป็นที่น่าพอใจเจ้าท่า

- ระเบียบกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ทำการงานในเรือที่ใช้ทำการประมง เรือบรรทุกสินค้าประมงท้องเย็น เรือขนถ่ายเพื่อการประมง เรือบรรทุกสินค้าท้องเย็น เรือบรรทุกน้ำมันเพื่อการประมง และเรือบรรทุกน้ำจืด ขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป พ.ศ. 2562

ยกเลิกระเบียบฉบับปี พ.ศ. 2560 โดยระเบียบนี้จะกล่าวถึงการอนุญาตทำการงานในเรือ โดยคนประจำเรือต้องมีสัญญาจ้างกับเจ้าของเรือ เมื่อมีการเลิกจ้างต้องมีใบพยานเลิกจ้าง ระเบียบสำคัญดังนี้

ข้อ 4 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับกับการจ้างและการเลิกจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือที่ใช้ ทำการประมง เรือบรรทุกสินค้าประมงท้องเย็น เรือขนถ่ายเพื่อการประมง เรือบรรทุกสินค้าท้องเย็น เรือบรรทุกน้ำมันเพื่อการประมง และเรือบรรทุกน้ำจืด รวมถึงกรณีการจ้างและการเลิกจ้างคนรับจ้าง สำหรับทำการในเรือในระหว่างเรืออยู่กลางทะเล สำหรับเรือขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป

ข้อ 7 ให้เจ้าของเรือที่ใช้ทำการประมง เรือบรรทุกสินค้าประมงท้องเย็น เรือขนถ่าย เพื่อการประมง เรือบรรทุกสินค้าท้องเย็น เรือบรรทุกน้ำมันเพื่อการประมง และเรือบรรทุกน้ำจืด ขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป ที่ประสงค์จะขออนุญาตให้คนทำการงานในเรือ ให้ยื่นคำขออนุญาต ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ ที่กองมาตรฐานคนประจำเรือ หรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีหลักฐานที่ใช้ประกอบการพิจารณา ดังนี้

- 1) สำเนาใบอนุญาตใช้เรือและทะเบียนเรือไทย
- 2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าของเรือ

- 3) กรณีเจ้าของเรือเป็นนิติบุคคลให้ยื่นคำขออนุญาตพร้อมหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 6 เดือน และบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล
- 4) หนังสือมอบอำนาจพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจ
- 5) หลักฐานการจ้างงาน
- 6) สำเนาหนังสือคนประจำเรือของคนรับจ้าง หรือสำเนาหนังสือเดินทางของคนรับจ้าง หรือสำเนาบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยของคนรับจ้าง
- 7) สำเนาใบอนุญาตทำงานของคนรับจ้าง (ถ้ามี)
- 8) สำเนาใบประกาศนียบัตรของคนประจำเรือตามตำแหน่งที่กำหนดไว้ในกฎข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ ที่ยังไม่หมดอายุ
- 9) ใบพยานการเลิกจ้าง กรณีคนรับจ้างที่ได้เลิกจ้างจากเรือลำก่อน และประสงค์จะทำการงานในเรือลำใหม่

ข้อ 9 เมื่อได้รับการอนุญาตให้ลงทำการในเรือประมงแล้ว เจ้าของเรือหรือนายเรือต้องบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างงานไว้ในหนังสือคนประจำเรือของคนประจำเรือทุกคน ไว้สำหรับให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบในเรือด้วย

ข้อ 11 การจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือ หรือการเลิกจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือระหว่างเรืออยู่กลางทะเล ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

- 1) กรณีเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือที่อยู่กลางทะเล ประสงค์จะจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือเพิ่มในระหว่างที่เรืออยู่กลางทะเล ให้ยื่นคำร้องขอจ้างและฝากคนรับจ้างไปทำการในเรือกลางทะเล ตามแบบ คร 1-2 ต่อกองมาตรฐานคนประจำเรือ กรมเจ้าท่า หรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขา
- 2) กรณีเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือที่อยู่กลางทะเล ประสงค์จะเลิกจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือเดิมในระหว่างที่เรืออยู่กลางทะเล ให้ยื่นคำร้องขอเลิกจ้างและฝากคนรับจ้างกลับจากการทำการในเรือกลางทะเลตามแบบคร 1-3 ต่อกองมาตรฐานคนประจำเรือ กรมเจ้าท่า หรือสำนักงาน เจ้าท่าภูมิภาคสาขา
- 3) กรณีเจ้าของเรือหรือผู้ควบคุมเรือที่อยู่กลางทะเล ประสงค์จะเลิกจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือเดิมและจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือใหม่ในระหว่างที่เรืออยู่กลางทะเล ให้ยื่นคำร้องขอจ้างและฝากคนรับจ้างไปทำการในเรือกลางทะเลตามแบบ คร 1-2 และให้ยื่นคำร้องขอเลิกจ้าง และฝากคนรับจ้างกลับจากการทำการในเรือกลางทะเลตามแบบ คร 1-3 ไปพร้อมกัน ต่อกองมาตรฐาน คนประจำเรือ กรมเจ้าท่า หรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขา
- 4) เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบคำขอตามข้อ 1) และเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการกองมาตรฐานคนประจำเรือ กรมเจ้าท่า หรือผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่า

ภูมิภาคสาขา เป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาตการจ้างและฝากคนรับจ้างไปทำการในเรือ
กลางทะเลตามแบบ คร 4-3

- 5) เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบคำขอตามข้อ 2) และเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้
ผู้อำนวยการกองมาตรฐานคนประจำเรือ กรมเจ้าท่า หรือผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่า
ภูมิภาคสาขา เป็นผู้พิจารณาออกหนังสือการเลิกจ้างและฝากคนรับจ้างกลับจากการทำ
การในเรือกลางทะเลตามแบบคร 4-4
- 6) เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบคำขอตามข้อ 3) และเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้
ผู้อำนวยการกองมาตรฐานคนประจำเรือ กรมเจ้าท่า หรือผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่า
ภูมิภาคสาขา เป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาตการจ้างและฝากคนรับจ้างไปทำการในเรือ
กลางทะเลตามแบบ คร 4-3 และพิจารณาออกหนังสือการเลิกจ้างและฝากคนรับจ้างกลับ
จากการทำการในเรือกลางทะเลตามแบบ คร 4-4
- 7) การจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือ หรือการเลิกจ้างคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือ
ในขณะที่เรืออยู่กลางทะเล ต้องดำเนินการตามมาตรา 285 แห่งพระราชบัญญัติการ
เดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้ก่อน
- 8) จำนวนคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือของเรือที่ฝากไป เรือที่ฝากกลับ หรือเรือกลางทะเล
เมื่อรวมกับคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือที่มีอยู่เดิมแล้ว จะต้องไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้
ในใบอนุญาตใช้เรือ
- 9) เมื่อทำการเปลี่ยนแปลงคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือแล้ว ให้ผู้ควบคุมเรือของเรือกลาง
ทะเล ลงลายมือชื่อในต้นฉบับและสำเนาใบอนุญาตและหนังสือตาม 4) ถึง 6) เพื่อรับรอง
ว่ามีการเปลี่ยนแปลงคนตามที่ได้รับอนุญาตจริง ต้นฉบับใบอนุญาตการจ้างและฝากคน
รับจ้างไปทำการในเรือกลางทะเลให้เก็บไว้ในเรือกลางทะเล สำเนาใบอนุญาตดังกล่าวให้
เก็บไว้ในเรือที่ฝากไป ต้นฉบับหนังสือการเลิกจ้างและฝากคนรับจ้างกลับจากการทำการใน
เรือในเรือกลางทะเล ให้เก็บไว้ในเรือกลางทะเล สำเนาหนังสือดังกล่าวให้เก็บไว้ในเรือที่
ฝากกลับเมื่อเรือที่ฝากไป หรือที่ฝากกลับแล้วแต่กรณีกลับถึงฝั่ง ให้ทำสำเนาใบอนุญาต
และสำเนาหนังสือการเลิกจ้างเพิ่มเติมและส่งให้กรมเจ้าท่าเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน
- 10) กรณีที่เรือกลางทะเลมีความประสงค์ที่จะฝากคนรับจ้างกลับเข้าฝั่งด้วยเหตุอื่น เช่น
เพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิต สุขภาพ และอนามัย หรือมีเหตุฉุกเฉิน หรือมีปัญหาข้อพิพาท
ของคนรับจ้างทำการในเรือ ให้เจ้าของเรือแจ้งการฝากคนรับจ้างสำหรับทำการในเรือ
กลับต่อศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออกภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่คนรับจ้างสำหรับทำ
การในเรือลงเรือที่ฝากกลับ และให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประมงด้วย

ข้อ 12 กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงนายจ้างหรือเพิ่มนายจ้างตามระเบียบของกรมการจัดหางาน
เรียบร้อยแล้ว ให้นายจ้างใหม่ยื่นขอปรับปรุงข้อมูล ที่กองมาตรฐานคนประจำเรือ กรมเจ้าท่า หรือสำนักงาน
เจ้าท่าภูมิภาคสาขาด้วยทุกครั้ง

ข้อ 13 กรณีคนรับจ้างสำหรับการในเรือที่มีชื่อในใบอนุญาตของนายจ้าง ไม่ได้ลงทำงาน ในเรือเกิน 60 วันขึ้นไป ให้เจ้าหน้าที่กองมาตรฐานคนประจำเรือแจ้งให้กรมสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงานดำเนินการ ตรวจสอบการจ้างงานต่อไป

ข้อ 14 เมื่อมีการเลิกจ้าง เจ้าของเรือต้องแจ้งการเลิกจ้าง ที่กองมาตรฐานคนประจำเรือ กรมเจ้าท่า หรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขา โดยเจ้าของเรือต้องออกใบพยานการเลิกจ้างให้กับคนประจำเรือไว้เป็น หลักฐาน และหรือบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเลิกจ้างไว้ในหนังสือคนประจำเรือของคนประจำเรือทุกครั้ง

ข้อ 15 เมื่อเจ้าของเรือออกใบพยานเลิกจ้างให้กับคนประจำเรือเรียบร้อยแล้ว ให้เจ้าของเรือแจ้ง การเลิกจ้างคนประจำเรือกับเจ้าหน้าที่ และให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการออกใบอนุญาตฉบับใหม่ ให้กับเจ้าของเรือ และยกเลิกใบอนุญาตฉบับเดิม

ข้อ 16 การอนุญาตให้ทำงานในเรือและการเลิกจ้างตามระเบียบนี้ เจ้าของเรือต้องเสีย ค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กฎกระทรวงกำหนด

ข้อ 17 ให้สัญญาจ้างให้ทำงานในเรือที่ใช้ทำการประมง เรือบรรทุกสินค้าประมง ห้องเย็น เรือขน ถ่ายเพื่อการประมง เรือบรรทุกสินค้าห้องเย็น เรือบรรทุกน้ำมันและเรือบรรทุกน้ำจืด ขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอส ขึ้นไปที่มีการอนุญาตตามระเบียบนี้ ให้มีอายุได้คราวละไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่จ้างที่ปรากฏตามบัญชี คนทำงานในเรือแนบท้ายใบอนุญาต

ข้อ 18 การขออนุญาตให้ทำงานในเรือตามระเบียบนี้ สามารถทำการขออนุญาต และส่งสำเนา เอกสารต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้ทางระบบ Single Window 4 Fishing Fleet ของกรมเจ้าท่า (<http://fpipo.md.go.th>) และสามารถออกใบอนุญาตที่มีการลงลายมือชื่อของเจ้าพนักงานแบบ อิเล็กทรอนิกส์โดยให้ถือว่าการดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งการออกใบอนุญาตที่มีการลงลายมือชื่อของเจ้า พนักงานแบบอิเล็กทรอนิกส์นั้น มีผลผูกพันตามที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ บัญญัติไว้ทุกประการ

- ข้อบังคับกรมเจ้าท่า เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือประมง พ.ศ. 2559

ข้อบังคับกรมเจ้าท่า เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือประมง พ.ศ. 2559 ได้รับการ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2559 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับเฉพาะกับผู้ทำการใน เรือประมงไทยเท่านั้น

ข้อบังคับนี้ได้กำหนดนิยาม “เรือประมง” หมายความว่า เรือประมงตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือ ในน่านน้ำไทย, สำหรับคำว่า “ประกาศนียบัตร” หมายความว่า เอกสารที่อธิบดีออกหรือรับรองให้ ไม่ว่าจะ เรียกชื่ออย่างไร ก็ตามซึ่งยังมีผลใช้บังคับ เพื่อให้สิทธิแก่ผู้ถือหรือยอมรับว่าผู้ถือสามารถทำการได้ตามที่ กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ชั้นประกาศนียบัตรสำหรับผู้ทำการในเรือฝ่ายเดินเรือของเรือประมง แบ่งได้เป็น 3 ชั้นดังนี้

- 1) ประกาศนียบัตรนายเรือของเรือประมง หรือ ประกาศนียบัตรนายเรือของเรือประมง ชำนาญงาน
- 2) ประกาศนียบัตรนายท้ายเรือประมงชั้น 1
- 3) ประกาศนียบัตรนายท้ายเรือประมงชั้น 2

ชั้นประกาศนียบัตรสำหรับผู้ทำการในเรือฝ่ายช่างกลของเรือประมง แบ่งได้เป็น 2 ชั้นดังนี้

- 1) ประกาศนียบัตรคนใช้เครื่องจักรยนต์ของเรือประมงชั้น 1
- 2) ประกาศนียบัตรคนใช้เครื่องจักรยนต์ของเรือประมงชั้น 2

โดยผู้ถือประกาศนียบัตรทั้งหมดที่ออกตามข้อบังคับนี้จะมีสิทธิให้ทำการเฉพาะ ในเรือประมงไทย เท่านั้น

นอกจากนี้ข้อบังคับนี้ยังกล่าวถึง คุณสมบัติของผู้สมัครสอบ ระยะเวลาปฏิบัติในงานทะเล ฝ่ายเดินเรือ ฝ่ายช่างกล วิธีการสอบความรู้ อายุ การต่ออายุประกาศนียบัตร และสิทธิทำการในเรือประมง และ ค่าธรรมเนียม

สำหรับเรื่องวิธีการสอบความรู้และหัวข้อวิชาในการสอบความรู้เพื่อขอรับประกาศนียบัตรแต่ละชั้น กำหนดดังนี้

- 1) ประกาศนียบัตรนายเรือของเรือประมง หรือประกาศนียบัตรนายเรือของเรือประมงชำนาญงาน ใช้การสอบภาคทฤษฎีซึ่งประกอบด้วยวิชาดังต่อไปนี้ คือ วิชาเดินเรือดาราศาสตร์ วิชาเดินเรือใกล้ฝั่ง วิชาเครื่องช่วยการเดินเรือ และวิชาการทรงตัวของเรือ
- 2) ประกาศนียบัตรนายท้ายเรือประมงชั้น 1 ใช้การสอบภาคทฤษฎีซึ่งประกอบด้วยวิชาดังต่อไปนี้ คือ วิชาเดินเรือและอุตุนิยมวิทยา และวิชาการเรือและกฎการป้องกันเรือโดนกัน
- 3) ประกาศนียบัตรนายท้ายเรือประมงชั้น 2 ใช้การสอบภาคทฤษฎีซึ่งประกอบด้วยวิชาดังต่อไปนี้ คือ วิชาเดินเรือและอุตุนิยมวิทยา และวิชาการกฎการป้องกันเรือโดนกัน
- 4) ประกาศนียบัตรคนใช้เครื่องจักรยนต์ของเรือประมงชั้น 1 การสอบเพื่อขอรับประกาศนียบัตรนี้ คือ ใช้การสอบภาคทฤษฎีซึ่งประกอบด้วยวิชาดังต่อไปนี้ คือ วิชาการจักรกลเรือ วิชาไฟฟ้า และวิชาทั่วไป
- 5) ประกาศนียบัตรคนใช้เครื่องจักรยนต์ของเรือประมงชั้น 2 ใช้การสอบภาคทฤษฎี วิชาการจักรกลเรือ

- พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่2) พ.ศ. 2560

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2558 วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน คือ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพในการทำงานของแรงงานในภาคการประมง

“เจ้าของเรือ” หมายความว่า ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในเรือประมง “ผู้ควบคุมเรือ” หมายความว่า ผู้มีหน้าที่บังคับเรือและรับผิดชอบในเรือประมง “คนประจำเรือ” หมายความว่า ลูกเรือหรือคนที่ทำหน้าที่ประจำอยู่ในเรือประมงแต่ไม่รวมถึงผู้ควบคุมเรือ

มาตราที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรา 83 คนประจำเรือต้องมีหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย และในกรณีคนประจำเรือไม่มีสัญชาติไทย ต้องได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และต้องได้รับใบอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้อธิบดีมีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าท่าตามกฎหมาย ว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทยในการออกหนังสือคนประจำเรือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในการอนุญาต ให้คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานในเรือประมงอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวได้ตามกฎหมาย ว่าด้วยคนเข้าเมือง และมี

อำนาจเช่นเดียวกับนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ในการอนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นทำงานในเรือประมงที่จะออกไปทำการประมงในทะเล

- กฎกระทรวง ความปลอดภัย สุขอนามัย และสวัสดิภาพในการทำงานของคนประจำเรือ พ.ศ. 2559

1. ก่อนออกเรือแรงงานต้องได้รับความรู้การใช้เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ประจำเรือ ความปลอดภัยในการทำงานบนเรือ
2. จะต้องมีการจัดให้มีอาหาร น้ำดื่มที่มีคุณภาพ ถูกสุขลักษณะและมีปริมาณเพียงพอ
3. มีเวลาพักตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน
4. ต้องมียาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
5. ต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับพักผ่อน
6. ต้องจัดให้มีห้องส้วม
7. ลูกเรืออย่างน้อย 1 คน ต้องผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น

การจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

- ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อการโน้มน้าวผู้เข้าร่วมอบรมให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของแรงงานประมง

- ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ฝึกอบรม

ใช้รูปแบบการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียน โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปราย และเพิ่มเติมประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร

- ขั้นสรุป

การสรุปและข้อคิดเห็นต่อการนำไปใช้โดยการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมอบรม

สื่อ วัสดุ และแหล่งการเรียนรู้

สไลด์การนำเสนอ และ เอกสารการฝึกอบรม

การวัดผล และประเมินผล

แบบทดสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

เกณฑ์ประเมินผล ดีเยี่ยม/ดี/พอใช้/ปรับปรุง

ความรู้พื้นฐานของวิทยากร

ความรู้ด้านกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของลูกเรือประมง

เอกสารอ้างอิง

- พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัติ คุ่มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. 2562
กฎกระทรวง คุ่มครองแรงงานในงานประมงทะเล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561
กฎกระทรวง ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2541) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ่มครองแรงงาน พ.ศ. 2541
ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง กำหนดแบบสัญญาจ้างลูกจ้างในงานประมงทะเล
ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง กำหนดแบบทะเบียนลูกจ้างในงานประมงทะเล
พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พ.ศ.
2562
พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พ.ศ. 2456
ระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ทำงานในเรือที่ใช้ทำการประมง เรือบรรทุก
สินค้าประมงท้องเย็น เรือขนถ่ายเพื่อการประมง เรือบรรทุกสินค้าท้องเย็น เรือบรรทุกน้ำมันเพื่อการประมง
และเรือบรรทุกน้ำจืด ขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสขึ้นไป พ.ศ. 2562
ข้อบังคับกรมเจ้าท่า เกี่ยวกับการสอบความรู้ของผู้ทำการในเรือประมง พ.ศ. 2559
กฎกระทรวง ระบบความปลอดภัย สุขอนามัย และสวัสดิภาพในการทำงานของคนประจำเรือ พ.ศ.
2559

รายละเอียดเพิ่มเติม

สามารถอ่านได้ในภาคผนวก 18_1 ถึง 18_9